

reflex

MAGASIN OG KURSUSPLAN FOR UNDERVISERE I GRUNDSKOLEN

Nr. 1 · APRIL 2011

HVORFOR LIGE DEN

Tema Valg af læremidler til undervisningen

CFU CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER

Nye CFU-kurser

fra s. 41

Indhold 1-2011

Tema:

Hvorfor lige den? - Om valg af læremidler

Nyt fra CFU	3
Hvordan vælger du materialer til din undervisning?	5
Hvordan du får tjek på læremidlerne <i>Dorthe Carlsen og Thorkild Thejsen</i>	6
Hvad skal vi købe til de store? <i>Interview med Jan Arensbach</i>	9
TV-udsendelser i din undervisning - et oplagt valg <i>Christian Houmøller</i>	10
Når du vælger digitale læremidler <i>Jens Jørgen Hansen</i>	12
En grundbog dækker da... <i>Bodil Nielsen</i>	14
Vælg også computerspil til din undervisning <i>Rikke Magnussen</i>	16
Lærervejledninger - manual, inspiration eller sovepude? <i>Finn Sørensen</i>	19
En bognørds tanker om kriterier for valg <i>Jane Bjerregaard Hjorth</i>	20
Lærerstuderende lærer at vurdere læremidler <i>Interview med Sanne Thinggaard Larsen</i>	21
SPOT på materialer fra CFU	22
Få den internationale vinkel med i din undervisning	26
Fagenes sider <i>Dansk indskoling 27 / Dansk mellemtrin 28 / Dansk overbygning 29</i> <i>Fremmedsprog 30 / Historie 31 / Matematik 32 / Naturfag 34</i> <i>Praktisk musiske fag 36</i>	27
TOP 10 De mest udlånte skøn- og faglitterære bøger	38
CFU's kursusplan	41

Flere materialer til dig og din undervisning

Vi har lagt vores udlånsamlinger sammen, så du nu kan låne fra basen i både Herning, Skive og Skanderborg - uanset hvilket CFU-område, du kommer fra.

Siden uge 8 i år har du fået mere end dobbelt så mange forskellige CFU-materialer til din rådighed. Udlånsamlingen i henholdsvis Herning, Skanderborg og Skive har i gennemsnit hver 1900 forskellige titler, som du kan låne til brug i dine klasser. Men hvor du tidligere udelukkende har kunnet låne fra den afdeling, som din skole geografisk hører til, kan du nu låne fra alle tre afdelinger - lige til at bruge i din undervisning.

Da indkøbene ikke har været parallelle i de tre baser, betyder det, at du nu har mange flere forskellige materialer at vælge imellem - omkring 4000 forskellige titler er der pt. i den fælles Udlånsamling.

- Vi glæder os over at kunne tilbyde dig meget mere at vælge imellem...

Spot på udvalgte materialer

På fagsiderne på viacfu.dk sætter de pædagogiske fagkonsulenter spot på udvalgte materialer fra Udlånsamlingen.

Til nogle af materialerne er der vedlagt opgaver, til andre er der tilføjet lister med gode ideer og tematiske forslag til undervisningen. Der kan også være links til anmeldelser og oplagte tværfaglige sammenhænge. Fælles for de udvalgte materialer er, at de på den ene eller anden vis har fortjent at blive hevet lidt længere frem i lyset på scenens hylderkant.

Alle de omtalte materialer er fra vores Udlånsamlinger, så du kan bruge dem direkte i din undervisning med eleverne.

Klik dig hen på din fagside på vores hjemmeside og opdag nye materialer, som du måske ikke vidste eksisterede og find ny inspiration til din undervisning.

viacfu.dk > Fag > Inspiration til undervisningen > Spot på materialer

Klar til næste skoleår?

Den 26. april kl. 9
åbner vi for booking af
materialer
til skoleåret 2011/2012

Vi er klar – du bli'r det

VIA CFU

Center for Undervisningsmidler

Vesterskovvej 4
8660 Skanderborg
Tlf.: 87 55 28 00
Fax: 87 55 28 01
cfu.skanderborg@viauc.dk

A.I. Holmsvej 97
7400 Herning
Tlf.: 87 55 27 00
Fax: 87 55 27 01
cfu.herning@viauc.dk

Kastanievænget 5
7800 Skive
Tlf.: 87 55 27 55
Fax: 87 55 27 56
cfu.skive@viauc.dk

viacfu.dk

Redaktion

Lotte Svane Strange Petersen (red.)
Kaare Øster
Peter Bak-Jensen
Marianne Skovsted Pedersen
Lennart Svensson (ansv.)

Lay-out

Lars Andersen

Oplag: 21.000

Tryk:
Datagraf, Auning

ISSN: 1601-8737

Gode læremidler til god undervisning

Vi zoomer ind på kerneopgaven og vores egen grundydelse, når vi i dette nummer af *Reflex* sætter valget af læremidler i fokus

Uden at drive håndværkeranalogien for vidt er adgangen til og valget af læremidler din mulighed for at vælge værktøj i værktøjskassen. Selvfølgelig kan man slå søm i med bagsiden af et øksehoved, men en hammer er nu engang bedre - og endda ikke bare en hammer, men en lægtehammer, en drivhammer eller måske en mukkert, alt efter hvad opgaven er.

At vælge det bedst egnede værktøj afhænger selvfølgelig af mange faktorer. Med skolernes stramme økonomi er det vanskeligt at få råderum til at investere i nyt værktøj, ikke mindst når valget også omfatter mange nye digitale redskaber. Valget kræver imidlertid også kendskab til mulighederne og overblik over markedet. Og når man så sidder i fagudvalget med en (lidt for) beskeden sum til at købe for, hvordan vælger man så bedst?

Kriterier for det gode valg

Ifølge de lærere, vi har spurgt, sker valget i høj grad intuitivt på baggrund af tilgængelighed, erfaringer, kollegiale drøftelser og inspiration fra blandt andet fagblade og heldigvis også fra CFU. Som en lærer siger:

- Vi flytter gerne rundt på emnerne i årsplanen i forhold til, hvornår vi kan låne materialerne fra CFU.

I CFU tror vi på, at der er brug for et læremiddelloft. Og det er der heldigvis også andre, der synes. Det nationale videncenter for læremidler, læremiddel.dk, har i sin korte levetid allerede på fremragende vis introduceret en række gode initiativer til at udvikle og formidle viden om læremidlers betydning. Et af de mest perspektivrige tiltag er samarbejdet med fagbladet Folkeskolen om projektet Læremiddeltjek. Men det er ikke nok. I artiklen side 6-8 pointeres således, at alle aktører skal i spil, fordi den teknologiske udvikling skærper kravene til vurdering og valg af læremidler betydeligt.

CFU har længe været på banen sammen med blandt andre skolebibliotekerne og producenterne. Vi har et beredskab for øget fokus på læremidler, som du kan trække på både på de årlige skolebogmesser, på vores kurser og ikke mindst i CFU-husene gennem udlån fra vores samlinger og med rådgivning og vejledning af konsulenterne i såvel cyberspace som i den virkelige verden.

- I VIA CFU er vi i Herning, Skanderborg og Skive klar til at stå bi.

Flere materialer til låns

Lige efter vinterferien slog vi vores samlinger virtuelt sammen. Der nu er adgang til at låne mere end 4000 titler til brug i undervisningen fra Udlånssamlingen, og udvalget i Informationssamlingerne er også udvidet. Vi håber, at du vil gå på opdagelse og benytte dig af det udvidede tilbud, og at du samtidig bærer over med de uregelmæssigheder, der måtte opstå, mens vi tilpasser logistik, datagrundlag og teknik. Så møder du fejl eller bøv, eller har du forslag til forbedringer, så henvend dig fluks på mailen eller telefonen, eller kig forbi vores huse, hvor alle ansatte er opsatte på at yde den samme gode service, som vi hidtil har været kendt for.

Som vanligt præsenterer *Reflex* også en række nye og specielt udvalgte læremidler, ligesom kurserne til næste skoleår selvfølgelig også er med. Vi håber, at du undervejs i læsningen støder på ideer og betragtninger, som bidrager til din egen faglige refleksion og til god debat med dine kolleger.

God læseforøjelse

Lennart Svensson
Centerchef

Jeg bliver inspireret mange steder fra – både af anmeldelser i Fagbladet Folkeskolen, omtaler i medierne, kollegers anbefalinger (ikke mindst skolebibliotekarens, danskkonferencen på skolekom og af CFU's hjemmeside med listen over nye materialer.

Det er meget forskelligt, hvad baggrunden for mit valg er. Et nyt spændende materiale kan give mig ideen til et undervisningsforløb, som fx 'Graphic Novels' fra serien 'Dansk i dybden'. Så bruger jeg materialet som grundlag og prøver det af – og tilføjer måske selv nogle tekster. Andre gange har jeg en ide til et tema, fx 'fattigdom' til danskundervisningen. Så stykker jeg selv en slags antologi sammen.

*Kåre Søland Klausen
Kornmod Realskole, Silkeborg*

Jeg kigger meget på, om materialerne er læsemæssigt egnede til mine elever, og om de dækker de planer, jeg har for mit emne. Det er også meget vigtigt for mig, at materialet er up to date med

hensyn til både layout og indhold.

Jeg har i gennem årene brugt CFU meget. Jeg synes, at CFU er en stor hjælp i det praktiske arbejde i skolen, og at centret virkelig dækker et materialebehov, som ikke kan dækkes af skolens sparsomme konti.

Et par gange hvert skoleår har jeg besøgt Informationssamlingen og kikket på både nye og ældre materialer til de fag, jeg har undervist i. I forbindelse med årsplanlægningen har jeg søgt i CFU's søgesystem på materialer til mine emner, og her har jeg især brugt beskrivelserne og anbefalingerne af klassetrin.

Jeg har også benyttet mig en del af centrets korte inspirationskurser til de enkelte fag som optakt til årsplanlægningen.

*Peder Lund Thrane
Veng Fællesskole, Veng*

Hvorfor var det lige præcis den fællesbog, du delte ude i 6.b?

Og hvorfor blev det lige den film, du så med 8.a?

- Var det nøje overvejet, lidt tilfældigt eller måske noget midt imellem? Reflex sætter fokus på valget af læremidler til undervisningen, og vi har spurgt et udvalg af lærere, bibliotekarer, anmeldere, konsulenter, fagforfattere og forskere om deres tanker og overvejelser om kriterierne for valg af materialer.

Så velkommen til et nyt Reflex med masser af konkrete ideer, reflekterede overvejelser og stof til eftertanke om spørgsmålet:

Hvordan vælger du materialer til undervisningen?

Valg af læremidler

Jeg har et godt og givtigt samarbejde med fagkonsulenterne på CFU. Deres konferencer på skolekom er afgørende for mine bog- og opgavevalg. Jeg bruger CFU stort set hele året. Det gælder

især romaner til danskundervisningen, som jeg har gang i hele året. Det bliver til en 6-7 stykker årligt vil jeg tro. Jeg låner også fagbøger til historie og samfundsfag. Her er det specielle nedslag omkring et emne, jeg bestiller bøger hjem til, fx har jeg lavet læsebandsarbejde i nogle elevvalgte emner.

Herudover trækker jeg på mine kollegers erfaringer, og så har jeg også min gang på det kommunale bibliotek, hvor jeg holder øje med nye ungdomsbøger. - Valgene skal jo passe med årsplanen.

*Rethe Dueholm
Brårup Skole, Skive*

Der er ikke noget bestemt, der er afgørende for mit valg af undervisningsmaterialer. Jeg laver sammen med mit team en løs skitse til en årsplan i dansk på baggrund af gode erfaringer med tidligere forløb og med udgangspunkt i aktuelle forhold.

Jeg bruger CFU rigtig meget. Jeg går på opdagelse i samlingerne og lader mig også inspirere af konsulenterne faghjemmesider med forslag til materialer og forløb. Men jeg kan bedst lide at have materialerne i hånden, før jeg bestiller. Jeg låner både klassesæt, emnekasser/materialesæt og enkeltteksemplarer til inspiration.

Vi flytter gerne rundt på emnerne i årsplanen i forhold til, hvornår vi kan låne materialerne fra CFU.

Flere gange i løbet af året bruger jeg også skolens egne materialer. To gange årligt har vi en 'materialeønske-runde', så vi har efterhånden fået opbygget et godt bogdepot. Her ønsker vi typisk klassesæt, som vi er mange, der gerne vil bruge, og som kan være svære at låne på CFU.

*Ane Grethe Engsted
Højgårdskolen, Lind*

Helt ærlig! Hvor professionelt foregår valget af læremidler på din skole? Hvad og hvem bestemmer, hvad I køber? Har fagudvalgene opstillet vurderingskriterier? Eller er det "vi-har-ikke-tid-til-at-sætte-os-ind-det"-kriteriet, der styrer? - I bedste fald måske de erfarne kollegers vurderinger, der afgør hvad, der havner hos dig og dine elever?

Udviklerne af vurderingsværktøjet *Læremiddel-tjek*, Dorthe Carlsen og Thorkild Thejsen, giver her et bud på:

Hvordan du får tjek på læremidlerne

Er det frontpladens børstede stål, energimærkningen eller prisen, der gør udslaget, når du skal købe vaskemaskine? Tjekker du forskellige modeller ud? Vælger du efter, hvad sælgeren fortæller? Eller går du først på nettet og undersøger, hvordan og i hvilken udstrækning vaskemaskinen lever op til de kriterier, som er væsentlige for dig (bedst i test, antal centrifugeringsomdrejninger i minuttet, miljøhensyn og energiforbrug mm)?

Og hvordan ser processen ud på din skole, når I vælger læremidler? Hvad ligner den mest – turen gennem Elgigantens tilbudsavis eller vejen over taenk.dk? Er det forlagene annoncer, den hurtige bladre-test, det lækre layout og illustrationerne, der vinder? Eller diskuterer I de forskellige læremidlers kvaliteter i fagteamet?

Rigtig mange gør heldigvis det sidste. Men det er svært. For hvad afgør, om en bog eller et digitalt læremiddel er godt? Godt til hvad? Og for hvem?

Vurdering kræver systematik

Det nye dansksystem til mellemtrinnets lægger måske stor vægt på læseforståelsen. Det er jo vigtigt. Men hvad med de elever, der endnu ikke er sikre afkodere? Bliver de glemt, så læreren selv skal til at finde supplerende opgaver til dem?

I fysikbogens forord står der måske, at elevernes læring bliver evalueret. Men er det det, der rent faktisk sker? Eller testes der blot paratviden uden at evaluere, om eleverne kan forstå og anvende det, der er undervist i?

Den slags tager det rigtig lang tid at få tjek på. Og hvis man ikke har en systematik, nogle faste kriterier at gå frem efter, er der stor fare for, at man først opdager et lære-

middels svagheder og mangler, når det halter med elevernes læring.

Disse komplicerede og omfattende udfordringer har det nationale videncenter for læremidler, Læremiddel.dk, og fagbladet Folkeskolen sat sig for at gøre noget ved. Vi vil gerne give lærere, skolebibliotekarer, vejledere og konsulenter en model og et sprog – ja, et værktøj – til at diskutere, vurdere og vælge læremidler med.

Vi har været i gang med udviklingen i to år nu, og vi har ført lange diskussioner med især lærere og skolebibliotekarer om, hvad det er, der er brug for. Resultatet er blevet Læremiddeltjek.

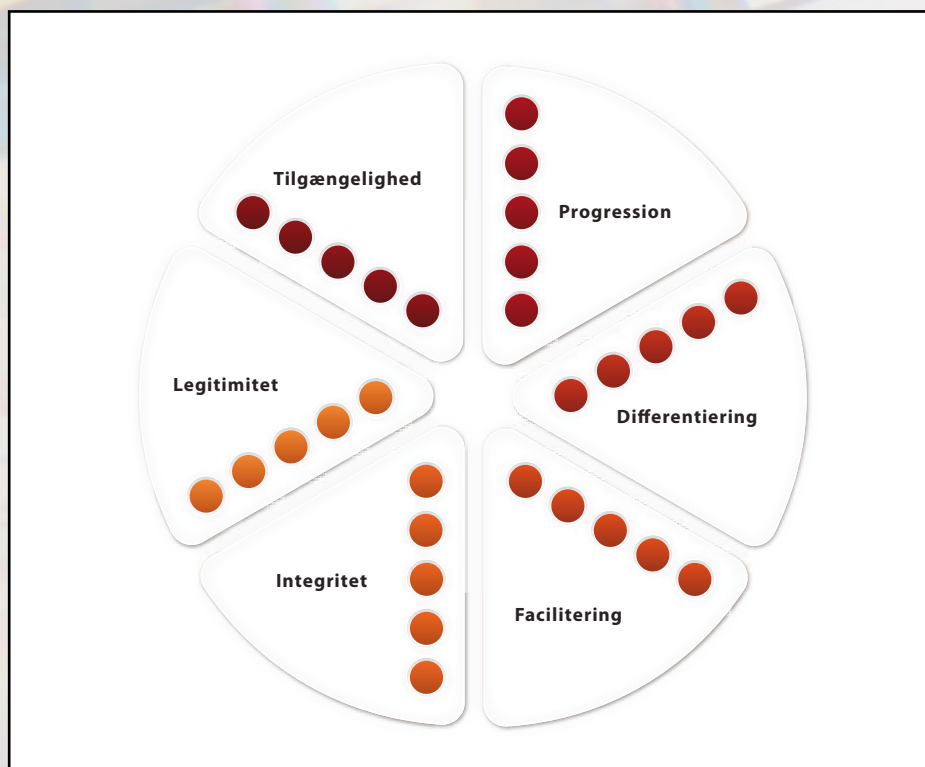
Kan man teste læremidler?

I arbejdet med at udvikle kriterier til at vurdere læremidler efter stillede vi os selv det provokerende spørgsmål: Kan man teste læremidler, ligesom Tænk tester vaskemaskiner?

Vores egne svar lød: Nej. Og ja!

Alle, der underviser, ved, hvor komplekse sammenhænge, der afgør, om undervisningen og læringen lykkes. Derfor sagde vi nej. Man kan ikke sætte det gode læremiddel på formel. Læremidler lever i den konkrete undervisning, og lærere bruger læremidler forskelligt. De retter til, springer over, uddyber, supplerer - redidaktiserer.

Men vi sagde også ja. For det må være

Dorthe Carlsen er cand.mag., master i evaluering, lektor på UC Syddanmark. Projektansvarlig for Læremiddeltjek på Nationalt Videncenter For Læremidler, dca@ucsyd.dk

Thorkild Thejsen er lærer, exam.pæd., PD i skoleudvikling og journalist. Projektansvarlig for Læremiddeltjek på fagbladet Folkeskolen, tt@dlf.org

Valg af læremidler

muligt at opstille nogle kriterier for, hvad der kendetegner gode læremidler, og den professionelle dialog om vurdering af læremidler kræver et fagsprog at diskutere i.

Læremiddeltjek er altså ikke en test, men et tjek; modellen kan ikke bruges til at sige, hvad der er dét gode læremiddel. Formålet er at skabe et evalueringsværktøj, så der kan foregå en professionel diskussion om læremidler – på skolerne og i læreruddannelsen – og meget gerne også i offentligheden med forlag, forskere og forældre. Vi tjekker læremidlerne ud fra en række kriterier, som kan diskuteres.

Vurdering af didaktiske læremidler

Med Læremiddeltjek giver vi et bud på nogle centrale kriterier, som lærere kan bruge, når de skal diskutere, vurdere og vælge læremidler. Det er ikke en mere eller mindre tilfældig liste, som har vist sig at være nyttig. Læremiddeltjek er en model, der grunder sig på solid teori, og formen er diskuteret med og afprøvet af skolepraktikere.

Man kan tale om tre typer læremidler: de semantiske, de funktionelle og de didaktiske: Semantiske læremidler er alt det, læreren bringer med ind i undervisningen og gør til læremidler: en roman, en avisartikel, en fuglerede eller et muggent rugbrød.

Funktionelle læremidler er de læremidler, der ikke i sig selv er bærere af indhold, men som så at sige får undervisningen til at fungere: tavle og kridt, pc'er osv.

Og så den store gruppe didaktiske læremidler, som er materialer, der er produceret med direkte henblik på undervisning og læring. Typisk lærebogen og lærebogssystemet, men også fx pædagogisk tilrettelagte computerprogrammer og -spil. Læremiddeltjek er i første omgang udviklet for at kunne vurdere og diskutere de didaktiske læremidler.

Hvordan virker form og indhold?

Når læreren skal bruge et læremiddel, har hun brug for at vide, hvordan både form og indhold virker over for eleverne. I Læremiddeltjek undersøger vi derfor både den udtryks- og indholdsmæssige tilgængelighed, ligesom elevaktiviteternes tilgængelighed vurderes. Er læremidlet nemt at orientere sig i? Er alle opgavetekster fx trykt på samme farvebaggrund? Er det let for elever at skelne faktabokse fra opgave- eller formidlings-tekster? – Og ekspliciteres sådanne 'koder', eller skal elev og lærer selv opdage de systemer, lærebogen er bygget op efter? Og hvad med den udtryksmæssige tilgængelighed? Det er ikke nok at se på, om sætningskonstruktionerne er snørklede, eller om der er brugt passiv-konstruktioner. At lære et fag er også at lære et fagsprog, der

> fortsættes side 8

Læremiddeltjek er ikke en test, men et tjek; modellen kan ikke bruges til at sige, hvad der er dét gode læremiddel. Formålet er at skabe et evalueringsværktøj, der kan støtte den professionelle diskussion om læremidler

Læremiddeltjek har seks vurderingsparametre:

I forhold til eleven	[	1. Tilgængelighed
Er læremidlet tilgængeligt?
		2. Progression
Er der progression i udtryk, indhold og aktiviteter?
		3. Differentiering
Er læremidlet differentieret?
I forhold til læreren	[	4. Lærerstøtte
Fremmer læremidlet lærerens planlægning, gennemførelse og evaluering?
		5. Sammenhæng
Er der sammenhæng mellem, hvad man lover i lærervejledning, og hvad der sker i elevbogen, mellem hvad eleven skal lære, og hvad eleven skal lave og mellem mål og evaluering?
I forhold til samfundets krav	[	6. Legitimitet
Parameteret legitimitet handler om samfundets krav: Hvordan lever læremidlet op til Fælles Mål, folkeskoleloven og aktuel faglig viden?

...tjek på læremidlerne

> fortsat fra side 7

for er det nødvendigt at undersøge, om og hvordan fagets sprog bygges op i læremidlet. Vores første tjek viser, at der er meget store forskelle på, hvor forståelige fx læremidlernes ordforklaringer er!

Systematiske tjek

På denne måde arbejder Læremiddeltjek sig systematisk gennem læremidlet, lærervejledningen og et eventuelt tilhørende web-site.

Vi ser på, hvordan tekst og billede spiller sammen. Om tegningen eller grafen supplerer teksten med yderligere information, og om det fx er tydeligt for læseren, hvad der skal læses først – tekst eller billede. Er der sammenhæng mellem bog og net? Henvender sitet sig kun til læreren, eller har det også bud på flere og andre elevaktiviteter? Giver det både mulighed for det hurtige overblik og faglig fordybelse? Osv.

Ud fra seks parametre ser vi på, hvor tilgængeligt læremidlet er for eleverne, hvordan den sproglige og faglige progression er, og om og hvordan der kan differentieres. Vi undersøger systematisk, om og hvordan læreren støttes i planlægning, gennemførelse og evaluering. Vi ser på, om der er sammenhæng mellem det eleverne skal lave, og det de skal lære? Og vi undersøger, om læremidlet lever op til Fælles Mål. Ny aktuel viden – både fra videnskaberne og fra praksis - udgør også en rettesnor for vores vurderinger.

Brug og diskutér

Vi lægger ud med fem matematiksystemer og fem materialer til kanonlæsning i dansk. Når virkelighedstjekket har fortalt os, om vi har ramt den rigtige form, om der skal ændres og rettes til, kommer alle fag med. Allerede nu kan læremiddeltjek bruges enten ved at læse de vurderinger, som tjekforfatterne har givet de tjekkede læremidler, eller ved at printe en tom skabelon og selv prøve at vurdere læremidler ud fra et eller flere af læremiddeltjeks kriterier.

Du kan finde det hele på folkeskolen.dk, og der kan du også deltage i diskussionen.

Informationssamlingen - et oplagt mødested

Står I for at skulle vurdere og indkøbe nye materialer til jeres skole?

- Så book et mødebord i en af vores Informationssamlinger!

I Informationssamlingen har du mulighed for at se alle aktuelle læremidler samlet på ét sted. Og du kan samtidig møde fagkonsulenterne og få råd og vejledning. Personalet hjælper gerne med at finde relevante materialer, hvis I kontakter os i forvejen. I kan også hjemmefra booke nogle af vores informationskasser med hele lærebogssystemer eller med tematisk ordnede materialer

- og få bragt dem ud på skolen med vores kørselsordning.

Se viacfu.dk/informationssamlingen

Da Niels Ebbesen Skolen i Skanderborg fra næste skoleår skal have flere overbygningsklasser, skal skolen indkøbe nye materialer. Skolens danskgruppe kontaktede derfor VIA CFU for en aftale om vejledning og rådgivning i forbindelse med materialestrategier og indkøb af nye klassesæt.

Reflex har spurgt lærer Jan Lange Ahrensbach om, hvad der kom ud af besøget på CFU

I efteråret 2010 tog du på vegne af danskgruppen i udskolingen kontakt til CFU for at snakke materialestrategier. Hvad var baggrunden for dette?

I overbygningen på Niels Ebbesen Skolen havde vi haft en snak om fremtiden i forhold til skolens materialer. Det forholder sig sådan, at vi efter sommerferien modtager nye elever fra nogle oplandsskoler til kommende 7.årgang, så vi efterhånden bliver 5-sporet i hele overbygningen. Det presser vores behov for materialer og for taskebøger. Og vi snakkede om, om vi nu var rustet godt nok til at tage imod de nye elever.

Vi blev enige om at rådføre os med CFU i Skanderborg, så jeg tog kontakt til dansk-konsulent Hanne Schriver. Vi aftalte et møde, hvor vi kunne drøfte ting som materialevalg, krav til litteratur, genrer og nye materialer.

Hvordan forløb mødet, og hvilken proces kom der ud af det?

Vi var cirka 10 kolleger, der besøgte CFU. Vores dagsorden var at lave en materialeønskeseddel fra danskfagudvalget, men tiden fløj af sted, så der blev aftalt et nyt møde med personale fra Informationssamlingen.

Hvad skal vi købe til de STORE

Vi havde også en af vores skolebibliotekarere med, som jo spiller en vigtig rolle i forhold til tanker om biblioteket som læringscenter og om muligheder for at vejlede om materialer og have fingeren på pulsen. Konsulenten fremlagde spændende og inspirerende materialer i forskellige genrer, og vi fik en 'kanon-god' snak om danskanon og om materialer, som kunne være interessante for skolen. Det var rigtig spændende og inspirerende, syntes vi alle.

Hvad fik I med hjem fra besøgene på CFU?

Vi kunne helt sikkert bruge besøget til noget. Vi fik først og fremmest lavet en ønskeseddel, som efterfølgende er blevet afleveret til vores skoleledelse. Og pejlingen fra konsulenten kombineret med vores egne forskellige materialeerfaringer resulterede i, at vi forholdsvis let fik øje på hvilke materialer, som vi med fordel kunne anskaffe til skolen til gavn for både elever og dansk-lærere. Vi fik på den måde en sikkerhed i, at de valgte materials pædagogiske bearbejdning og fremlæggelse er garant for en god solid undervisning af vores elever.

Men vi fik også en god snak om andet. Udviklingen går hurtigt, og det er vigtigt, at vi alle hjælper hinanden med ideer og er op-

mærksomme på de mange ændringer i love og bekendtgørelser, fx i forhold til prøveformerne. – For hvordan er det lige, man gør? – Er man dækket godt nok ind med materialer og med de ambitioner, man har for de aktuelle elever?

Og hvad så efterfølgende? Hvad sker der nu?

Lige nu afventer vi ledelsens respons på vores ønsker og en dialog om indkøb af nye materialer generelt på skolen. Vores ønsker løber hurtigt op i mange tusinde kroner, og alle ved, at der er sparetider på landets skoler. Men vi er fortrøstningsfulde og optimistiske og ser frem til at fortsætte udviklingen af materialebestanden og indkøb af nye inspirerende pædagogisk tilrettelagte og fagligt indholdsrige bøger i fremtiden.

Tv-udsendelser i din undervisning - et oplagt valg

Christian Houmøller, bibliotekar ved VIA CFU

På CFU optager vi hver uge masser af undervisningsegnete tv-udsendelser. Og som et nyt landsdækkende tiltag kan du frit hente pædagogiske vejledninger til udvalgte udsendelser – lige til at bruge i undervisningen

Hver uge udvælger vi på VIA CFU mellem 20 og 40 undervisningsrelevante tv-udsendelser fra DR1, DR2 og TV2, og vi optager samtidig også udvalgte tv-udsendelser fra 25 andre tv-kanaler. Siden 2005 har vi katalogiseret udvalgte tv-udsendelser systematisk,

og vi har tusindvis af udsendelser liggende parate til vore abonnenter på vores elektroniske lager til køb på dvd for 10 kroner stykket – eller til streaming for de brugere, der har den mulighed.

Pædagogiske vejledninger hjælper dig på vej

En barriere for brugen af tv-udsendelser i undervisningen er måske, at tv-udsendelser sjældent er didaktiserede; der følger næsten aldrig en lærervejledning med, og man skal derfor planlægge og udvikle brugen af udsendelserne fra bar bund selv. Det er imidlertid blevet en sandhed med modifikation.

CFU-konsulenter fra hele Danmark og i alle fag er gennem det sidste års tid begyndt at udvælge tv-udsendelser, hvis undervisningspotentiale har begejstret dem særligt. Til disse udvalgte udsendelser er der blevet lavet pædagogiske vejledninger, så udsendelserne nemt kan bruges i et undervisningsforløb. I skrivende stund ligger der vejledninger til 41 udsendelser, og mange flere er lige på trapperne.

Du finder de pædagogiske vejledninger på www.cfufilmogtv.dk, hvorfra du nemt og gratis downloader det skriftlige materiale. Selve tv-udsendelserne køber eller streamer du gennem dit lokale CFU, som du plejer.

Er der flimmer i dine timer?
Køb tv-udsendelser på CFU

Målrettet tv til klasser og fag

Uanset hvor flittige vore konsulenter er, kan de imidlertid ikke holde trit med det stadigt stigende antal tv-udsendelser, som vi tilbyder vores brugere på CFU. Vi kan simpelthen ikke nå at lave vejledninger til alle undervisningsrelevante udsendelser.

Cirka en tredjedel af alle de optagede tv-udsendelser har derfor fået tildelt ekstra metadata i form af fagangivelser, klas-setrinsangivelser, en undervisningsorienteret indholdsbeskrivelse, flere emneord osv. Det prioriterer vi at gøre, fordi vi vurderer, at disse udsendelser er specielt velegnede til undervisningsbrug og derfor skal være blandt de poster, der helt sikkert dukker op, når du fx søger udsendelser til et bestemt emne i vores bookingsystem, Dantek Booking Web.

Tv med undervisningsmuligheder

Også de udsendelser, der ikke har tilhørende pædagogiske vejledninger, kan bruges i undervisningen, uden at du som lærer nødvendigvis skal lave en masse helt fra bunden.

Mange dokumentarudsendelser er i deres form og formidling tilrettelagt på en pædagogisk måde, så de er oplagte at bruge direkte i undervisningen. Det samme gælder tv-udsendelser, der i kraft af deres aktuelle eller provokerende emne, umiddelbart lægger op til debat på klassen.

Der er også de tv-udsendelser, der samler så mange faglige tråde, at man som lærer får lyst til selv at udarbejde et større undervisningsmateriale til dem. Vi har fx kontakt til en skole, hvor et lærerteam til den engelske fantasy-tv-serie 'Merlin' løbende udarbejdede opgaver rettet mod nogle raskere drenge, der pludselig opdagede, at engelskundervisning faktisk godt kan være både spændende og lærerigt.

Men opgaverne kan også med fordel uddelegeres til eleverne. Da tv-udsendelser normalt er rettet mod formidling til et bredt publikum, vil det ofte være pædagogisk forsvarligt at lade en enkelt elev eller nogle få elever arbejde selvstændigt med fx at lave spørgsmål til udsendelsen, inden de står for at vise den for hele klassen.

Middel til forståelse og mål i sig selv

Som levende medie kan tv-udsendelser i sig selv gøre et fagligt emne nemmere og sjovere at forstå, men vi tilbyder også mange tv-udsendelser, hvor det er selve tv-udsendelsen som form og genre, der på et metaniveau kan gøres til genstand for analyse. Det

kan fx være reality-tv og mockumentary til specielt danskundervisningen og medieundervisningen.

Der er i det hele taget et hav af gode tv-udsendelser, der kan berige undervisningen – og det endda helt uden flimmer...

Find nemt CFU's tv-udsendelser:

Gå ind på viacfu.dk/bestil > Avanceret søgning

2 Skriv det emne eller den titel, som du søger efter i linjen 'Søg efter' og tast Enter

1 Markér 'dvd/video/tv-udsendelser /DVD/VHS' (da denne del af hjemmesiden er under udvikling, kan du møde lidt forskelligt ordvalg)

Få yderligere tips til søgepræcisering ved at klikke på spørgsmålstegnet

Se også www.cfufilmogtv.dk

Her kan du gratis downloade pædagogiske vejledninger til udvalgte tv-udsendelser.

Den teknologiske udvikling har sat digitale læremidler på den pædagogiske dagsorden. Men hvordan karakteriserer og vurderer man som lærer de digitale læremidler, som udvikler sig hurtigere end man kan nå at sige 'analyseredskab'?

Jens Jørgen Hansen giver her et overblik over forhold, du kan reflektere over -

Hvorfor vælger lærere bestemte læremidler til deres undervisning?

Det korte svar er, at det gør de, fordi læremidlerne er brugbare. Brugbare læremidler er læremidler, der løfter en dobbeltopgave: For læreren skal de kunne strukturere, stabilisere og stilladsere undervisningen, og de skal effektivt støtte og legitimere lærerens varetagelse af undervisningsopgaven. For eleven skal læremidlerne støtte og udfordre læringen og være en resurse i læreprocessen.

Intuitivt og analytisk læremiddelvalg

Hvordan vælger lærere så læremidler til deres undervisning?

Overordnet kan man beskrive to tilgange til læreres valg af læremidler; den intuitive og den analytiske. Den intuitive tilgang benyttes typisk af lærere med flere års undervisningserfaring i bagagen. Læreren har som regel opbygget et skarpt og umiddelbart blik for hvilke læremidler, der fungerer i undervisningen. Valg af læremidler bygger på en blanding af lærerens viden, erfaringer og værdier, som mere eller mindre ubevidst er del af en lærers undervisningsmæssige rutiner og syn på god undervisning. Læreren har en god fornemmelse for hvilke typer tekster, hvilke opgavetyper, hvilke metoder og hvilke faglige områder, der skal iscenesættes i undervisningen på bestemte tidspunkter i forhold til de konkrete elever og deres læringsforløb.

Lærerens valg af læremidler er ofte ikke bevidst for læreren selv, og der benyttes ikke altid et nuanceret fagsprog i forbindelse med diskussion og valg af læremidler.

Læreren med den analytiske tilgang kigger på læremidler gennem bestemte analysebegreber og vurderingskriterier. Her benyttes et fagsprog, som kan støtte og

Når du vælger digitale læremidler

*Jens Jørgen Hansen, ph.d.
og leder af skolebibliotekaruddannelsen UC Syddanmark*

kvalificere lærerens valg af læremidler.

Den analytiske tilgang er nødvendig af flere årsager.

Det reflekterede læremiddelvalg

Læremiddellandskabet er i rivende udvikling, og nye typer læremidler og læremiddeldesigns ser dagens lys. Drivkraften er den teknologiske udvikling, som sætter de digitale læremidler på den pædagogiske dagsorden. Digitale læremidler åbner for nye læringsveje, nye måder at udbrede viden på, nye måder at etablere læringsrum på og nye måder at samarbejde på. Det viser sig i de digitale læremidlers særlige egenskaber lige fra interaktiviteten til den motiverende æstetik (se boks side 13).

En analyse af læremidler kan være det første skridt på vejen til at danne sig et fagsprog om og forståelse af de nye læremidlers anvendelighed. En anden grund til reflekterede valg af læremidler er kravet om lærerens didaktiske synliggørelse og legitimering af undervisningsmæssige valg, herunder valg af læremidler. Lærere skal i stigende grad redegøre for, hvorfor bestemte læremidler vælges, samt dokumentere effekterne for læring og undervisning. Kravet om synliggørelse retter sig mod både elever, kolleger, ledelse og forældre. En læremiddelanalyse kan her støtte lærerens forståelse af læremidler, valg af læremidler, brug af læremidler, legitimering af læremidler og evaluering af læremidler.

Kompetencer i læremiddelanalyse

Valg af læremidler omfatter tre delkompetencer: Karakteristik af læremidler, analyse af læremidler og vurdering af læremidler.

Enhver vurdering af læremidler bør tage udgangspunkt i en karakteristik af læremidlet. Karakteristik af digitale læremidler er en særlig udfordring for læreren, fordi de konstant udvikler sig og knopskyder i forskellige læremiddelgenrer. Didaktiske læremidler – med den traditionelle lærebog som det kendte udgangspunkt – findes nu også som didaktiske vidensportaler og som pædagogiske computerspil. Danskedyr.dk er et eksempel på en didaktisk vidensportal.

Læremiddelgenren beskriver et didaktiseret fagligt indhold, som præsenteres i en modulær og åben struktur, som lærer og elever kan vælge fra. Endvidere er der tilknyttet særlige øvelsesmoduler og værktøjer til søgning, samarbejde, produktion og kommunikation. Vidensplatforme iscenesætter ofte eleven i en traditionel elevrolle, hvor eleven skal finde mønstre i den viden, som på forhånd er udpeget.

Pædagogiske lærings spil som Global Conflicts og Velkommen på forsiden har et andet læringsdesign. De præsenterer et sammenhængende læringsunivers med forskellige pædagogisk opbyggede situationer, som eleven skal gennemspille, simulere eller eksperimentere med. De har som regel en narrativ og styret struktur og iscenesætter eleven i en særlig rolle, som fx detektiv, journalist og opdagelsesrejsende.

Valg af læremidler?

En læremiddelanalyse støtter lærerens forståelse af læremidler, valg af læremidler, brug af læremidler, legitimering af læremidler og evaluering af læremidler

Jens Jørgen Hansen

Didaktiske vidensportaler og pædagogiske computerspil repræsenterer innovative udviklinger af læremidlers læremiddeldesign. Et læremiddeldesign åbner for potentielle brugsmuligheder, dvs. måder hvorpå lærerens undervisning og elevernes læring kan iscenesættes. Læremiddeldesigns kan aktivere konkrete undervisningsformer og læringsaktiviteter. Derfor er det at karakterisere og analysere læremiddeldesign vigtigt, fordi det også er en karakteristisk og analyse af mulige undervisningsformer, mulige læringsveje og mulige måder at sætte fag i spil på. Men samtidig skal man være opmærksom på, at læremiddeldesigns også er udtryk for en læremiddelforfatters fortolkning af god undervisning og læring, og derfor bør læremidler også behandles med kritisk distance.

Et reflekteret valg af læremidler indebærer, at læremidler analyseres og vurderes på grundlag af bestemte kriterier. Vurderingskriterier kan opfattes som et sæt af briller, der synliggør dele af et læremiddels brugsmuligheder og dermed skaber grundlag for at sige noget om læremidlers kvalitet. Læremidlers kvalitet er grundlæggende udtryk for, hvor brugbare læremidler er – ikke blot generelt, men helt konkret i forhold til en lærers aktuelle undervisningsopgave.

Bud på kriterier for vurdering af digitale læremidler

Tilgængelighed

I hvilket omfang kan eleverne læse, bruge og forstå læremidlet? - Skaber læremidlet forbindelse til elevernes konkrete erfaringsverden og læringsforudsætninger, og har det en hensigtsmæssig sproglig udformning?

Lærbarhed

I hvilket omfang understøtter læremidlet elevernes tilegnelse af fagmål og faglig læring, og er der relevante, motiverende og lærerige opgaver?

Undervisbarhed

I hvilket omfang har lærerne de tekniske og didaktiske kompetencer til at bruge læremidlet? - Er der overensstemmelse mellem læremidlets og lærerens fagsyn, dannelsessyn, læringssyn og undervisningssyn? Og støtter skolens rammer brugen af læremidlet?

Kriterierne udfoldes i bogen 'Læremiddel-landskabet. Fra undervisning til læring', af Jens Jørgen Hansen, Akademisk forlag 2010

Digitale læremidlers særlige egenskaber:

- **Rigdom af modaliteter**
Udnyttelse af mange udtryksformer (skriftsprog, billeder, illustrationer, grafer, lyd, video, animationer og simulationer)
- **Høj grad af interaktivitet**
Brugerens mulighed for at vælge egne læseveje
- **Differentieret informationsdybde**
Brugeren har mulighed for at hente mere information om et givent emne
- **Udnyttelse af kompenserende funktioner**
Tekster kan præsenteres i forskellige sværhedsgrader, bevidst arbejde med differentierede faglige niveauer, udnyttelse af læsehjælp, skrivehjælp
- **Eksplorativ navigation**
Navigation har karakter af en undersøgelse, hvor skærmtjekster inviterer eleven til at udforske netstedet ved at klikke på mere information, bearbejde information, deltage i diskussionsfora osv.
- **Motiverende æstetik**
Visuel stil, korte tekster, engagerende fagligt univers, indbydende grafik
- **Interaktionsmuligheder med arbejdsrum, kommunikationsrum og værktøjer**
Elever kan bearbejde indhold, samarbejde om problemløsning, kommunikere om indhold og en række sociale medier som wikis, you tube, blogs kan være integreret i læremidlet
- **Kontinuerlig opdatering**
af indhold

Jens Jørgen Hansen

- Ph.d. i læremidler og forfatter til 'Læremiddel-landskabet. Fra læremiddel til undervisning'
- Leder af skolebibliotekaruddannelsen og udviklingsprogrammet 'Den digitale skole' ved UC Syddanmark
- Medlem af ledelsesgruppen i Læremiddel.dk
- jjh@ucsyd.dk

Forlagene producerer mange grundbøger og lover, at Fælles Mål dermed er dækket.

Men hvad skal der til for, at man kan kalde noget for en grundbog, og hvad skal grundbogen dække, for at man er dækket ind?

Forsker og underviser Bodil Nielsen zoomer her ind på grundbogen som læremiddel og giver sine bud på, hvad man som lærer skal vurdere, når man vælger læremidler

En grundbog dækker da...

*Bodil Nielsen,
lektor, ph.d.
Professionshøj-
skolen UCC*

Der er noget solidt over ordet grundbog, og det kan man godt have brug for i en tid, hvor skolens faglighed skal styrkes. Men hvad skal der til for, at man kan sige, at et bestemt læremiddel er en grundbog?

Hvad er en grundbog?

En grundbog skal handle om noget grundlæggende i et bestemt fag, men det er ikke altid det samme som, at den dækker det, eleverne skal arbejde med på et bestemt klassetrin. Derfor må lærere vurdere læremidler fra flere vinkler, og det gælder også grundbøger: - Hvad dækker de i forhold til Fælles Mål? - Hvordan svarer de til mit syn på fag, undervisning og læring? - Hvordan svarer de til min opfattelse af elevers forudsætninger på et bestemt klassetrin? - Og hvordan støtter de mig bedst muligt i planlægning og evaluering af undervisning?

Tænk trinmål i bundter

En årsplan skal dække undervisningen i alle et fags hovedområder, og lærere skal vurdere læremidler i forhold til, hvordan de dækker fagets trinmål. Det læremiddel eller den sammensætning af læremidler, som læreren bruger i løbet af et år, skal tilsammen

omfatte alle fagets hovedområder.

Der er i disse år stigende opmærksomhed på, at det skal være tydeligt, hvordan undervisningen i et bestemt fag på et bestemt klassetrin tilgodeser fagets trinmål. I mange fag omfatter trinmålene undervisning på to eller tre klassetrin, men man kan kun i sjældne tilfælde arbejde med nogle trinmål ét år og andre det næste. Som oftest vil læreren undervise med sigte på stort set alle trinmål hvert år, men med stigende sværhedsgrad. Derfor er det godt at skaffe sig et overblik over trinmålene ved at 'bundte' dem i hovedområder.

Vurder selv

– også klassetrinlæremidler

Nogle læremidler lanceres af forlag og forfatter som dækkende for alle hovedområder i et bestemt fag på et bestemt klassetrin. Det kan være læremidler, der består af en grundbog og yderligere materiale af forskellig slags. Man kan kalde dem for 'klassetrinlæremidler'.

Også et klassetrinlæremiddel er det vigtigt at vurdere i forhold til Fælles Mål. Selvom det er beregnet til at dække et helt års undervisning, og selvom det rummer stof nok til en fyldig årsplan, kan indholdet være skævt i forhold til fagets trinmål. Nogle af fagets hovedområder kan være overrepræsenteret, og andre områder kan være underrepræsenteret eller udeladt.

Hvis læreren bringer en sådan skæv vægtning direkte ind i sin undervisning, kan det blive svært at få en årsplan til at hænge sammen og få tiden til at slå til til det, trinmålene forudsætter.

Men et klassetrinlæremiddel er ikke nødvendigvis dårligt, fordi det har en skæv vægtning i forhold til trinmålene. Fagteamet eller den enkelte lærer må blot vurdere, om nogle dele af læremidlet er særligt centrale i forhold til trinmålene, om andre dele kan

udelades, når tiden skal slå til, og om andre læremidler skal tages i brug for at tilgodese mål, som ikke er med i klassetrinlæremidlet.

Specialiserede læremidler

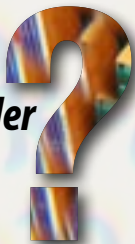
En del læremidler er det, man kan kalde specialiserede læremidler. De dækker ikke mange områder som klassetrinlæremidlerne, men fokuserer på et fagligt delområde, fx en bestemt genre i danskfaget eller en bestemt periode i historiefaget. Nogle lærere vælger at sammensætte en årsplan udelukkende med brug af specialiserede læremidler, i danskfaget fx ét læremiddel om en genre, et andet om en periode, et tredje om sprog osv. Andre vælger at sammensætte en årsplan hvor specialiserede læremidler bruges sammen med enkelte dele af et klassetrinlæremiddel. Ved at bringe flere læremidler sammen på den ene eller den anden måde, får læreren gode muligheder at skabe variation og fornyelse i undervisningen og få stof ind, som efter lærerens skøn vil motivere eleverne i en konkret klasse.

Når man som lærer skal vurdere, hvordan man bedst sammensætter en sådan buket af forskellige læremidler til et års undervisning, skal man vurdere læremidlerne ud fra et overblik over fagets trinmål. Ét hovedområde kan blive tilgodeset med ét specialiseret læremiddel, kapitler fra et andet læremiddel kan tilgodeses andre væsentlige trinmål osv. De valgte læremidler skal tilsammen afspejle Fælles Mål.

Eget syn på fag, undervisning og læring

Med Fælles Mål er der opstillet slutmål og trinmål, som alles undervisning skal sigte mod, men målene er formuleret sådan, at de giver god plads til den enkelte lærers for-

Valg af læremidler

Når man vælger et bestemt læremiddel og følger dets opgaver og forslag til undervisning, vil man altid bringe forfatterens syn på fag, undervisning og læring ind i sin egen undervisning.

Og når man vælger et læremiddel og bruger tekster og opgaver, som de står, vælger man også et sæt antagelser om elevers faglige niveau på et bestemt klasstrin.

Bodil Nielsen

tolkning og mulighed for, at den enkelte lærer kan præge egen undervisning i konkrete klasser.

Når man vælger et bestemt læremiddel og følger dets opgaver og forslag til undervisning, vil man altid bringe forfatterens syn på fag, undervisning og læring ind i sin egen undervisning. Derfor er en anden vigtig vinkel, at man som lærer altid skal vurdere, hvordan et læremiddel svarer til ens eget syn på fag, undervisning og læring. Nogle læremidler vil passe godt til ens eget syn, andre vil kun passe delvist, så noget skal udskiftes, og atter andre passer ikke til det, man står for, og må derfor vælges fra.

Tænk elevforudsætninger ud fra egne elever og erfaringer

I et læremiddel til et bestemt klasstrin har forfatter og forlag taget stilling til, hvad der kan passe godt til mange elevers faglige niveau på netop det klasstrin. Der er noget, man forudsætter, at eleverne allerede ved og forstår, og som derfor ikke bliver forklaret. Andet, regner man med, er nyt for eleverne, og det har læremidlet derfor forklaringer på og opgaver i. Det er forudsat, at eleverne har bestemte færdigheder og arbejdsmåder, som de kan bruge umiddelbart, mens der er grundige forklaringer og øvelser i andre færdigheder og arbejdsmåder, som antages at være nye for dem.

Med andre ord: Når man vælger et læremiddel og bruger tekster og opgaver, som de står, vælger man også et sæt antagelser om elevers faglige niveau på et bestemt klasstrin. Som lærer må man vurdere, om man er enig i de antagelser om elevers niveau, som et læremiddel er udtryk for - både i forhold til ens egne erfaringer med, hvad elever typisk kan på et bestemt klasstrin, og i forhold til konkrete klasser, som skal bruge læremidlerne.

Lærervejledninger som støtte

Et læremiddel skal først og fremmest være velegnet til at støtte og udfordre elever i en læreproces, men det er en fordel, hvis det samtidig er en støtte for læreren. Det kan det bl.a. være, hvis lærervejledningen ikke blot har bedyrelser om, at en stribe trinmål indgår, men har tydelig forklaring på, hvordan trinmål er fortolket, hvilke der er lagt vægt på, og hvilke man kun lige strejfer.

I lærervejledninger skal forfattere vise deres syn på fag, undervisning og læring og dermed begrunde, at trinmål er omsat til netop de tekster, opgaver med mere. Det kan give læreren et godt grundlag for ud fra eget syn på fag, undervisning og læring at vælge læremidler til - og vælge læremidler fra...

Bodil Nielsen

om valg og vurdering af læremidler:

- Danskfaget i praksis – mål og evaluering Bodil Nielsen, DanskLærerforeningens Forlag 2007, revideret udgave 2010 med udgangspunkt i Fælles Mål 2009
- Vurdering af læremidler i praksis Bodil Nielsen, Forlaget UCC 2010

Vurder altid læremidler fra flere vinkler

- ✓ Hvad dækker de i forhold til Fælles Mål?
- ✓ Hvordan svarer de til mit syn på fag, undervisning og læring?
- ✓ Hvordan svarer de til min opfattelse af elevers forudsætninger på et bestemt klasstrin?
- ✓ Hvordan støtter de mig bedst muligt i planlægning og evaluering af undervisning?

OGSÅ

Vælg ✓ computerspil til din undervisning

At bruge computerspil i undervisningen kan være et godt valg. Men man skal kende til spiltyperne og deres styrker og begrænsninger, og man skal vurdere undervisningssammenhængen i forhold til klassetrin og den faglige sammenhæng, før valget bliver rigtig godt

Debatten om computerspil deler sig ofte i to lejre. Den ene side advarer om skadeligheden af spil, og hvordan børn bliver inaktive, overvægtige og sågar voldelige af overdreven computerspilsbrug. Den anden side i debatten holder på, at computerspil har store læringspotentialer, udvikler kreative kompetencer hos spillerne og motiverer de mest ukoncentrerede elever.

Efter dette tiårs store design- og forskningsinteresse i digitale spil til undervisning og formidling begynder både praktikere og forskere dog at få en mere nuanceret forståelse for, hvilke potentialer spil rummer. På Danmarks Pædagogiske Universitets-skole på Aarhus Universitet har vi gennem flere år både udviklet og undersøgt digitale læringspil. Det har givet en bred forståelse af nogle af de potentialer og begrænsninger, mediet rummer i skolens forskellige faglige sammenhænge.

Eleverne gennemskuer indpakningen

En traditionel forståelse af potentialet i computerspil i undervisningssammenhæng har været, at spil kunne bruges til at lege det tørre læringsindhold ind. Spillene må ikke lugte af læring, for så ryger motivationen. Men børn ved godt, at de går i skole for at lære noget. Og at lave spil, hvor sjove figurer forsøger at kamuflere didaktiske intentioner, svarer til, at man pakker skolebogen ind som Anders And blad. I vores undersøgelser af læringspil er det klart, at mange børn og unge tilhører en særdeles kritisk og mediekyndig gruppe, der hurtigt gennemskuer kamoufleringerne; de opdager hurtigt, hvis de

kan klikke sig udenom de processer, der er designet til at træne stavning, regning eller andet. Og de er hurtige til at finde og udpege faldgrupperne i svage designs, og hvordan de kan omgås.

Spil er relevante i skolen

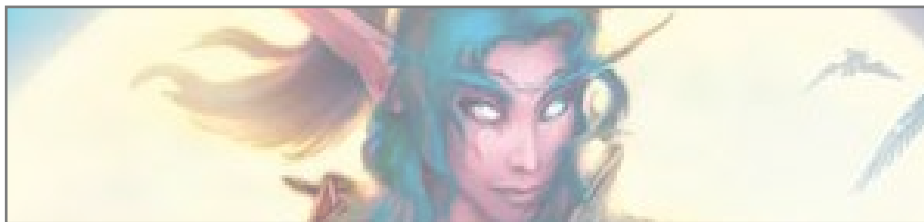
Men når det er sagt, så rummer spilmediet store potentialer i forhold til nye samarbejdsformer og arbejdsprocesser både virtuelt og i klasseværelserne. Helt overordnet kan spil

Rikke Magnussen,
adjunkt på DPU, Aarhus Universitet
og forsker ph.d.,
Steno Health Promotion Center

Overvejelser, når du vælger spil

skabe en god ramme om fagligt komplekse emner eller processer. Med historier, grafik og regelsæt kan spil være med til at gøre fx abstrakte og komplekse naturfaglige, samfundsmæssige eller politiske emner konkrete og håndterbare.

Spillerne bliver handlende deltagere i faglige sammenhænge, og de skal derfor forstå det faglige indhold ud fra den rolle og de handlinger, de foretager, snarere end på det abstrakte meta-niveau, der ofte kræves i skolens undervisning. De bliver fx nødt til at udføre de kemiske test af krudtslamsrester på den mistænkte hænder præcist – ellers har de ikke beviser, der kan overbevise deres overordnede om, at deres mordteori holder vand. Den kriminaltekniske historie, i spil som fx 'Drabssag Melved', giver kemiforsøget en relevans i forhold til en narrative og professionel ramme, som den elev, der ikke nødvendigvis er naturfagsinteresseret, ikke har i den daglige undervisning.

Udforskning som drivkraft og gevinst

Spilmediet lægger også op til en udforskende tilgang til læring. Udforskningen er en af grundstammerne i gode kommercielle spil. De fleste spillere læser ikke manualer, før de spiller, men kaster sig direkte ud i spiluniverset og lærer så hen ad vejen, hvordan det hele hænger sammen. Det er på mange måder en omvendt tilgang i forhold til en traditionel undervisning, hvor man forudsætter en grundig introduktion til det ukendte emne, før vi kaster os ud i eksperimenterne. Men i fag med abstrakte og komplekse emner kan den udforskende 'hands-on-tilgang' være meningsfuld for mange elever. I de gode faglige spilsammenhænge leder udforskningen til dybdegående undersøgelsesarbejde gen-

Spil i undervisningen har altså både styrker og svagheder. Men helt overordnet er der nogle spørgsmål, der kan være gode at overveje, hvis man vil have flere styrker end svagheder ud af både de kommercielle og af de undervisningsrettede spil. – Og så er det vigtigt selv at afprøve spillet grundigt – gerne med andre lærere, så man har nogen at diskutere de forskellige ting i spillet med efterfølgende.

Underviser spillet i det, jeg synes er centralt i faget?

Det er ikke blot et spørgsmål om, hvorvidt det er et fysik-, matematik- eller tværfagligt spil. Man må afprøve de enkelte dele af spillet og overveje, om de handlinger og aktiviteter, der kommer ud af det, er centrale for at lære det, der skal læres på det givne klassetrin med den konkrete gruppe elever.

- Arbejder spillet fx primært med det skriftlige, hvor klassen egentlig havde mere brug for fokus på samtale? Måske er der et kommercielt spil, der i højere grad understøtter klassens læringsmål end de undervisnings-spil, man har adgang til?

Hvilken sammenhæng skal spillet optræde i?

De allerfleste læringsspil kan ikke stå alene. Det er derfor vigtigt at overveje, hvordan integrationen i den faglige sammenhæng skal være. Skal man bede spillerne spille spillet med et historisk, kønspolitisk eller naturteknisk blik? Er der bestemte redskaber som fx tavler, ting til at bygge af eller forskellige teknologier, der kan deltage? Hvilke rammer skal spillet foregå i? Og hvordan får man lavet en tæt sammenhæng mellem øvrig undervisning og spillet med fx besøg til forskellige steder eller rollespil i klassen?

Hvad er min rolle som lærer?

Mange spiludviklere forudsætter, at lærere er tekniske analfabeter, og undervisnings-spil laves derfor ofte, så de praktisk talt kan spilles, uden at læreren behøver at deltage. Det kan også være praktisk, hvis spillet skal fungere som lektier eller til en mindre gruppe i klassen.

Det er dog centralt for den faglige oplevelse, at læreren har en aktiv rolle i at perspektivere eller udvide spiloplevelsen ind i skolens faglige sammenhæng. Det kan være ved at indtage rollen som chefen, der stiller krav til værdierne i den spilfigureres fiktive profession, eller i rollen som medspiller, eller som den, der kritisk perspektiverer spiluniverset i forhold til virkelige sammenhænge.

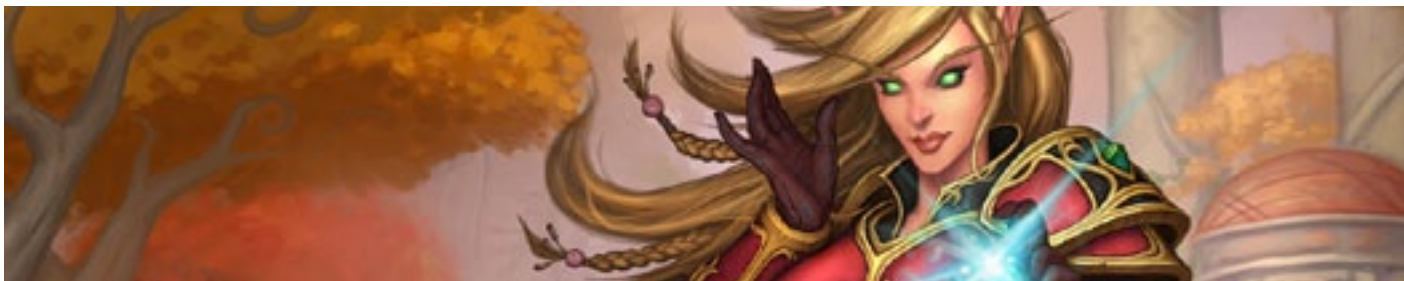
Hænger spildesignet sammen med det faglige?

Legeelementer i spillet skal give mening i forhold til det faglige. Ind imellem møder man spil, hvor handlinger i spillet som fx at stove eller genkende bogstaver ikke giver mening i forhold til, at man var i gang med at hjælpe figuren med fx at fiske. Tanken er, at man kan 'liste' læringen ind, men denne 'glasur-teknik' virker ikke. Eleverne gennemskuer det, og nogle er så dygtige, at de omgås de didaktiske fejlkonstruktioner og det faglige indhold. Hvis målet i spillet fx er som journalist at konfrontere fabriksejeren med kompromitterende oplysninger om fabrikens forurening, skal hele spillet være bygget op om at indsamle de rigtige data, og spillet skal ikke kunne gennemføres ved at klikke på tilfældige knapper.

Rikke Magnussen

Fortsættes på side 18

Illustrationer fra World of Warcraft

nem fx læsning og analyse af faglige tekster eller tekniske forsøg, fordi eleven er nødt til at øge sin ekspertviden for at komme længere ind i spiluniverset. I mange undervisnings- og kommercielle spil er der rig mulighed for at gå på opdagelse og afprøve forskellige måder at chatte eller kommunikere på. Nogle læringsspil som fx spilserien 'Global Conflict' giver også mulighed for, at spillerne gennem spillets 3-dimensionale univers kan få fornemmelsen af at bevæge sig rundt i byer i Sydamerika, Mellemøsten eller Afrika og kommunikere med lokale parter i en konflikt.

Vi har især lavet undersøgelser om brug af læringsspil i 3. – 5. og 7. – 10. klasse, og her er det blevet klart, at spil har forskellige potentialer og svagheder på de forskellige klassetrin.

Træningsspil til de yngste

Markedet er fuldt af det, man kan kalde træningsspil til de yngste elever. Her kan de mindste lære at stave eller regne simple regnestykker, og 3. – 5. klasser kan med sprogspil træne fx engelsk.

Overordnet kan disse computerspil med færdighedstræning være gode til de yngste årgange. Det interaktive computermedie giver eleven hurtig respons, og de forholdsvis simple læringsprocesser kan integreres i enkle spil. Men mediet har også klare begrænsninger. I fag, hvor eleverne skal deltage ved at tale med hinanden eller diskutere, som fx i sprogfagene, er computermediet ikke nødvendigvis det bedste medie til at understøtte konversation.

At lære at forstå og udtrykke sig med et basalt ordforråd er fx centrale mål i engelskundervisningen på 3. - 5. klassetrin. I de undersøgelser, vi har lavet af engelskundervisningsspil i 3. klasser, kan vi se, at mens stave- og læseøvelserne bruges af eleverne, så samtaler eleverne ikke på engelsk, mens de spiller. Vi har dog set, at enkelte børn, der er for generte til at tale med læreren i den normale undervisning, gerne gentager det, figurerne i spillet siger. Men

ingen af eleverne deltager i en samtale eller svarer på simple spørgsmål som i klasseundervisningen. Disse spil er designet til, at børnene spiller på hver deres pc uden direkte interaktion med hinanden, så det er de tekstmæssige styrker ved computermediet, der udnyttes i disse spil, mens den komplekse interaktion i en samtale ikke understøttes.

Det er ikke alle spil, der er lige velegnede af alle elever i klassen eller computerrummet. Man må overveje, om et givent spil er mere velegnet til en mindre gruppe, eller om det kan gives for som lektier derhjemme, hvor der er mindre larm og mere tid. Eksempler på spil, der kan udforskes hjemme eller i klassen, er BBC's små onlinespil med kendte figurer som Shaun the sheep.

Som underviser må man afprøve spillene grundigt og være kreativ i overvejelserne om spillets sammenhæng og elevgruppe, da spiludviklere ofte ikke har uddannelse eller erfaring til at rådgive omkring dette.

Spiluniverser til de ældste

Spilmediet har med sine konstruktioner af regler og narrative elementer potentialer i undervisningen i de ældste klasser, hvor det kan bruges til at skabe komplekse universer på tværs af faggrænser. Tilgangen i læringspil til de ældste elever bør være at gøre det, der skal undersøges i spillet, så alvorligt, vigtigt, tæt på virkelig praksis og komplekst, så udfordringen for eleven er at arbejde så præcist som muligt, fordi det fører frem mod et resultat, man finder alvorligt og vigtigt. Vejen derhen skal ikke nødvendigvis være givet, og eleverne må gerne udfordres til at udvikle egne strategier og redskaber. Men målet skal være klart, som det er i gode kommercielle spildesign.

Samarbejde og faglige fællesskaber er også en styrke i spil til de ældste klasser. Det, der karakteriserer store online rollespil som fx 'World of Warcraft', er, at opgaver løses i team på tværs - enten i grupper af venner eller grupper på tværs af landegrænser mellem ligesindede spilnørder. Fra internationale studier af disse spilfællesskaber

ved vi, at der foregår en mesterlære, hvor nybegyndere oplæres gennem spil med øvede spillere. Der er bestemte værdier i spilfællesskaberne, som kendetegner ikke bare spillet, men også spillernes attitude og deltagermotivation. Det skaber fx højere respekt blandt andre, hvis nye spillere udfordrer sig selv ved at gå til grænsen af, hvad de mestrer, end hvis de bliver ved med det, de med sikkerhed kan. - Også selvom de fejler, fordi udfordringen er for stor.

Læringsspil som det kriminaltekniske spil 'Drabssag Melved' er bygget op om, at spillets komplekse mordgåde løses i team ud fra professionelle værdier som grundighed og bevisførelse for teorier. I mine studier af spillet har jeg set, at sagerne er så komplekse, at selv de fagligt stærke elever oplever, at de bliver nødt til at have hele teamet med for at kunne navigere i de mange informationer, hvorved nogle af de elever, der normalt ikke er med i naturfagsundervisningen, bliver centrale i arbejdet.

Her finder du de omtalte spil

Drabssag Melved

Kan lånes til gennemsyn hos CFU med mulighed for demonstration af spillet
Udgivet af Alinea.
Se også eksterntlink.dk/112

Global Conflicts

Kan lånes til gennemsyn på CFU-online, hvor du kan afprøve spillet: cfu-online.dk
Se også globalconflicts.eu

World of Warcraft

Købes på nettet eller i enhver spilhandel.
Købte licenser er personlige.
Til over 12 år
worldofwarcraft.com/cataclysm

Spil på BBC's hjemmeside

Til engelskundervisning - mange små spil med forskellige temaer, så næsten alle finder noget, der appellerer til dem
bbc.co.uk/cbbc

Lærervejledninger - manual, inspiration eller sovepude?

Finn Sørensen,
lærebogsforfatter, lektor ved Læreruddannelsen UCSJ

Bruger lærere overhovedet lærervejledninger? Eller anvender de læremidler alene ud fra egne erfaringer fra praksis uden at skele til læremidlets udtrykte intentioner?

Disse spørgsmål blev afsættet for en undersøgelse af læreres brug af lærervejledninger – og med en praksisnær lærervejledning på dvd som resultat

I lærervejledningen forsøger lærebogsforfatterne at legitimere og begrunde læremidlets didaktiske grundlag. Hvis et lærebogssystem skal bruges efter de intentioner, forfatterne har, er det en forudsætning, at læreren sætter sig grundigt ind i materialet. Det er ikke nok at have et basalt kendskab til fagets didaktik eller en masse undervisningserfaring; læreren må også have vilje til eventuelt at ændre på rutiner i praksis.

Undersøgelse af brug af vejledninger

Men bruger lærere overhovedet lærervejledningerne – og i givet fald hvordan?

I forbindelse med arbejdet med lærervejledningen til det tyske lærebogssystem *Ach so!* satte jeg mig for at samle erfaringer om lærers brug af lærervejledninger i tyskundervisningen.

I en undersøgelse¹, hvor lærere bl.a. blev stillet spørgsmål om deres brug af lærervejledninger, var konklusionen, at kun ca. 40 % brugte dem regelmæssigt. Sammenfattende var forklaringen, at en del ikke havde kendskab til lærervejledningen, mens andre ikke fandt det nødvendigt – enten fordi de mente, at de er lavet til begyndere, eller fordi de foretrak egne metoder. Endeligt gav nogle udtryk for, at lærervejledninger er uoverskuelige og for komplicerede at bruge. En anden undersøgelse² viser, at lærervejledninger oftest bliver brugt til at få tips og ideer til udvalg og organisering af stof. En lærer, som ikke benytter lærervejledninger i særlig grad, udtrykker, at lærervejledningen kan blive en 'sovepude' og ødelægge hendes kreativitet.

I en undersøgelse om lærervejledningens brug til lærebogssystemet *Ach so!* havde 75 % af de adspurgte orienteret sig i lærervejledningen, men de brugte den sjældent i den daglige undervisning.

Vejen til en praksisbaseret lærervejledning

Vi kan tilskyndes til at ændre praksis på mange måder, fx ved at deltage i kurser eller læse faglige tidsskrifter, men det bedste ville måske være, hvis læreren havde mulighed for at se undervisningsforløb i praksis. Hvis lærebogssystemet skal være en kilde til udvikling af ny praksis, er den traditionelle lærervejledning næppe praksisnær nok!

Vi spurgte os selv, hvordan vi kunne medvirke til, at lærerne fik indsigt i, hvordan *Ach so!* er tænkt anvendt. Og svaret blev, at vi ved optagelser af undervisningssekvenser kunne give lærerne mulighed for at se udvalgte dele af læremidlet udført i praksis. Vi udarbejdede en didaktisk drejebog, og et filmhold optog undervisning i to forskellige klasser. Resultatet blev en dvd³, hvor systemets grundtanker bliver vist og forklaret.

Dvd'en - et skridt på vejen?

Vi ændrede altså mediet for vejledningen, men blev ønsket om en praksisnær lærervejledning så opfyldt? Det spurgte vi lærere, som arbejdede med *Ach so!*, om. Svaret var, at dvd'ens indhold og formidling gav dem et bedre grundlag for at arbejde med systemet. Samstemmende ville de gerne have haft adgang til dvd'en, inden de gik i gang med systemet. Med dvd'en kunne de hurtigt sætte

sig ind i lærebogssystemets ideer og muligheder. En lærer sagde fx: - Jeg er helt sikker på, at det må være fremtidens måde at producere lærervejledninger på!

I en anmeldelse af dvd'en i *Sproglæreren*⁴ nævnes, at den levende vejledning adskiller sig fra en almindelig bogudgivelse, idet man udover den teoretiske del også bliver guidet igennem systemet. Anmelderen fremhæver, at den vil være god at bruge også i forbindelse med andre systemer og egne materialer, da læreren både får nogle teoretiske input og forslag til metoder.

Om den foreliggende dvd er måden for produktion af fremtidige lærervejledninger, ved jeg ikke, men der er ikke tvivl om, at den praksisnære fremstilling har stor betydning for formidling af de didaktiske intentioner – som kilde til udvikling af ny praksis.

Artiklen bygger på et projekt i et samarbejde mellem læremiddel.dk og forlaget Alinea

Se og få dvd'en

- Uddrag af dvd'en kan ses på eksterntlink.dk/119
- Dvd'en kan rekvireres gratis hos mbo@alinea.dk

1: Ayten Genc: Über die Notwendigkeit einer Umgestaltung von Lehrerhandbüchern für den DaF-Unterricht.

I: Zielsprache Deutsch 3-4/2001, Stauffenburg Verlag, Tübingen.

2: Kartlegning av læremidler og læremiddelpraksis, Utdanningsdirektoratet Norge, Rambøll 2005

3: Finn Sørensen: *Ach so! Lærervejledning i praksis*, Alinea 2009

4: Jytte Vibeke Lund: *Sproglæreren* nr. 4 2008

En bognørds tanker om kriterier for valg

Jane Bjerregaard Hjorth,
lærer v/ Viborg Private Realskole

Når der skal vælges nye materialer til udlånssamlingerne på CFU, mødes de pædagogiske fagkonsulenter med udvalgte lærere og skolebibliotekarer og drøfter, hvad der skal sættes på.

Jane Bjerregaard Hjorth sidder med i materialevalggruppen for fremmedsprog i Herning og Skive. Som lærer og anmelder trækker hun på sine erfaringer og fortæller her om de overvejelser, hun gør sig, når hun skal pege på nye materialer

Lige fra jeg var helt lille, har jeg været begejstret for mange forskellige former for litteratur, så da lejligheden bød sig, tog jeg entusiastisk imod udfordringen som boganmelder i engelsk for fagbladet Folkeskolen. Gennem dette job fik jeg en opfordring fra VIA CFU om at deltage i udvælgelsen af materialer i fremmedsprog til CFU's udlånsafdelinger. Dette job har også været umådeligt stimulerende; her har jeg jo selv kunnet været med til at vælge ud, hvorimod jeg som ansat ved Folkeskolen har skullet anmelde de tilsendte materialer.

Indtil udgangen af 2010 har vi været et mere eller mindre fast team, der har udvalgt hvilke nye bøger til engelsk, tysk og fransk, der skulle anskaffes til udlånsafdelingerne i Skive og Herning. Vi har et nært og tillidsfuldt samarbejde, hvor vi hver især bidrager med vores erfaringer fra hvert vores felt. I øjeblikket består teamet af fremmedsprogs-konsulenterne Charlotte Sejer Pedersen og

Lisbeth Wagener, pædagogisk konsulent Finn Bangsgaard, Gitte Korreborg og Gitte Hansen fra udlånsafdelingerne samt skolebibliotekskonsulent Lene S. Bovbjerg og undertegnede.

Mine kriterier for valg

Når jeg er med til at udvælge bøger og andet materiale til CFU, er mine kriterier de samme, som når jeg skal finde materialer til min undervisning. Mit hovedkriterium er kvalitet. I denne forbindelse ser jeg overhovedet ikke på hvilket forlag, bøgerne kommer fra, men bøgerne skal udstråle, at de passer til aldersklassen, og sproget skal være grammatisk korrekt og levende, så det appellerer til elever i målgruppen. Desuden er det vigtigt, at materialet er flot, sprogligt gennearbejdet og gennemillustreret med billeder, der passer til og understreger teksten.

Det er også væsentligt for mig, at der er

gode differentieringsmuligheder. Desuden skal materialet helst være forsynet med gode glosser, en god lærervejledning med faglige og pædagogiske overvejelser samt meget gerne en cd.

Bøgerne skal være fængende at bruge i dagligdagen for elever og lærere, og derfor skal materialerne være i absolut top. Det er også nødvendigt, da CFU ikke bare har ubegrænsede midler til at anskaffe overflødig materiale, som kan komme til at samle støv på hylderne uden at blive udlånt. Selvfølgelig kan vi ramme forkert, så materialet ikke bliver så populært, som vi havde regnet med, men udlånstallene viser, at det sker forholdsvis sjældent.

I teamet har vi haft mulighed for mange fagligt spændende debatter. - Forhåbentligt har den entusiasme, vi har følt, afspejlet sig i udvalget af nye materialer til gavn for alle fremmedsproglånere i vores område.

Materialevalg på CFU

Parallelt med at udlånssamlingerne i Herning, Skanderborg og Skive nu er åbne for lån for alle brugere i hele dækningsområdet, er procedurene for materialevalg i VIA CFU's tre afdelinger p.t. under justering

Lærerstuderende lærer at vurdere læremidler

På Lærerruddannelsen i Silkeborg er vurdering af læremidler en fast ingrediens.

Sanne Thinggaard Larsen fortæller her til *Reflex*, hvordan både hendes egen underviser og VIA CFU har sparket fokus på læremiddelvurdering ind i studierne

Du går nu på 2. år på Lærerruddannelsen i Silkeborg. Hvordan har I beskæftiget jer med dét at vurdere og vælge materialer til undervisningen?

Vi har beskæftiget os med læremiddelvurdering på flere måder. Vi har blandt andet

fået et foredrag fra vores egen danskunderviser, Ayoe Henkel, som handlede om, hvordan man hele tiden skal være bevidst om, hvilke materialer man benytter – og vigtigst af alt hvorfor man benytter sig af dem.

Og vores kommende studieprodukt i dansk skal faktisk dreje sig om netop dette. Vi skal i den forbindelse finde og vurdere enten noget af det materiale, vi har brugt i praktikken, eller noget, vi havde tidligere på året på et projekt på Hvinningdalskole i Silkeborg.

Har der været specielt fokus på valg af læremidler i forbindelse med jeres praktik?

Det er i forbindelse med praktikken, at vi har koncentreret os mest om undervisningsmaterialer, og det er vel også ret oplagt. I praktikken skal vi jo endelig ud og afprøve det, vi hele tiden skriver og taler om. Jo tættere vi kommer på praktikken, jo mere relevant føler man jo ofte undervisningen bliver.

Ét er teori, noget andet er praksis, og med fokus på vores valg af læremidler bliver vi opmærksomme på, hvor vigtigt det er, at vi vælger ud fra nogle bestemte kriterier, som vi selv opstiller, ud fra de mål, vi ønsker eleverne skal opnå. Op til dette års praktik

havde vi et ugeforløb om læremiddelvurderinger, og her havde vi blandt andet besøg af en konsulent fra CFU i Skanderborg. Hun gav os bud på forskellige bøger til udskolingen (da det er denne specialisering, jeg har valgt) og viste os et bredt udvalg af undervisningsmaterialer, hvor vi kunne finde inspiration.

Føler du dig klædt godt på til at kunne vurdere og vælge læremidler i dit kommende job som lærer?

Jeg synes generelt, at jeg er godt på vej til at blive udstyret til mit kommende job, men mangler stadig lidt... Det er vigtigt, at man både som studerende og som uddannet lærer vælger en undervisning, som passer til en selv. Jeg er personligt stor tilhænger af dialog i klassen, hvor eleverne snakker om litteraturen med deres kammerater. Dette kræver én type opgaver, mens andre ønsker at undervise på en anden måde, hvilket kræver, at de træffer nogle andre valg af læremidler end jeg.

Jeg ved ikke, om jeg er klædt godt nok på endnu, men jeg har jo heldigvis også to år mere, hvor jeg kan finde det tøj, der passer bedst til mig.

Lærerstuderende på CFU

Som lærerstuderende er du vores kommende bruger - men hvorfor ikke starte det gode samarbejde allerede nu?

Du kan få vejledning af CFU's personale og faglige konsulenter om valg af læremidler til din praktik og din daglige undervisning.

I Udlånssamlingen kan du låne materialer til din praktikundervisning, herunder spillefilm - og i vores Informationssamling kan du låne

stort set alle danske og mange udenlandske læremidler til din egen faglige inspiration og forberedelse. Læs mere på viacfu.dk/laererstuderende

viacfu.dk er altid åbent

- men besøg os også gerne live.

Ring i god tid for en aftale - og kom gerne i flok.

SPOT på materialer fra VIA CFU

AT VURDERE LÆREMIDLER

Inspiration fra Informationssamlingen

- **Didaktik 2.0: læremiddelkultur mellem tradition og innovation**
Akademisk, 2010
- **Læremiddellandskabet: fra læremiddel til undervisning**
Af Jens Jørgen Hansen
Akademisk, 2010
- **Læremidler**
Unge Pædagoger, 2009, nr. 3
- **Vurdering af læremidler i praksis**
Af Bodil Nielsen
UCC, 2010
- **At vurdere læremidler i dansk**
Af Dorthe Carlsen og Jens Jørgen Hansen, Dansklærerforeningen, 2009

Læremiddelvurdering på nettet

- **Læremiddel.dk**
Et nationalt videntcenter med formålet at udvikle og formidle viden og læremidlers betydning for læring og undervisning
læremiddel.dk
- **'Undervisningsmidler i folkeskolen'**
Rapport fra Danmarks Evalueringsinstitut findes på
eksterntlink.dk/120

Download gratis antologi

'Læremiddelanalyser – eksempler på læremidler fra fem fag' af CFU-konsulenter fra UCC og lektor, ph.d. Bodil Nielsen.

Downloades på eksterntlink.dk/118

FREMMEDSPROG

Materialesæt til engelsk:

Cambridge Discovery Readers 1 og 2

Ny gennemarbejdet frilæsningsserie beregnet til teenagere med både motiverende skønlitterære og faglitterære titler samt meget supplerende materiale på forlagets hjemmeside.

Fint layout med gode illustrationer og cd-rom til hver titel med supplerende opgaver med træning af lyttefærdighed, ordforråd m.m.

- Til supplerende læsning, individuelt eller i grupper med støtte i de tilhørende cd'er
Målgruppe: 1'eren fra 5. klasse – og 2'eren fra 8. klasse

Good Reads

Materialesættet Good Reads er et udvalg af autentiske ungdomsbøger skrevet for engelsktalende teenagere. Bøgerne er oplagte til elever med mod på større sproglig udfordring og læselyst.

Bestil materialesættene i Udlånssamlingen

Ny I-kasse til engelsk:

Oxford Read and discover

En serie af non-fiktion bøger i flere niveauer med tværfaglige emner til faglig læsning i engelsk. Bøgerne er velillustrerede med en klar og overskuelig opbygning af både indhold, opgaver og layout. Der hører aktivitetsbøger og cd til hver titel, og på forlagets hjemmeside findes supplerende opgaver og lærervejledning samt svarnøgle. Søg materialet på oup.com

Ny i-kasse: Internationalisering i undervisningen

Indeholder håndbøger og forskelligt inspirationsmateriale til lærere i forbindelse med inddragelse af den internationale dimension i undervisningen, internationalt projektsamarbejde, kulturformidling m.m. Nye relevante titler vil fortsat indgå. Lån kassen til gennemsyn i Informations-samlingen

Min første Sprogportfolio

Sprogportfolioen har både en pædagogisk og en rapporterende funktion.

PRIS: Et sæt á 30 stk. koster kr. 120,-.

Materialet kan bestilles på

Mail: tap@viauc.dk

eller tlf.: 87 55 27 04

Informationsmøde om Min første Sprogportfolio er under planlægning og forventes afholdt i begyndelsen af det nye skoleår.

DANSK

To nye materialesæt
til dansk i overbygningen:

Glemmer du, så husker jeg...

Er det en tendens? Måske... I hvert fald var der både til fsa og fs10 i skriftlig fremstilling i 2010 opgaver i erindringsgenren. Og der er mange oplagte bøger at bruge

til arbejdet med denne spændende genre, både skøn- og faglitterære. Se fx serien 'Min historie' (DanskLærerforeningens Forlag) og serien 'Tilbage til ...' (Politikens Forlag), som sammen med andre inspirerende titler er samlet i kassen 'Glemmer du..'

Lån materialesættene i vores Udlåns-samling og lad dig inspirere til arbejdet med erindringer, det selvbiografiske og hverdagslivet.

NB: Sættene har fælles lærervejledning
Målgruppe fra 6. klasse

Lær mere om erindringsgenren på kurserne:
Fod på de nye genrer ved afgangsprøven
Se kursusnummer CFU11314 side 47

Erindringer – en ny genre i skolen
Se kursusnummer CFU11311 side 47

Kær kasse med (for) mange navne

Når du nu vil finde en af de der færdigpakkede kasser med sammensatte materialer, hvad er det så lige, du skal søge efter? - Emnesæt, materialekasse, skolestart-boxe - eller noget helt fjerde?

Kasserne har haft flere betegnelser, men fremover kalder vi disse kasser for **materialesæt** – også i vores online-bookingsystem, hvor materialesæt indikeres af en brunlig kasse til højre.

Fra udlånssamlingen til indskolingen:

Fælles læsning – og den gode litteratursamtale

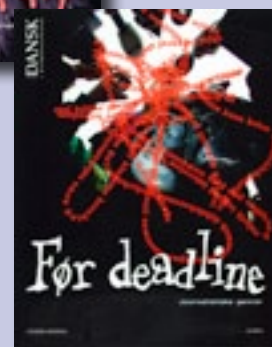
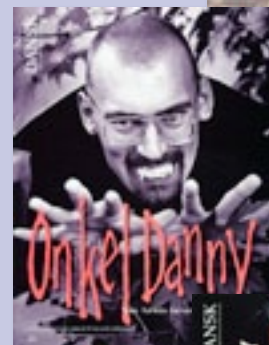
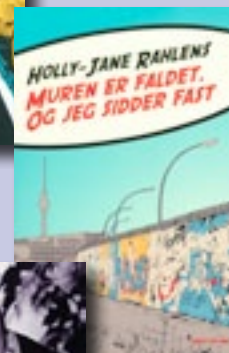
Eleverne skal tidligt møde gode tekster med emner i børnehøjde, som både udvider horisonten og rummer sproglig flertydighed. Find kvalificeret støtte og inspiration til dette arbejde i fx:

- **Frøken Ignora i Vandtårnet**
v/Katrine Marie Guldager. Der findes nu 15 titler, som kan lånes i klassesæt, og lærervejledningen 'Men først skal bogen læses' v/Ingelise Moos. Til den selvstændige læsning findes også materialesæt med gruppesæt af forskellige af seriens titler. Søg på 'Frøken Ignora'
- **Læsefidusens kapitelbøger**
Der findes nu seks titler til udlån i klassesæt samt en lærervejledning.
- Egner sig til fælles læsning og den gode litteratursamtale.
- **Selv læsningsserien 'Vilde veje' 1 – 4**
- 'Aksel Å mangler ord' v/Cecilie Eken
- 'Drengen der ville lave verden om' v/Katrine Marie Guldager
- 'Ena går sine egne veje' v/Bjørn Bensby
- 'Verdens længste lort' v/Peter Adolphsen

Den tilhørende lærervejledning 'Vilde veje - børnelitteratur og litteraturundervisning' giver analyser af bøgerne, konkrete eksempler til danskundervisningen og idéer til litteratursamtaler med udgangspunkt i fortællingerne.

Nye bøger fra Udlånssamlingen til overbygningen

- *Svenhammeds journaler* af Zulmir Besevic
- *Er I der?* - en facebookroman af Glenn Ringtved m.fl.
- *Muren er faldet. Og jeg sidder fast* af Holly-Jane Rahlens
- *Før deadline* - journalistiske genrer af Anders Heering
- *Onkel Danny* - Dan Turélls forfatterskab af Gitte Moltzen og Birgitte Selsøe Sørensen

MATEMATIK OG NATURFAG

Nye klassesæt fra Udlånssamlingen til matematik og naturfag

Trigonometri 8.- 10. klasse

Trigonometri er med Fælles Mål 2009 et nyt fagligt område i matematik. Elevbogen beskriver praktiske problemer og ideer til at løse dem. Herefter arbejdes der med retvinklede trekanter, beregning af sider og vinkler, hvorefter enhedstrekanter introduceres. De faglige begreber beskrives solidt, og der er rigeligt med skriftlige opgaver til alle. Lærervejledning med introduktion til de enkelte kapitler, facitliste og kopisider findes som e-bog.

Målgruppe: Matematik 8.-10. klasse

Kanon Natur - Insekter

Bogen beskriver 12 insekter, der alle er med i Danmarks Naturkanon. Materialet, der består af en elevbog og en kort lærervejledning, er udarbejdet af Miljøministeriet og Danmarks Naturfredningsforening. Det lægger op til, at eleverne også skal ud at svinge med net, grave med skeer, ryste buske og lave fælder. Lærervejledningen indeholder klare anvisninger og kopiforlæg.

Målgruppe: natur/teknik 3.-6. klasse

Kemien i din hverdag

Bogen tager udgangspunkt i den kemiske virkelighed, vores børn færdes i. Omdrejningspunktet er seks scenarier: kemien på værelset, kemien på badeværelset, kemien i køkkenet, kemien i spisestuen, kemien i bryggerset, kemien i haven.

Bog og lærervejledning anbefales som supplerende materiale og opslagsbog ved temaundervisning om, hvordan kemien påvirker vores hverdag.

Målgruppe: naturfag 6.-10. klasse

Nye materialesæt til matematik og naturfag

Det globale koordinatsystem og GPS

Indeholder inspirationsbog med pædagogisk vejledning, aktivitetsforslag og gode råd samt kopiark henvendt til eleverne samt 4 stk. GPS Garmin etrex H, 1 stk. globus opustelig, 1 stk. kompas, 12 stk. Circle Master passer, 12 stk. Gonge vinkelmåler samt 4 stk. målebånd á 20 m.

Målgruppe: matematik 6. - 10. klasse

Spil, chance og sandsynlighed

Indeholder inspirationsbog med pædagogisk vejledning, aktivitetsforslag og gode råd samt kopiark henvendt til eleverne. Materialet lægger vægt på en eksperimenterende tilgang til sandsynlighedsregning.

Kassen indeholder også: 4 stk. spinnere, 5 sæt terninger flerfarvede (12 stk.), 2 sæt terning 22 mm blank (12 stk.), 6 sæt terninger mangesidede (6 stk.), 1 sæt mangesidede skumterninger, 1 sæt terning med tal 1-6 (2 stk.), 8 sæt bolde med huller 7,2 cm. (6 stk.), 12 sæt spillekort, 54 kort, 1 sæt Jumbo spillekort, 1 sæt jetoner 2-farvede i æske (400 stk.), 1 sæt talformer 15 x 22 cm. (10 stk.), 1 sæt 1-krone i æske (200 stk.), 10 stk. Flexiplus samt 10 stk. Flexigange,

Målgruppe: matematik 1. - 10. klasse

Vinkler, ligedannethed og trigonometri

Indeholder inspirationsbog med pædagogisk vejledning, aktivitetsforslag og gode råd samt kopiark henvendt til eleverne. Materialet lægger op til at arbejde praktisk og konkret. Der medfølger også 4 stk. teodolit, 4 stk. clinometer, 10 stk. cm målebånd, 4 stk. målebånd á 20 m, 12 stk. Circle Master passer samt 12 stk. Gonge vinkelmåler.

Målgruppe: matematik 6. - 10. klasse

Læringsstile i Matematik – matematik og motorik

Nogle elever lærer bedst, når de bruger kroppen. Andre elever lærer bedst, når de får informationerne lidt ad gangen i logisk

Ole Hæder Christensen

Læringsstile i matematik

Matematik og matematiske færdigheder

Indledning og indholdsfortegnelse

Gyldendal

A close-up photograph of several black and white cows, likely Friesians, standing in a row. They have distinctive white faces and legs against black bodies. Each cow has a yellow ear tag with a black number. The cows are looking towards the camera.

A still life arrangement of various objects on a light-colored surface. In the background, there are three stacked books with worn, brown covers. To the left, a pair of realistic, reddish-pink pig hearts sits on a silver tray. In the center, a small, round, light-colored tambourine with a wooden frame and metal jingles is positioned. To its right is a white ceramic bowl with black silhouettes of dogs, containing a dark, chunky substance. A long, thin, light-colored object, possibly a piece of wood or a stick, is placed diagonally across the bowl. In the foreground, a pair of worn, brown leather gloves lies flat. To the left of the gloves is a small, clear glass bottle with a cork stopper, and a small white container with a lid. To the right of the gloves is a small, round, white bowl filled with colorful, small, round objects, possibly beads or candy. A small, blue and black film canister is also visible in the bottom right corner. The overall composition is a collection of diverse, everyday items arranged together.

FÅ DEN INTERNATIONALE VINKEL MED I DIN UNDERVISNING

eTwinning - europæisk samarbejde i øjenhøjde

eTwinning fremmer skolesamarbejde gennem brugen af it. Kontakt- og samarbejdsværktøjet giver skoler gode muligheder for at skabe korte eller længerevarende internationale samarbejder inden for alle fag.

På VIA CFU vil vi gerne hjælpe lærere og skoler med at komme i gang med at inddrage den internationale dimension i undervisningen gennem brug af eTwinning-portalen og ved at arrangere kurser i eTwinning.

eTwinning.net

eTwinning er en enkel måde at imødekomme regeringens mål med den internationale vinkel i undervisningen gennem hele skoleforløbet. Det offentlige område på eTwinning med inspirationsmateriale og registrering findes på www.etwinning.net

Efter registreringen er du klar til næste område: 'Desktop'. Her kan du søge samarbejdspartnere og projekter i udlandet, ligesom du kan blive kontaktet af interesserede lærere, der vil samarbejde med dig og din skole. Når partneren er fundet og projektet godkendt, tilbyder eTwinning en projektplatform 'Twinspace', hvor både elever og lærere kan udfolde sig.

Hvor langt eTwinning fører dig i det internationale samarbejde, sætter kun fantasien og økonomien grænser for – men kurserne i eTwinning kan hjælpe dig i gang.

Kurser i eTwinning på CFU

CFU-kurset er på fire timer, og du vil blive indført i og afprøve eTwinningens muligheder.

Dagen omfatter blandt andet:

- Introduktion til arbejdet med den internationale dimension
- Beskrivelse og praktisk introduktion af eTwinning
- eTwinningværktøjets opbygning og brug

Se kursusomtale side 62.

Arbejder du med internationalisering på din skole?

Det koster ikke altid mange penge og lange rejser at arbejde med det internationale. Følg med i mulighederne ved at abonnere på CFU's internationale nyhedsbrev.

Se seneste nyhedsbrev og tilmeld dig på viacfu.dk/internationaltnyhedsbrev

Ny i-kasse: Internationalisering i undervisningen

Indeholder håndbøger og forskelligt inspirationsmateriale til lærere i forbindelse med inddragelse af den internationale dimension i undervisningen, internationalt projektsamarbejde, kulturformidling m.m.
Nye relevante titler vil fortsat indgå.

Lån kassen til gennemsyn ved at henvende dig til Informations-samlingen via telefon eller online på viacfu.dk/informations-samlingen

MATERIALESÆT

Det kan være vældig tidskrævende at samle et bogsæt til sin klasse - ikke mindst, hvis bøgerne skal lånes enkeltvis. Derfor har vi sammensat en række materialesæt, der kan gøre det lidt nemmere for dig

Et materialesæt kan indeholde både boglige og ikke-boglige materialer. Nogle sæt passer til emneforløb som fx 'bondegården', hvor kassen indeholder spil, plastfigurer, bøger, film, cd'er, plakater og inspirationsmateriale. Andre materialesæt indeholder udelukkende bogsæt til individuel læsetræning eller til klassens fælles læsning - som fx disse tre sæt, vi har valgt at trække frem:

Materialesæt til lydret læsning

Eleverne skal i de første skoleår blive sikre læsere. Undersøgelser peger på, at det er af afgørende betydning for elevernes afkodningsfærdighed, at de kender til bogstavlydsammenhænge så hurtigt som muligt og oplever denne viden som funktionel. Der skal børnestaves og læses allerede fra de første 3-4 bogstaver er lært. Imidlertid har det været næsten umuligt at finde lydrette tekster, der tilgodeser elevernes første læseforsøg.

Men i 2008 startede Gyldendal Dingo-serien 'Lydret Dingo', der indtil videre består af omkring 30 titler fordelt på tre serier. Specialpædagogisk Forlag kom også på banen med to serier a 8 lydrette bøger sidste år: 'Læs lydret 1' og 'Læs lydret 2'.

Ønsker du en fælles lydret læsebog som classesæt eller som færdigpakket materialesæt til individuel læsning, så vælg: viacfu.dk/bestil > *Avanceret søgning* Søg 'lydret' og marker 'classesæt' eller 'materialesæt'

I materialesættene er som regel 4-5 stk. af de forskellige titler med et samlet antal på cirka 30 titler i kassen.

Du kan p.t. låne både 'Lydret Dingo' og 'Læs lydret' som materialesæt

Materialesæt til vejledt læsning og det, der ligner

Vejledt læsning - opdagende læsning - læs med - makkerlæsning...

Fælles for bøger til disse læseformer er, at der er fokus på læsestøtte i illustrationerne og sætningsopbygningen, og der er gentagelser, kendte ord og kendte orddele samt en aktiverende og anerkendende læseundervisning. Teksterne er ikke lydrette. Disse bøger kan bruges til fælles-, gruppe-, makker- eller individuel læsning. Målgruppen er begynderlæsere, som endnu ikke har knækket læsekoden. Bøgerne lægger op til, at eleverne skal kunne gøre læseoplevelser og føle sig som læsere fra første færd.

Du kan fx finde bøger af denne type i disse materialesæt:

- Opdagende læsning i børnehaveklassen v/Henriette Langkjær, Dansk lærerforening
'Få fidus til at læse og skrive i børnehaveklassen' - 8 ex. à 6 titler samt en udførlig lærervejledning og en cd med samtlige tekster

- **Materialesættet 'LUS'**

Materialesættet er tænkt som en startpakke til lærerteam, som vil anvende LUS som pædagogisk værktøj til bedømmelse, beskrivelse og planlægning af elevernes læseudvikling i indskolingen. Til vejledt læsning fra 0. klasse og i specialundervisning - med bøger til børn, der endnu ikke har knækket læsekoden. Indeholder: 'Læseudvikling' (bog om ny LUS), 'Det är bra, det är väldigt bra' (en film om LUS) og 50 stk. letlæsningsbøger.

Materialesæt

De færdigpakkede kasser med sammensatte undervisningsmaterialer har haft mange betegnelser gennem årene, men fremover kalder vi disse kasser for 'materialesæt' - også i vores online-bookingsystem, hvor materialesæt indikeres af en brunlig kasse til højre.

Materialesæt til dialogisk oplæsning

Den dialogiske oplæsningsform har vist sig at være en effektiv måde at øge elevernes læring på - bl.a. til at udvikle ordkendskab og læseforståelse i indskolingen. Her er de færreste elever på egen hånd i stand til at læse tekster, der indeholder potentiale til udvikling af sprog og fiktionskompetence. Disse vigtige kompetencer kan udvikles gennem interaktiv oplæsning.

Vi har på CFU sammen med sprogvejleder og lærebogsforfatter Jette Løntoft udviklet 8 materialesæt med fokus på dialogisk oplæsning i 0.-2. klasse.

Et materialesæt til dialogisk oplæsning indeholder forskellige billedbøger og en generel vejledning til arbejdet med dialogisk oplæsning i skolen med bl.a. introduktion, læsemetodisk begrundelse, overvejelser om valg af bøger og endelig et forberedelsesskema til hver bog. Sættet har også en specifik lærervejledning til den enkelte billedbog med forslag til det sproglige (ordforråds)arbejde, en quiz og emneforslag til den litterære samtale.

DET HAR VI SÅ VALGT...

På VIA CFU beslutter vi køb af nye materialer på et såkaldt materialevalgsmøde. Inden da er materialerne blevet vendt på netværksmøder i de forskellige faggrupper. Disse udvalg består af konsulenter og eksperterne repræsentanter, som drøfter, om materialerne er egnede i en undervisningssammenhæng.

Til dansk på mellemtrinnet er der igen i år blevet valgt mange gode læremidler til CFU's samlinger. Her har vi valgt at fremhæve to af de nyere, som kan bruges hver for sig, men spiller smukt sammen.

Væsentlige områder ved vurdering af et læremiddel

- Genrer og teksttyper
- Hvad skal eleverne lære?
- Elevforudsætninger
- Hvordan skal eleverne lære?
- Tilgængelighed
- Hvordan skal læreren undervise?
- Lærervejledning

Fra bogen 'Vurdering af læremidler i praksis', Bodil Nielsen, forlaget UCC, 2010

Komplet umuligt

Læs et forfatterskab i 5. – 6. klasse

Her er et læremiddel i serien "Dansk er ...", som er en serie til mellemtrinnet i et læsevenligt og flot layout. Det omhandler forfatteren og illustratoren Søren Jessen.

I vurderingen af, om dette materiale var noget CFU skulle købe, har vi vægtet forskellige aspekter. Materialet kommer bredt omkring Søren Jessen, der har en stor produktion af børne- og ungdomsbøger bag sig, ligesom han har illustreret mange forskelligartede bøger. Vi får både tekster, illustrationer og besøg i forfatterens værksted, hvor han er blevet interviewet om sit forfatterskab. Fælles for hans tekster er et skævt blik på virkeligheden, og læserne opfordres til at se og reflektere over tilværelsen på en ny måde. Et væsentligt aspekt er også at vurdere om læremidlet er i tråd med fælles mål. I den meget korte lærervejledning bagest i bogen er opstillet en liste over, hvilke trinmål efter 6. klasse i forhold til litteraturundervisningen, man har medtænkt i materialet. Hvis man ellers bruger læremidlet, som det er tiltænkt, ser disse mål realistiske og reelle ud...

Også kravet om progression i lærebogen til 5.- 6. klasse er opfyldt med et valg af tekster, som stiger i sværhedsgrad, ligesom der er en progression i den måde, man arbejder med teksterne på. Der er også mulighed for at differentiere undervisningen ved at vælge at arbejde med de forskellige teksttyper på forskellige tidspunkter. Andre romaner eller illustrationer af forfatteren kan inddrages, alt efter hvor man har sit fokus. Endelig har bogen et overskueligt, læsevenligt layout med tekster og farveillustrationer, som er fint afstemt efter hinanden.

Anna Karlskov Skyggebjerg
Dansk lærerforenings Forlag, 2010

Huset med de syltede hjerter

Peter Mouritzen bog med undertitlen 'Historier med huse' er en lille, men ikke helt nem bog med syv historier om huse. Huse bliver i bogen sammenlignet med mennesker; alle rummer de fortællinger og hemmeligheder. Men det grundlæggende er, at for at kunne eksistere, er man nødt til at have et solidt og stabilt fundament. Og hvad sokler er for huse, er barndommen for mennesker...

'Huset med de syltede hjerter' hører til den mere komplekse børnelitteratur, som kan virke kompliceret og næsten for udfordrende. Dette lille værk kræver grundigt litteraturarbejde, men er afgjort arbejdet værd.

Børns udvikling er et af mange omdrejningspunkter for fortællingerne som er fyldt med sproglige finurligheder. Sproget er derfor et væsentligt område at tage fat på i arbejdet med bogen, og ordsprog og ordspil kan inddrages naturligt. På grund af teksternes sværhedsgrad anbefales bogen fra slutningen af 6. klasse.

Søren Jessens illustrationer fortæller næsten selv en historie og har en vigtig betydning for fortællingen. De er meget flotte og er med til at åbne de komplekse tekster, og de giver ordet et modspil og medspil på samme tid.

Det er oplagt at bruge illustrationerne og kendskabet til Søren Jessen fra "Komplet umuligt" i et samlet billede af bogen.

Peter Mouritzen
Høst & søn, 2010

DE SYV DØDSSYNDER VED VALG AF FÆLLES LITTERATUR

Vi er jo alle kommet til det. - Altså at have valgt en forkert bog til fælles læsning i klassen.

Men hvorfor gik det galt? Hvad havde vi ikke taget højde for?

Her er dødssynderne, når man skal udvælge litteratur til sine klasser:

1

Jeg har ikke selv læst den – endnu...

Som grøn lærer var jeg pga. sen ansættelse nødt til at tage, hvad der var tilbage på hylenderne. Jeg udleverede bogen Krabat til 7. C og fortalte eleverne, at bogen skulle være læst tre uger senere. Jeg havde ikke selv læst den, men mente, at det nok gik, hvis bare jeg var færdig med bogen et par dage før eleverne. Men jeg nåede det næsten ikke, for det var en af de meste kedelige bøger, jeg nogensinde har læst.

Så udlever aldrig bøger til eleverne, som du ikke selv har læst – og hav altid en mening om, hvordan litteraturarbejdet skal foregå.

2

De andre i teamet kan godt li' bogen...

Lige gyldigt hvor godt et kollegialt samarbejde, man måtte have, skal man turde være fagligt uenige. Hvis ikke man kan mobilisere sympati for en given titel, som skal læses og behandles fælles på klassen, så er det altså ikke et argument, at de andre dansk-lærere plejer at læse bogen med 8. klasse. Så vælg kun bøger, du personligt kan stå inde for – hvordan skal du ellers kunne vise begejstring over for eleverne?

3

Den plejer vi jo at læse i 7. klasse...

I en travl lærerhverdag er det nødvendigt af og til at have sikre kort på hånden, men pas på den litterære autopilot! Vælger man at

læse den samme bog med forskellige klasser år efter år, så skal det være fordi, man simpelthen ikke kan bære, at eleverne ikke skal have arbejdet med bogen. – Jeg kan da godt røbe, at min 7. klasse i år skal læse I år er alting anderledes af Ina Bruhn, ligesom mine sidste fire 7. klasser har gjort. Der er skrevet mange nyere realistiske ungdomsromaner til 7. og 8. klasse, men få er bedre. Så hvis du genlæser romaner med nye klasser, er det fordi, du ikke kan lade være...

4

Min kollega har fundet nogle opgaver til bogen...

Når du har valgt en bog til fælles læsning på grund af litterære kvaliteter, så er de redskaber, der skal frem fra den litterære værktøjskasse, ofte oplagte. Er det en genial komposition, et fejende flot sprog eller knivskarpe motiver, man falder for – så er det selvfølgelig dér, man begynder det fælles litteraturarbejde.

Så lad aldrig opgaver fundet på nettet, i Danskbladet eller i gamle ringbind være argumentet for valg af en roman.

5

Jeg dræber nødtigt mine darlings.

Man skal have sympati for bøger til fælles læsning, men de skal også være undervisningsrelevante. Det nytter ikke, at lærere udsætter elever for egne favoritforfattere, hvis ikke de er undervisningsaktuelle.

Og så skal man holde øje med nyt guld. Tiden og nyere/bedre titler har gjort tidligere favoritter som fx Min ven Thomas og Martin og Victoria temmelig bedagede. Også nyklassikere som En-to-tre-NU! og Med ilden i ryggen har jeg 'dræbt' i nogle klasser - ikke fordi, at de ikke er glimrende romaner, men fordi valget af andre titler gjorde det nødvendigt.

Så husk, at det er lærerfagligt forfriskende at arbejde med en ny bog eller ny genre.

6

Den passer lige til motivet og temaet...

Der er nok en øvre grænse for, hvor mange bøger om skilsmisse, mobning og lejrskoleophold, som 7. årgang bør læse... Men der er nok af dem, fx En dødssyg ven, Op som en løve, ned som et lam og Det sorte vand for bare at nævne nogle...

I 8. eller 9. klasse er det som om, at sygdom og død, sorgbearbejdelse og selvskadende adfærd overtager. Men har man fx læst Anders Johansens fremragende Stjerneskeelv, så behøver man ikke samme år at vælge (de i øvrigt glimrende) Den anden bror, Strømsvigt, Min fucking familie og En-to-tre-NU! Så tænk afvekslende – også når det kommer til tema- og motivvalg

7

Jeg har da ikke taget fejl..

Selvom man har taget højde for de første seks dødssynder, sker det, at man vælger en bog, der bare ikke lige var den rette for den aktuelle elevgruppe. Erkend fejlen, så den ikke gentages!

Så over for dig selv og dine kolleger skal du turde sige, når litteraturvalget ikke ramte plet.

Måske har jeg skrevet noget ufordelagtigt om en af dine favoritbøger – men husk, at du (og ikke pædagogiske konsulenter, lærebogsforfattere eller kollegaer) suverænt vælger titlerne til fælles læsning i dine klasser. Kombinationen af kendskab til eleverne og til litteraturen er forudsætningen for at træffe det rigtige valg. – Og det er faktisk den vigtigste dyd, når vi taler om valg af litteratur til fælles læsning...

COOPERATIVE LEARNING OG FREMMEDSPROG

Høj faglighed, aktiv deltagelse af samtlige elever, undervisningsdifferentiering, styrkelse af sociale og personlige kompetencer og et stimulerende arbejdsmiljø. - CL er oplagt i fremmedsprogsundervisningen

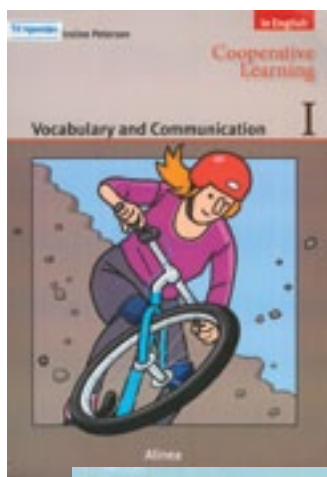
Cooperative Learning (CL) er en overordnet betegnelse for kommunikativ undervisning og i fremmedsprog en meget brugbar måde at tilrettelægge læreprocesser på. CL skaber et univers, der fremmer elevernes kommunikation og ikke mindst lysten til at kommunikere. Metodens struktur sikrer, at alle elever er aktive, tager ansvar og hjælper hinanden samtidig med, at de har det sjovt.

I 2006 udgav Spencer Kagan og Jette Stenlev bogen: 'Cooperative Learning - undervisning med samarbejdsstrukturer', som et resultat af 30 års målrettet forskning, udvikling og afprøvning i USA. I bogen gennemgås 46 strukturer til alle skolens fag, og man får en indføring i de idéer og principper, der ligger til grund for strukturerne. Der gives endelig en række eksempler på indhold inden for de forskellige fag. Her kan man finde mange gode strukturer og idéer til brug for fremmedsprogsundervisningen.

Faste strukturer og aktiv deltagelse

Forlaget Alinea har med udgivelserne 'Cooperative Learning I - Ordforråd og kommunikation' og 'Cooperative Learning II - Samtale og præsentation' ramt et udpræget behov for konkret materiale til hvert af fremmedsprogene engelsk, tysk og fransk.

Kopimapperne tager udgangspunkt i ovennævnte bog og er tematisk opbygget omkring fem udvalgte strukturer, der alle er bygget op om de fire SPIL-principper: Samtidig interaktion, Positiv indbyrdes afhængighed, Individuel ansvarlighed og Lige deltagelse. Man kan læse mere om disse og få en udførlig vejledning i brugen af indholdet i forordet til hver titel.

Temadag med fokus på Cooperative Learning og fremmedsprog

Den 1. september 2011 udbyder vi temadagen 'Forum for sprog lærere - fokus på Cooperative Learning i fremmedsprogsundervisningen' på VIA CFU i Herning. Dagens program indeholder både fælles oplæg og forskellige workshops inden for engelsk, tysk og fransk med bud på, hvordan du konkret kan arbejde med CL i sprogfagene.

- Specialbrochure udsendes til skolerne i foråret 2011
- Læs mere og tilmeld dig på viacfu.dk/kurser/cfu11670 - det er 'først til mølle-princippet', der gælder

Kopimapperne er meget konkrete og indeholder undervisningsforløb inden for velkendte temaer til 25-30 lektioner.

Lån kopimapperne til gennemsyn i Informationssamlingen.

Søg dem på viacfu.dk/bestil

MÆRK VIKINGETIDEN

**Kan klassen ikke komme til Den store Jellingsten,
så må Den store Jellingsten jo komme til klassen.
- Lån nyt materialesæt hjem med genstande til historieundervisningen**

Materialer om vikingetiden er ikke svære at opspore. Der er masser af bøger, film og hjemmesider, når vikingetiden som emne er på programmet.

En ekskursion til fx runestenene i Jelling kan også være med til at gøre vikingetiden mere levende og interessant, men desværre er der sjældent tid eller råd til et sådant besøg. Men kan klassen ikke komme til Den store Jellingsten, så må Den store Jellingsten jo komme til klassen.

Lån vikingekassen med i din undervisning

På VIA CFU har vi derfor samlet en lille vikingekasse med forskellige genstande – blandt andet Den store Jellingsten, dog i en mindre udgave...

Kassens forskellige genstande kan bruges hos både de små og de store elever. Hos de små kan kassens to runesten fx være inspiration til selv at tegne runesten. Hos de store elever er der gode ideer at hente til et prøveoplæg om vikingerne. I de årlige evalueringer af den mundtlige prøve i historie efterlyser man fortsat prøveoplæg, som omhandler perioder fra før 1800-tallet. Her kan kassen måske være en hjælp.

Læs mere om kassen på
viacfu.dk/111

VALG AF LÆREBOGSMATERIALER

Hvordan skal jeg vælge lærebogsmaterialer til matematik?

Hvilket system er det bedste?

- Og findes det?

Vigtige spørgsmål uden entydige svar... De fleste lærebogsmaterialer har som deres fornemste mission at dække undervisningen i faget - så læreren blot skal tilføje sig selv som læremiddel og formidle forlagets læremiddelpakke.

Som udgangspunkt vil alle systemer forsøge at opfylde alle krav og forventninger i forhold til nyeste udgave af Fælles Mål. Spørgsmålet er, hvordan det faglige indhold formidles, og hvilke formidlings- og undervisningsformer materialet lægger op til. Det bedste lærebogsmateriale findes ikke. Det afgørende er, hvilke elever der skal undervises, og hvilke undervisningsformer lærerne ønsker at benytte.

Nogle vil hade og nogle vil elske et materiale for de samme ting. Men læringssyn er et vigtigt parameter, når der skal vælges læremidler.

Ønsker man et materiale, der prioriterer projektarbejde, praktiske aktiviteter og inddragelse af læringsstile højt? Eller foretrækker man en prioritering af formidling af basale faglige færdigheder og individuelt arbejde med selvinstruerende opgaver? - Og hvilken vægt skal inddragelse af it i undervisningen have?

Der er mange forskellige svar, men vi anbefaler denne tretrinsraket, når I skal vælge lærebogsmaterialer:

Tretrinsraket til valg af lærebogsmaterialer

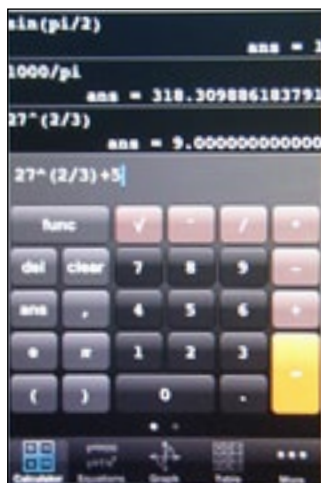
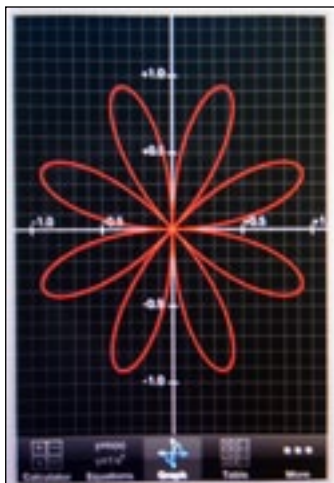
1. Diskuter i fagudvalget hvilke kvalitetskriterier, I prioriterer. Det er vigtigt at formulere krav og forventninger til læremidler, inden de konkrete bøger/systemer vurderes.

Brug fx vores tjekliste (side 33) til at kvalificere vurdering og valg.

2. Aftal (i god tid) et møde med den pædagogiske konsulent på CFU. Her kan vi ud fra jeres kriterier sammen kigge på og udvælge bøger til gennemsyn på skolen. Oversigt over aktuelle systemer finder du på viacfu.dk/113
3. Hjemlån fra CFU I-kasser med de forskellige systemer. I-kasserne er som udgangspunkt sammensat med materialer til indskoling og mellemtrin i en kasse og materialer til udskoling i en kasse.

Kasserne kan lånes ved telefonisk henvendelse i vores Informationsafdeling eller via viacfu.dk/informationssamlingen

Mobiltelefonen som lommeregner

Har du eller dine elever en smartphone, kan du downloade gratis programmer (apps), der gør telefonen til en suveræn lommeregner. Der er mange muligheder, lige fra simple lommeregnerne til avancerede grafregnerne, der får de almindelige lommeregnerne til at blegne.

Har du en telefon med styresystemet Android (Google) kan du finde programmer ved fx at søge på 'scientific calculator' i Android Market. Handycalc til Android-telefoner udmærker sig ved at have en meget simpel brugerflade, men indeholder også avancerede funktioner.

Se eksterntlink.dk/103

På AppBrain kan man få et overblik og læse, hvad andre brugere mener om programmet - samt se alternativer.

Se mere på eksterntlink.dk/102

Læs mere på EMU'en om mobilen som lommeregner på eksterntlink.dk/97

Overvejelser ved valg af lærebøger

Listen bør suppleres med egne/skolens kriterier og kan være forskellig for klassetrin og fag

1. Samspil mellem lærebogen og:

- Fagets formål
- Fælles Mål
- Trinmål og slutmål
- Læseplan
- Undervisningsvejledning

2. Opbygning af lærebogen/lærebogssystemet

- Hvordan er disponeringen af det faglige indhold?
- Er bogen/systemet hensigtsmæssig i brug?
- Hvordan præsenteres stoffet?
- Virker bogen inspirerende? Skærper den nysgerrigheden og interessen?

3. Billeder og illustrationer

- Er der samspil mellem illustrationer og tekst?
- Er der faglig kvalitet i billeder og illustrationer?
- Er der kunstnerisk kvalitet?

4. Sproget

- Er sproget læsbart for alderstrinnet?
- Er sproget meningsbærende?
- Er der sproglig nerve i teksten?

5. Arbejds måder - Lægger bogen/systemet op til:

- Selvstændigt arbejde og fordybelse?
- Udforskning og fordybelse?
- Temaundervisning?
- Projektarbejde?
- Leg?
- Praktisk arbejde?
- Brug af it?
- Kreative udtryksformer?

6. Arbejdsopgaver -

- Differentierede med variation i sværhedsgrad?
- Relevante for alderstrinnet?
- Varierede?
- Selvinstruerede?
- Mulige at gennemføre i praksis?
- Tilrettelagt for tema- og projektarbejde?

7. Progression

- I det faglige indhold?
- I arbejdsopgaverne?

8. Layout & indbinding

- Overskueligt?
- Motiverende og æstetisk tiltalende?
- Kvalitet?

9. Lærervejledningen

- Faglig velfunderet?
- Overskuelig og let at bruge?
- Ideer til perspektivering af emnet?
- Begrundelser for valg af metoder og valg af stof?

10. Pris og kvalitet

- Er der sammenhæng mellem pris og kvalitet?

MULTILÆSNING OG -SKRIVNING

»Det er sejt at skrive«

»De skriver sig til bedre læsning«

»Opsang til skolen: Sats på skrivning«

Disse er blot nogle af mange overskrifter fra medierne i den forgangne vinter. Men hvad gør vi så lige ved det i naturfagene – og i alle de andre faglige områder?

Fagsprog er ikke nok

De fleste af os har oplevet elever, der kæmper sig igennem lange, komplicerede tekster i bøger til naturfaglige emner – uden at forstå ret meget af det faglige indhold. Som regel går det nogenlunde, fordi fagbogen i en undervisningssituation aldrig står alene, og fordi de vanskelige passager bliver forklaret. Men arbejdet med fagsprog er blevet mere komplekst, efterhånden som vi får adgang til nye og flere genrer og kommunikationsformer.

»Bogen er skod«

I dag er der flere og flere sammensatte, multimediale medier til rådighed, både i skolen og i fritiden. Eleverne har tidligt en anden opfattelse af informationskilder end os andre, og skolens formelle faglighed ligger ofte milevidt fra og helt uden for elevernes digitale virkelighed.

For mange elever opfattes den traditionelle lærebog som ubrugelig og som en uvirkelig, forgubbet del af verden. De kan via deres egne, vante medier skaffe sig lynhurtige og opdaterede informationer på en helt anden og mere motiverende måde. Derfor skal vi blive meget bedre til i skolen at vælge anderledes og nutidige læremidler end tidligere, hvis eleverne op gennem skoleforløbet skal kunne fastholdes i et givende undervisningsmiljø.

Multilæsning – og skrivning

Eleverne skal arbejde med mange forskellige artede fagtekster, både i læsning og skrivning, og skolens læremidler bør inddrage elevernes hverdagserfaringer fra de mange nye mediers muligheder i højere grad.

Læseeksperter snakker om, at Læsning = afkodning x forståelse. Og selv om det er en forsimplet ligning, så er det netop det, der kan arbejdes med i naturfagene for at sikre et endnu bedre fag-fagligt udbytte. De forskellige elementer kan sammenfattes i et enkelt begreb, der kunne kaldes for multilæsning og –skrivning.

Mere om faglig læsning

Se litteratur med mere på viacfu.dk/fagsprog

Vi læser for livet

DLF satser med stort 2-årigt projekt på faglig læsning og skrivning. Projektet er for alle elever med særlig fokus på elever på mellemtrinnet og i udskolingen.

Se dlf.org > Undervisning > Vi læser for livet

Svage læsere

- begynder at læse uden forberedelse
- registrerer ikke, hvilke begreber i teksten, der er vigtige
- forstår ikke, hvordan teksten er struktureret
- læser for at blive færdig
- tænker ikke videre over det læste efter endt læsning

Gode læsere

- danner billeder af det, teksten handler om
- læser aktivt/stiller spørgsmål til teksten (traditionelt er det læreren, der stiller spørgsmål)
- bruger deres viden om verden/forhåndskendskab
- registrerer, når de ikke forstår og løser forståelsesproblemer og søger anden information – fx på nettet
- har et læseformål. - Stiller spørgsmål inden teksten læses, om hvad hun gerne vil vide eller lære
- sætter fokus på, hvad der skal læses eks-tensivt og intensivt og hvad, som ikke er nødvendig at læse

Kom godt i gang med faglig læsning

- Træn eleverne i fagsprog gennem visualisering
- Aktiver elevernes forhåndskundskaber i indledende samtaler
- Træn eleverne i at skrive notater, der illustrerer en teksts informationer
- Træn eleverne i at finde tekststeder
- Lav 'Spørg forfatteren' og lad eleverne forholde sig til tekstens form
Er der noget, som mangler i teksten, eller som skulle være fortalt anderledes?
- 'Tænk højt' som lærer, mens teksten læses højt på klassen. Derved viser læreren sit valg af læsestrategier
- Evaluer under oplæsning kildens troværdighed
- Forklar faglige begreber undervejs og vis, hvor de kan ses på figurer/billeder/illustrationer

NYE MATERIALER TIL NATUR/TEKNIK, BIOLOGI OG GEOGRAFI

Materialesæt om vandstrømskar - *er klar i løbet af foråret*

- Hvordan udvikler et vandløb sig?
- Hvordan foregår erosion og aflejringerne?
- Hvad er et dige?

Arbejder du med landskabsdannelse, erosion, søer og vadehav, kan eleverne med disse vandstrømskar opbygge deres egne landskaber og se, hvordan de kan påvirkes. Materialesættet kan også bruges til mange andre aktiviteter i forbindelse med landskaber og vand.

Kassen indeholder fem plastikkar med målene 122 cm x 37 cm og fem pumper, så I kan bygge et lukket kredsløb og lade vandet cirkulere.

Lån kassen på viacfu.dk/117

Materialesæt om evolution og klassifikation

Lad dine elever opleve forskellene mellem forskellige kranier:

- Hvilke karaktertræk er fælles, og hvilke er forskellige?

Lån et alsidigt materialesæt, der indeholder syv forskellige kranier, baggrundsmateriale til Darwins liv og teori, ideer til spil, to evolutionsdage, oversigter og plancher over livets udvikling og konkrete undervisningsideer.

Evolution indgår i trinmålene som et centralt emne, hvor eleverne skal have fokus på væsentlige begreber fra evolutionen, som fx tilpasning, konkurrence, variation og selektion, og kassens indhold lægger netop op til arbejdet med livets opståen, menneskets udvikling og evolutionsteori.

Målgruppe: Biologi 7. - 9. klasse og natur/teknik fra 6. klasse

Lån kassen på viacfu.dk/116

INVITATION TIL NATURFAGSKONFERENCEN 2010

Mandag d. 13. september	Tirsdag d. 14. september	Onsdag d. 15. september
Severin Kursuscenter, Middelfart	DI, Crowne Plaza, Ørestaden, København	Naturvidenskabernes Hus, Bjerringbro

Følg med i programmet og tilmeld dig online på WWW.FREMTIDENS NATURFAG.DK

Yderligere oplysninger fås hos: Kaare Øster: kaos@viauc.dk, Bettina Brandt: br@cfu.dk, Mari-Ann Skovlund Jensen: msj@ucsj.dk

TAG DINE ELEVER MED PÅ ARKITEKTUR

Til billedkunst og til tværfaglige forløb har jeg valgt at lave et materialesæt om arkitektur. En kasse med gode ideer og inspirationsmateriale til arbejdet, som er lige til at gå til.

Eleverne møder arkitektur og design mange steder i deres hverdag, og de skal have mulighed for at vurdere og have forståelse for, hvorfor det, de møder, ser ud, som det gør. Jeg mener det er vigtigt, at skolen også sætter fokus på de muligheder, der ligger i at arbejde med arkitekturen som emne. Elevernes nysgerrighed og opfindsomhed skal udfordres til at lege med arkitekturens rummeligheder.

Materialesæt til udlån

Med VIA CFU's nye materialesæt om arkitektur kan du som lærer hjælpe eleverne til forståelse for deres kultur og den kulturarv, som vi alle er en del af – gennem arkitekturen. Du kan hjælpe dem til at få lyst til at udforske og gå på opdagelse i de områder, hvor de bor og færdes.

Kassen indeholder inspirationsmateriale til at arbejde med arkitektur i billedkunst eller som et tværfagligt forløb. Kassen indeholder bogmaterialer, der fortæller historier og giver et utal af eksempler på arkitektur i hele verden. Bøgerne har nogle fantastiske

billeder, som med lethed kan bruges til dialog om emnet på klassen eller i grupper. Derudover indeholder kassen også plakater og aktuelle artikler omkring emnet, samt flere gode links med ideer til undervisningsforløb. Idébogen 'BØRN RUM FORM Arkitektur for begyndere', udgivet af børnekulturen netværk, er også i kassen.

Læs mere om kassen på viacfu.dk > Søg og Bestil > Avanceret søgning - vælg 'Materialesæt' og skriv 'Arkitektur'

Alverdens huse i klassesæt

Som supplement eller yderlig fordybelse kan jeg anbefale bogen "Alverdens huse", som kan lånes i klassesæt i vores Udlåns-samling. Bogen lægger op til at arbejde med spørgsmål som:

- Hvorfor er jeres skole bygget, som den er?
- Hvornår blev den bygget og har det måske noget med sagen at gøre?
- Hvorfor er husene i andre lande anderledes bygget, end dem vi bor i her i Danmark?
- Hvilket hus er nemmest at lave om på?
- Hvilket hus er dyrest at bygge?

God fornøjelse på jeres arkitektour...

Konkurrence for 5. – 9. klasse:

Farverige parafraser

Hænger it og billedkunst sammen? Kan ægte billedkundervisning foregå på en computerskærm?

- Lad det komme an på en prøve!

Har du lyst til at arbejde med it og billedkunst i din klasse, så deltag i vores konkurrence, som sætter fokus på netop disse spørgsmål.

Emne

Mange kunstnere har igennem tiderne kopieret hinanden - lavet parafrase. At parafrasere handler i billedkunsten om at se bagud og fremad på én gang; at genfortælle/fortolke i et nyt sprog og vise, at man ikke mister forståelsen for det oprindelige kunstværk. I skal lave en parafrase, altså en fri bearbejdning af en kunstners værk – og det skal sprudle af farve og idérigdom.

Regler

I skal lave produktet helt eller delvist på computer. Der må gerne udarbejdes animationer, film, collager eller udprint af billeder/produkter. Originalbillede og kunstner er valgfri, men skal vedhæftes/oplyses sammen med det jeres eget produkt.

Besked om deltagelse mailes til Kirsten-Marie Kjær på kmk@viauc.dk inden 25/5 2011

Læs mere om konkurrencen på viacfu.dk/billedkunst > Inspiration til undervisningen

Vinderne offentliggøres på viacfu.dk, og produkterne udstilles på CFU.

Præmier
som skal bruges til klassen
1. præmie: 1000 kr
2. præmie: 700 kr.
3. præmie: 300 kr.

Konkurrence: Farverige parafraser

Tirsdagsholdet 1. + 2. klasse på Herning Billedskole.
Inspireret af Emil Nolde

TOP 10

SKØNLITTERATUR

Sidste år blev der udlånt i alt
962.429 materialer
fra de tre afdelinger i VIA CFU...

Lånt i Herning

1. Intet
Jane Teller
2. En, to, tre – NU!
Jesper Wung-Sung
3. Kære Dødsbog
Sanne Søndergaard
4. I år er alting anderledes
Ina Bruhn
5. Med ilden i ryggen
Martin Petersen
6. Mis med de blå øjne
Egon Mathiesen
7. Heksefeber
Leif Esper Andersen
8. De hvide mænd
Kenneth Bøgh Andersen
9. Kaos
David Meinke
10. Date med en engel
Ronnie Andersen

Lånt i Skanderborg

1. I år er alting anderledes
Ina Bruhn
2. Skammerens datter
Lene Kaaberbøl
3. Krageungen
Bodil Bredsdorff
4. Intet
Janne Teller
5. En, to, tre – NU!
Jesper Wung-Sung
6. Kaskelotternes sang
Bent Haller
7. De hvide mænd
Kenneth Bøgh Andersen
8. Drengen i den stribede pyjamas
John Boyne
9. Heksefeber
Leif Esper Andersen
10. Med ilden i ryggen
Martin Petersen

Lånt i Skive

1. Kaskelotternes sang
Bent Haller
2. De Hvide mænd
Kenneth Bøgh Andersen
3. En dødsyg ven
Daniel Zimakoff
4. Fucking forelsket
Niels J. A. Schou
5. Kære dødsbog
Sanne Søndergaard
6. Brødrene Løvehjerte
Astrid Lindgren
7. Drengen i den stribede pyjamas
John Boyne
8. En, to, tre – NU!
Jesper Wung-Sung
9. Supernova
Anders Johansen
10. Straffen
Louis Sachar

Ovenstående titler er uden tvivl gode valg. Men der findes jo også masser af **andre bøger**, som kan berige dine elever og din undervisning.

Oftentimes er det en stor fordel at booke nogle af de mindre kendte bøger. Dels kan de **berige** din undervisning, og du får måske øje på nye litteraturoplevelser, du slet ikke kendte til – og dels er der typisk **kortere ventetid** på de mindre kendte titler!

Kender du fx disse materialer, som alle er anbefalede af CFU's pædagogiske fagkonsulenter?

Dansk mellemtrin

Morten Dürres bøger er lette at læse og indeholder stærke og dybe emner, som rammer dybt.

- Bomben i madkassen
- Slip aldrig Samiras hånd
- Lines rekordbog
- Djævledukken
- Marias dukke

Idræt

Soft mini håndbolde / Totalhåndbold

Spot på ideer, opgaver, anmeldelser og tips

Læs mere om disse titler og mange flere - og få gode ideer til din undervisning. Gå ind på viacfu.dk, vælg dit fags side og klik på Inspiration til Undervisningen og Spot på materialer

Kig med her og se hvilke titler, der toppede i 2010

FAGLITTERATUR

Lånt i Herning

1. Verdens bedste Astrid
2. Alle tiders stenalder
3. Ghost stories
4. Menneskesønnen
5. Tid til læseforståelse A
6. Nordlys nordisk - mellemtrin
7. Vikinger
8. Avis? Naturligvis
9. Tid til norsk og svensk
10. Reklametid

Lånt i Skanderborg

1. Verdens bedste Astrid
2. Tid til norsk og svensk
3. Læs med, tekstbog og grundbog
4. Fantasy
- indføring i genren på engelsk
5. Guld og grønne skove
6. Livet er hvad man gør det til
7. Nordiske guder
8. Passport to Australia
9. Omme bag klædeskabet
10. Bend it like Beckham

Lånt i Skive

1. A year of fun
2. Herz im Kopf
3. Cecilie, Thyge og Jørgen fra Uraniborg
4. Musik i dansk
lyrik, rap & musikvideo
5. Menneskesønnen
En tegneserie om Jesus
6. Kender de Kalaallit Nunat – Grønland?
7. Alle tiders middelalder
8. Livet er hvad man gør det til
9. Passport to South Afrika
10. Alle tiders bronzealder

Sprogfag

- Hands-on Poetry
Edward Broadbridge
- Focus on Contemporary Art
Suzanne Russell
- Scotland. Bog, cd og cd-rom
Margaret Johnson
- Galérie Photos
Sine Wrang Thomsen
- Die Schatzkiste: Kreative Textarbeit für den Deutschunterricht
Jette von Holst-Pedersen

Dansk overbygning

- Latteren i hjertet - Roman
Kåre Bluitgen
- Krigens spor - Undervisningsantologi
Birte Sørensen
- Nat med Naja - Novellesamling
Peter Mouritzen

Matematik

- Mit livs mareridt på Matikki
en robinsonade for 8. - 10. klasse i tegneserieform, hvor matematik er en nødvendighed for at overleve.

Naturfag

- Talk klima
Et debatmagasin i sprælsk layout, der lægger op til dialog i naturfag og samfundsfag på de ældste klassetrin.
- Pladetektonik og kontinentaldrift
- Vi undersøger sten
Ta' på stenhjagt og suppler materialet med CFU's materialesæt 'Stenkasse' til natur/teknik i 3. - 5. klasse

VIA CFU's kalender 2011 - 2012

Åbnings- og køredage i VIA CFU 2011 - 2012

JULI	AUGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
fr 1	ma 1 31	to 1	lø 1	ti 1	to 1
lø 2	ti 2	fr 2	sø 2	on 2	fr 2
sø 3	on 3	lø 3	ma 3 40	to 3	lø 3
ma 4 27	to 4	sø 4	ti 4	fr 4	sø 4
ti 5	fr 5	ma 5 36	on 5	lø 5	ma 5 49
on 6	lø 6	ti 6	to 6	sø 6	ti 6
to 7	sø 7	on 7	fr 7	ma 7 45	on 7
fr 8	ma 8 32	to 8	lø 8	ti 8	to 8
lø 9	ti 9	fr 9	sø 9	on 9	fr 9
sø 10	on 10	lø 10	ma 10 41	to 10	lø 10
ma 11 28	to 11	sø 11	ti 11	fr 11	sø 11
ti 12	fr 12	ma 12 37	on 12	lø 12	ma 12 50
on 13	lø 13	ti 13	to 13	sø 13	ti 13
to 14	sø 14	on 14	fr 14	ma 14 46	on 14
fr 15	ma 15 33	to 15	lø 15	ti 15	to 15
lø 16	ti 16	fr 16	sø 16	on 16	fr 16
sø 17	on 17	lø 17	ma 17 42	to 17	lø 17
ma 18 29	to 18	sø 18	ti 18	fr 18	sø 18
ti 19	fr 19	ma 19 38	on 19	lø 19	ma 19 51
on 20	lø 20	ti 20	to 20	sø 20	ti 20
to 21	sø 21	on 21	fr 21	ma 21 47	on 21
fr 22	ma 22 34	to 22	lø 22	ti 22	to 22
lø 23	ti 23	fr 23	sø 23	on 23	fr 23
sø 24	on 24	lø 24	ma 24 43	to 24	lø 24 Juledag
ma 25 30	to 25	sø 25	ti 25	fr 25	sø 25 2. juledag
ti 26	fr 26	ma 26 39	on 26	lø 26	ma 26 52
on 27	lø 27	ti 27	to 27	sø 27	ti 27
to 28	sø 28	on 28	fr 28	ma 28 48	on 28
fr 29	ma 29 35	to 29	lø 29	ti 29	to 29
lø 30	ti 30	fr 30	sø 30	on 30	fr 30
sø 31	on 31		ma 31 44		lø 31

Ingen kørsel

CFU er lukket

JANUAR	FEBRUAR	MARTS	APRIL	MAJ	JUNI
sø 1	on 1	to 1	sø 1 Palmesø.	ti 1	fr 1
ma 2 1	to 2	fr 2	ma 2 14	on 2	lø 2
ti 3	fr 3	lø 3	ti 3	to 3	sø 3
on 4	lø 4	sø 4	on 4	fr 4 Bededag	ma 4 23
to 5	sø 5	ma 5 10	to 5 Skærtorsd.	lø 5	ti 5 Grundlovsd.
fr 6	ma 6 6	ti 6	fr 6 Langfredag	sø 6	on 6
lø 7	ti 7	on 7	lø 7	ma 7 19	to 7
sø 8	on 8	to 8	sø 8 Påskedag	ti 8	fr 8
ma 9 2	to 9	fr 9	ma 9 2. Påsked.	on 9	lø 9
ti 10	fr 10	lø 10	ti 10 15	to 10	sø 10
on 11	lø 11	sø 11	on 11	fr 11	ma 11 24
to 12	sø 12	ma 12 11	to 12	lø 12	ti 12
fr 13	ma 13 7	ti 13	fr 13	sø 13	on 13
lø 14	ti 14	on 14	lø 14	ma 14 20	to 14
sø 15	on 15	to 15	sø 15	ti 15	fr 15
ma 16 3	to 16	fr 16	ma 16 16	on 16	lø 16
ti 17	fr 17	lø 17	ti 17	to 17 Kr. Himm.	sø 17
on 18	lø 18	sø 18	on 18	fr 18	ma 18 25
to 19	sø 19	ma 19 12	to 19	lø 19	ti 19
fr 20	ma 20 8	ti 20	fr 20	sø 20	on 20
lø 21	ti 21	on 21	lø 21	ma 21 21	to 21
sø 22	on 22	to 22	sø 22	ti 22	fr 22
ma 23 4	to 23	fr 23	ma 23 17	on 23	lø 23
ti 24	fr 24	lø 24	ti 24	to 24	sø 24
on 25	lø 25	sø 25	on 25	fr 25	ma 25 26
to 26	sø 26	ma 26 13	to 26	lø 26	ti 26
fr 27	ma 27 9	ti 27	fr 27	sø 27 Pinsedag	on 27
lø 28	ti 28	on 28	lø 28	ma 28 2. Pinsedag	to 28
sø 29	on 29	to 29	sø 29	ti 29 22	fr 29
ma 30 5		fr 30	ma 30 18	on 30	lø 30
ti 31		lø 31		to 31	

Kursusplan . Indhold

Dansk børnehaveklasse - 2. klasse

Børnehaveklasseledernes temadage	42
Inspirationdag for børnehaveklasseledere	42
Inspirationseftermiddag	
- dansk i indskolingen	42
Konflikthåndtering i indskolingen	43
Inspirationseftermiddag	
- dansk i indskolingen	43
Litteratur der dur - i de små klasser	43
Læsning for begyndere I og II	43
Årets U-landskalender 2011	44
At lære i fællesskab	44

Dansk 3. - 6. klasse

Animationsfilm med Playmobil	44
Billedbogen som genre på mellemtrinnet ..	44
Bliv verdens bedste dansklærer	45
Elever i skriftsproglige vanskeligheder ...	45
Gi' lyd!	45
Café-eftermiddag i dansk-mellemtrin	45
Hvornår bliver det spændende?	46
Inspiration til årsplanlægning 6. - 7. klasse	46
Mellemtrinnet læser - 2011	46
Inspirationseftermiddag i dansk-mellemtr ..	46
Kanon på mellemtrinnet	46

Dansk 7. - 10. klasse

Andre udtryksformer	47
Erindringer	47
Fod på de nye genrer ved afgangsprøven ..	47
Inspiration til årsplanlægning	47
Mobilen i danskundervisningen	47
Nationale test	
og anden evaluering i læsning	48
Opdatering ved skoleårets start	48
Prøveform B/10.-klasse-prøven	
mundtlig dansk	48
Årets prøver i dansk - Hvad og hvordan	48
Prøverne i maj 2012	48
TV-journalist for en dag - for undervisere ..	49
Skrivespor med Cooperative Learning	49
Danskfaget NU - 2011	49
Ti de kan li'	49

Dansk som andetsprog

Dansk som andetsprog i overbygningen ...	50
Inspirationseftermiddag -	
dansk som andetsprog	50
IWB og dansk som andetsprog	50
Mobilen som	
værktøj i tosprogsundervisningen	50
Polske elever i tosprogsundervisningen ...	51

Fremmedsprog

Det Elektroniske Klasseværelse	51
Film i engelskundervisningen	51
Forum for sprog lærere	51
At nå langt ud over klasseværelset	
- med engelsk	52
Inspirationseftermiddag i engelsk	52
IWB og engelsk	52
Klædt på til FSA i fransk	
- den skriftlige prøve	52
Den skriftlige dimension	
i tyskundervisningen	52
Film i tyskundervisningen	53
Inspirationseftermiddag i tysk og fransk ...	53

Historie · Kristendomsundskab · Samfundsfag

Hvordan gøres historie levende?	53
Når fagene er udtrukket	53
Fælles Mål 2009 og 2 kanonpunkter	54
Bibelske fortællinger	
i kristendomsundervisningen	54
Den røde tråd i Bibelen	54
Økonomi som tema i samfundsfag	54

IT og medier

Caféeftermiddag - Midi keyboard	54
Caféeftermiddag: GPS-ure	55
IWB grundkursus - kom igang med IWB ...	55
IWB grundkursus	55
Programmer i skyen	55
Robotter i undervisningen	55
Samarbejdsværktøjer på nettet	56
Temadag for it- og medievejledere	56
Temadag om	
mobiltelefonen i undervisningen	56

Matematik

Aktiv matematik og GPS	57
Dynamisk geometri og trigonometri	57
Eksperimenter i matematik - 7. - 9. klasse ..	57
Geometri i 3D	57
Inspiration til årsplanen	58
IWB og matematik/ SMARTboard	58
IWB og matematik/ ActivInspire	58
Matematik - Hvor sejler vi hen?	58
Skriveværktøjer i matematik	58
Specialundervisning i matematik	59
Matematik i bevægelse	59
Cooperative Learning i matematik	59

Naturfag

De vilde planter i undervisningen	60
Fremtidens Naturfag 2011	60

Naturfag i spil	60
Mikroskopi i biologi	60
Fysikken i vandkraft, vindmøller og solceller	60
Spiselig kemi	
- er det overhovedet spiseligt?	61
Motorvejen bygges	61
Ta` med til istidens landskaber	61
En dag i skoven - med håndværk og design	61
Et døgn i naturen - UD med natur/teknik ..	61
Forsøgsarbejde	
og aktiviteter i natur/teknik	61
Ei - helt enkelt	62
Ny inspiration	
til din natur/teknikundervisning	62

Internationalisering

eTwinning	
- europæisk samarbejde i øjenhøjde	62

Praktisk musiske fag

Billedkunstens Dag	63
Kunst og matematik	63
En dag med billedforståelse og tegning ...	63
Billedkunst	63
Design	63
Inspirationseftermiddag i hjemkundskab ..	64
Inspirationseftermiddag i håndarbejde	64
Idræt i indskolingen	64
Idræt i overbygningen	64
Idræt på mellemtrinnet	64
Idrætsunderviserens dag	64
DJEO	65
2 dags-kursus for idrætslærere	65
Rytme, leg og bevægelse	
med bogstaver og tal	65
Sammenspil med mange børn	
og minimal instruktion	65
Musik i luften 2	65

Pædagogiske temaer

Den Kreative Platform	66
Elevegagerende undervisning	66
Inspirationseftermiddag-Innovativ underv. .	66
Kreativitet, innovation og entreprenørskab.	66
Arbejdet med adfærd, kontakt og trivsel ...	67
Brug kroppen og computeren til læring. ...	67
Børn med særlige behov	67
Inspirationseftermiddag	
for specialundervisere	67
En online håndsækning til it-rygsækken ..	68
It rygsæk i praksis	68
IWB og specialpædagogik	69
Specialundervisningens dag	69

Humanistiske fag

DANSK børnehaveklasse - 2. klasse

Pædagogiske konsulenter
Kirsten Glavind • Marianne S. Pedersen

■ ■ Børnehaveklasseledernes temadage

Indholdet på disse dage er specielt sammensat med henblik på at inspirere og opkvalificere pædagoger og lærere, der arbejder i børnehaveklassen.

Titler på oplæg:

Klask et tal og tæl et tusndben

Drengestreger og tøseklatter

Dialogisk oplæsning

Hop ombord i sprogarbejde

Målgr. Pædagoger og lærere, der arbejder i børnehaveklassen samt andre interesserede

Pris 1995 kr.

Kursusnummer CFU11648

Tid 4. - 5. oktober 2011, begge dage kl. 9:00 - 16.15

Instr. Lærer, pædagog og forfatter Alice Darville, Bagsværd
Musik- og billedkunstlærer Helle Schütten Johansen, Nibe
Pæd. konsulent Marianne Skovsted Pedersen, VIA CFU
Børnehaveklasseleder Helle Lindequist, Gelsted
Lærer Anne Grethe Lindequist, Ryslinge

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11649

Tid 11. - 12. oktober 2011, begge dage kl. 9:00 - 16.15

Instr. Lærer, pædagog og forfatter Alice Darville, Bagsværd
Musik- og billedkunstlærer Helle Schütten Johansen, Nibe
Pæd. konsulent, master i læse- og skriveidaktik Marianne Skovsted Pedersen, VIA CFU
Børnehaveklasseleder Helle Lindequist, Gelsted
Lærer Anne Grethe Lindequist, Ryslinge

Sted VIA Lærerruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer CFU12611

Tid 31. januar - 1. februar 2012, begge dage kl. 9:00 - 16.15

Instr. Lærer, pædagog og forfatter Alice Darville, Bagsværd
Musik- og billedkunstlærer Helle Schütten Johansen, Nibe
Pæd. konsulent Marianne Skovsted Pedersen, VIA CFU
Børnehaveklasseleder Helle Lindequist, Gelsted
Lærer Anne Grethe Lindequist, Ryslinge

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Inspirationsdag for børnehaveklasseledere

Vær i god tid med planlægningen af næste skoleår. Du vil få inspiration fra den pædagogiske konsulent i dansk i indskolingen og lejlighed til at bruge Informativ Afdelings store gennemsynssamling og her se de nyeste materialer til undervisningen. Du kan i løbet af dagen få udarbejdet et oplæg til din årsplan og få reserveret materialer med den bistand fra personalet, du måtte ønske dig.

Medbring gerne en ide fra dagligdagen til erfaringsudveksling.

Målgr. Børnehaveklasseledere

Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12226

Tid 28. marts 2012 kl. 9 - 13

Instr. Pæd. konsulent Kirsten Glavind, VIA CFU

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Konflikthåndtering i indskolingen

Konflikter handler om at få ret. Mange børn mangler ikke strategier til at få ret, men de mangler at lære, hvordan konflikter kan håndteres konstruktivt.

Det er kursets formål at inspirere lærere og pædagoger i arbejdet med sig selv som voksenmodel samt til undervisning af deres elever i konfliktforståelse og konflikthåndtering.

Eleverne i indskolingen skal lære at forhandle og løse konflikter ved at:

- bruge sproget
- lytte aktivt
- give sin mening til kende
- vide hvornår de skal bede om hjælp
- kende og anvende simpel konfliktløsningsmodel

Målgr. Lærere og pædagoger i indskolingen

Pris 970 kr.

Kursusnummer CFU11305

Tid 5. oktober 2011 kl. 9 - 15

Instr. AKT konsulent og lærer Svend Aage Hejgaard Laursen, Egå

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12227

Tid 26. januar 2012 kl. 9 - 15

Instr. AKT konsulent og lærer Svend Aage Hejgaard Laursen, Egå

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Tilmeldingsfrist:
torsdag den 2. juni 2011
Se side 72-73

■ ■ Inspirationseftermiddag - dansk i indskolingen

En eftermiddag hvor planlægningen af det kommende skoleår er i fokus. Kom sammen med dit fagteam eller alene og få præsenteret de nyeste materialer til danskundervisningen i informations- og udlånssamlingen af den pædagogiske konsulent i dansk. Der veksles mellem oplæg, dialog og selvstændigt arbejde med den bistand fra personalet du/I måtte ønske dig/jer. En inspirationseftermiddag er ikke et kursus men en forberedt formidling og dialog med faglærere om materialer, didaktik m.v.

Målgr. Lærere og pædagoger, der arbejder med dansk i 0. - 2. klasse
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12620

Tid 24. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent, master i læse- og skriveidaktik Irene Marianne Skovsted Pedersen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12621

Tid 25. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent, master i læse- og skriveidaktik Irene Marianne Skovsted Pedersen, VIA CFU
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer CFU12224

Tid 25. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Kirsten Glavind, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12225

Tid 10. maj 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Kirsten Glavind, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Litteratur der dur - i de små klasser

Dansk er mere end læsetræning! Få ideer til hvordan du åbner skønlitteraturen.

Litteraturundervisning i de mindre klasser er vigtig. Dansk er mere end læsetræning. Kurset giver ideer til, hvordan du åbner den nyeste litteratur for de mindste. Litteratur, der bliver inddraget, er bl.a. Vitello serien af Kim Fupz Aakeson og billedbogsserien om Garmann skrevet af Stian Hole.

Du får også praktiske fif til, hvilket indhold der er vigtigt at give plads til i danskundervisningen i 0.-3. Klasse.

Målgr. Dansklærere 0. - 3. klasse
Pris 890 kr.

Kursusnummer CFU11307

Tid 17. november 2011 kl. 9 - 15
Instr. Lærer Kenneth Jakobsen Bøye, Aalborg
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11306

Tid 6. december 2011 kl. 9 - 15
Instr. Lærer Kenneth Jakobsen Bøye, Aalborg
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Læsning for begyndere I og II

- at lære at læse
- at lære at forstå

På baggrund af nyere læseforskning omsættes viden om læsning til undervisningspraksis i en vekselvirkning mellem teori og idéer til metoder og materialer.

Målgr. Læseundervisere i indskolingen, specialundervisningslærere, læsevejledere og andre interesserede
Pris 1445 kr.

Kursusnummer CFU11678

Tid 22. og 23. august 2011, begge dage kl. 9 - 15
Instr. Pæd. konsulent, master i læse- og skriveidaktik Marianne Skovsted Pedersen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11679

Tid 6. og 7. september 2011, begge dage kl. 9 - 15
Instr. Pæd. konsulent, master i læse- og skriveidaktik Marianne Skovsted Pedersen, VIA CFU
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Hvem skal jeg på kursus med?

Når du er tilmeldt et CFU-kursus, kan du finde deltagerlisten på viacfu.dk/minekurser, hvor du skal bruge dit brugernavn til UNI-login.

Har du ikke et UNI-login, eller har du ikke meddelt os det, kan du få adgang via den mailadresse, du brugte ved tilmeldingen.

Læs mere på side 72

■ ■ Årets U-landskalender 2011 - skab venner, ikke fjender Sierra Leone, Afrika og mobning

Hør om Årets U-landskalendermateriale og Carl Quist-Møllers fortælling fra Sierra Leone til indskolingen og om et nyt system om u-lande til brug på de følgende årgange. Ideer, øvelser og aktiviteter.

Vær med til at udvikle fremtidens givende mennesker. Hver deltager får udleveret et gratis sæt af alle bøger.

Målgr. Undervisere i dansk, natur/teknik og kreative fag på 1. - 4. klassetrin.

Pris 700 kr.

I samarbejde med Danida, Red Barnet, Forlaget Meloni og PU Randers Kommune.

Kursusnummer CFU11316

Tid 24. oktober 2011 kl. 10 - 15

Instr. Forfatter Mikala Klubien, Albertslund

Fotograf Jørgen Schytte, Valby

Forfatter Carl Quist Møller,

Sted Musik- og Teaterhuset Værket, Mariagervej 6, Randers C

■ ■ At lære i fællesskab - med inspiration fra Cooperative Learning

Et praksiskursus med inspiration og idéer til hvorledes udvikling af såvel faglige som sociale færdigheder kan implementeres via en CL inspireret strukturering af undervisningen

Målgr. Pædagoger og lærere i indskolingen - samt andre interesserede

Pris 400 kr.

Kursusnummer CFU11681

Tid 27. oktober 2011 kl. 13 - 16

Instr. Pæd. konsulent, master i læse- og skriveidaktik Marianne Skovsted Pedersen, VIA CFU

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11682

Tid 22. november 2011 kl. 13 - 16

Instr. Pæd. konsulent, master i læse- og skriveidaktik Marianne Skovsted Pedersen, VIA CFU

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11683

Tid 3. november 2011 kl. 13 - 16

Instr. Pæd. konsulent, master i læse- og skriveidaktik Marianne Skovsted Pedersen, VIA CFU

Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

DANSK 3. - 6. klasse

Pædagogiske konsulenter

Helle Rahbek · Sara Sejrsild

■ ■ Animationsfilm med Playmobil

På kurset får du en introduktion til, hvordan man producerer animationsfilm ved hjælp af Playmobil figurer. Herefter skal du lave en mindre film ved hjælp af et intuitivt og brugervenligt program.

Forudsætninger: Alm. lt-håndværksmæssige færdigheder.

Målgr. Lærere i indskolingen og på mellemtrinnet

Pris 475 kr.

Medlemmer af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer CFU11540

Tid 5. oktober 2011 kl. 13 - 16

Instr. Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12541

Tid 25. januar 2012 kl. 13 - 16

Instr. Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Billedbogen som genre på mellemtrinnet

Hvad er billedbogens særlige udtryksform og potentiale i undervisningen på mellemtrinnet? Der gives eksempler på konkrete idéer til undervisningsforløb. Kursisterne får mulighed for at arbejde med analyse af udvalgte skønlitterære billedbogstitler. Der arbejdes både med og uden inddragelse af it.

Målgr. Dansk lærere på mellemtrinnet

Pris 1095 kr.

Kursusnummer CFU12608

Tid 17. januar 2012 kl. 9 - 15

Instr. Cand. pæd. dansk konsulent Dorthe Hartvig Eriksen, CFU Aabenraa

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12609

Tid 24. januar 2012 kl. 9 - 15

Instr. Cand. pæd. dansk konsulent Dorthe Hartvig Eriksen, CFU Aabenraa

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12610

Tid 25. januar 2012 kl. 9 - 15

Instr. Cand. pæd. dansk konsulent Dorthe Hartvig Eriksen, CFU Aabenraa

Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

■ ■ Bliv verdens bedste dansklærer

2 dage, hvor vi giver danskfaget et grundigt eftersyn: Vi folder hele faget ud og kommer rundt om fagets mange facetter: Nye gode skønlitterære titler, sprogarbejde, kanon - og nye medier.

Målgr. Dansklærere på mellemtrinnet
Pris 1.820 kr.

Kursusnummer CFU12281

Tid 5. og 6. marts 2012, begge dage kl. 9 - 15
Instr. Lærebogsforfatter Trine May, Valby
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12282

Tid 12. og 13. marts 2012, begge dage kl. 9 - 15
Instr. Lærebogsforfatter Trine May, Valby
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12283

Tid 19. og 20. marts 2012, begge dage kl. 9 - 15
Instr. Lærebogsforfatter Trine May, Valby
Sted VIA Lærerruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

■ ■ Elever i skriftsprogliche vanskeligheder

På kurset drøftes forskellige former for læse- og skrivevanskeligheder og de undervisningsmæssige konsekvenser af disse. Der vil blive givet idéer til såvel læse- og skriveundervisning samt den løbende evaluering målrettet disse elevgrupper. Der veksles mellem oplæg og gruppearbejde.

Målgr. Lærere der underviser i dansk i indskolingen og på mellemtrinnet, speciallærere og læsevejledere
Pris 1010 kr.

Kursusnummer CFU12601

Tid 27. februar 2012 kl. 9 - 15
Instr. Pæd. konsulent Lis Pøhler, Nationalt Videncenter for Læsning
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12602

Tid 28. februar 2012 kl. 9 - 15
Instr. Pæd. konsulent Lis Pøhler, Nationalt Videncenter for Læsning
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12603

Tid 29. februar 2012 kl. 9 - 15
Instr. Pæd. konsulent Lis Pøhler, Nationalt Videncenter for Læsning
Sted VIA Lærerruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

■ ■ Gi' lyd! Lydoptagelser & Mundtlig fremstilling

På kurset får du en introduktion til, hvordan man arbejder med digital lyd i undervisningen. Når eleverne skal aflevere opgaver er det ofte på skriftlig form. På kurset her fokuserer vi på, hvordan man i praksis kan bruge digitale lydoptagelser til styrkelse af mundtlighed i fagene.

Kursisterne opfordres til at medbringe egen bærbar PC og mobiltelefon, hvis det er muligt.

Forudsætninger: Grundlæggende pc brugererfaring.

Målgr. Lærere på mellemtrinnet
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer CFU11542

Tid 22. september 2011 kl. 13 - 16
Instr. Lærer Thomas Juul Schmidt, Herning
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12543

Tid 29. marts 2012 kl. 13 - 16
Instr. Lærer Thomas Juul Schmidt, Herning
Sted Campus Viborg, Prinsens Allé 2, Viborg

■ ■ Caféeftermiddag - dansk på mellemtrinnet

Der præsenteres et bredt udsnit af CFU's materialer, både de boglige og IT-mæssige, og der gives sparring i forbindelse med din årsplanlægning. En caféeftermiddag er ikke et kursus, men en forberedt formidling og dialog med faglærere om materialer, didaktik mv.

Målgr. Dansklærere på mellemtrinnet
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12630

Tid 24. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Kurt Thybo, VIA CFU
Pæd. konsulent Helle Rahbek, VIA CFU
Sted VIA Lærerruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer CFU12631

Tid 26. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Kurt Thybo, VIA CFU
Pæd. konsulent Helle Rahbek, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Hvornår bliver det spændende?

En dag med forfatter Cecilie Eken. Første del med fokus på læsning - sidste del med fokus på skrivning.

Dagen tager udgangspunkt i nogle af Cecilie Ekens bøger (serien om Den Sorte Safir, Sølvblomst og Sikkas Fortælling) samt undervisningsmaterialet Fra første linje om fiktionsskrivning på folkeskolens mellemtrin (Danskklærerforeningens Forlag, 2007). Dagen vil give deltagerne inspiration til arbejdet med elevernes fiktionsskrivning både på mellemtrinnet og i overbygningen.

Målgr. Danskklærere på mellemtrinnet
Pris 975 kr.

Kursusnummer CFU11290

Tid 6. oktober 2011 kl. 9 - 15
Instr. Forfatter Cecilie Elisabeth Eken, Holte
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11291

Tid 7. oktober 2011 kl. 9 - 15
Instr. Forfatter Cecilie Elisabeth Eken, Holte
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Inspiration til årsplanlægning 6. - 7. klasse

Vær i god tid med planlægningen af næste skoleår. Du vil få inspiration fra to pædagogiske konsulenter (mellemtrin og udskoling) i dansk og lejlighed til at bruge Informativ Afdelings gennemsynssamling, hvor du kan se de nyeste materialer til danskundervisningen.

Du kan i løbet af eftermiddagen få udarbejdet et oplæg til din årsplan og få reserveret materialer.

Målgr. Danskklærere i 6. og 7. klasse - skoleåret 2012/2013
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12235

Tid 10. maj 2012 kl. 13 - 17
Instr. Pæd. konsulent Hanne Schriver, VIA CFU
Pæd. konsulent Sara Sejrsild Rejsenhus, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Mellemtrinnet læser - 2011 To temadage med fokus på litteratur og andre udtryksformer.

I Fælles mål 2009 er formålet med undervisningen bl.a. at fremme elevernes oplevelse af sprog, litteratur og andre udtryksformer. Andre udtryksformer er blevet en obligatorisk genre i danskundervisningen, og skal naturligt inddrages i den daglige undervisning. Temadagene vil give idéer til, hvordan andre udtryksformer kan inddrages i undervisningen på mellemtrinnet.

Det endelige program udsendes i foråret 2011

Se mere på www.viacfu.dk/mellemtrinnetlaeser

Målgruppe: Danskklærere på mellemtrinnet, læservejledere, læsekonsulenter, skolebibliotekarer og dansk konsulenter

Kursusnummer CFU11282

Tid 2. november 2011 kl. 9 - 3. november 2011 kl. 15
Sted Best Western Golf Hotel Viborg, Randersvej 2, Viborg

■ ■ Inspirationseftermiddag - mellemtrinnet

Brug en eftermiddag sammen med dit fagteam og få præsenteret de nyeste materialer fra informations- og fællessamlingen. I vil få inspiration til planlægning af årsplanen og få en dialog om materialer og didaktik. Der vil blive afsat tid til at i kan søge og booke materialer til næste skoleår.

Målgr. Danskklærere på mellemtrinnet
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12236

Tid 19. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Sara Sejrsild Rejsenhus, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12237

Tid 14. maj 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Sara Sejrsild Rejsenhus, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Kanon på mellemtrinnet Folkeviser, salmer og digte

Litteraturforståelse og tolkning er kernen i danskfaget. På kurset får du en indføring i, hvordan du i din klasse kan arbejde med folkeviser og lyrik med redskaber fra den nye litteraturpædagogik.

Kurset veksler mellem oplæg og workshop.

Der udleveres undervisningsmateriale.

Målgr. Danskklærere på mellemtrinnet
Pris 550 kr.

Kursusnummer CFU11289

Tid 21. september 2011 kl. 12 - 15
Instr. Lærebogsforfatter og folkeskolelærer Lisbeth Alnor Christensen, Mårslet
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11288

Tid 22. september 2011 kl. 12 - 15
Instr. Lærebogsforfatter og folkeskolelærer Lisbeth Alnor Christensen, Mårslet
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

DANSK 7. - 10. klasse

Pædagogiske konsulenter

Finn Bangsgaard · Hanne Schriver · Kurt Thybo

■ ■ Andre udtryksformer - Reklamefilm og dokumentarfilm

Kurset giver ideer til, hvordan undervisning og prøve med fokus på andre udtryksformer tilrettelægges.

I opgivelserne skal der være mindst to eksempler på andre udtryksformer inden for fiktion og to inden for ikke-fiktion. Fordybelsesområder eller prøve-spørgsmål skal afspejle dette.

Målgr. Dansk lærere på ældste klassetrin
Pris 550 kr.

Kursusnummer CFU11315

Tid 13. september 2011 kl. 12:00 - 16:30
Instr. Lærer, forfatter og konsulent Grethe Grønkjær, Aarhus
Sted Aarhusalen, Skt. Knuds Torv 3,1, Århus C

■ ■ Erindringer - En ny genre i skolen?

Få inspiration til din undervisning i erindringsgenren.

På kurset får du præsenteret indfaldsvinkler til det mundtlige og skriftlige arbejde med genren. I 2010 var der fx erindringsopgaver i skriftlig fremstilling til både fsa og fs10.

Du får også en gennemgang af, hvilke materialer, der findes i udlånssamlingen, og hvilket danskfagligt arbejde de byder på.

Målgr. Dansk lærere på ældste klassetrin
Pris 485 kr.

Kursusnummer CFU11311

Tid 31. oktober 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Hanne Schriver, VIA CFU
Pæd. konsulent Kurt Thybo, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Fod på de nye genrer ved afgangsprøven

Med udgangspunkt i egne erfaringer og undervisningsforløb kommer vi rundt om de genrer, der i stigende grad benyttes ved afgangsprøverne i dansk, og som i høj grad præger den hverdag, de unge er en del af, eksempelvis musik-video, pressefoto, reportage, feature, essay, radiomontage, klummen m.m. Der er konkrete ideer til brug i undervisningen.

Målgr. Dansk lærere ældste klassetrin
Pris 1.250 kr.

Kursusnummer CFU11314

Tid 8. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Folkeskolelærer og beskikket censor i dansk
Mette Teglers
Fagkonsulent i UVM, journalist og beskikket censor Charlotte Rytter
Sted Aarhusalen, Skt. Knuds Torv 3,1, Århus C

■ ■ Inspiration til årsplanlægning

Vær i god tid med planlægningen af næste skoleår.

Du vil få inspiration fra den pædagogiske konsulent i dansk - og lejlighed til at bruge Informativ Afdelings store gennemsynssamling og her se de nyeste materialer til danskundervisningen.

Du kan i løbet af eftermiddagen få udarbejdet et oplæg til din årsplan og få booket materialer.

Målgr. Dansk lærere ældste klassetrin
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12230

Tid 25. april 2012 kl. 13 - 17
Instr. Pæd. konsulent Hanne Schriver, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12231

Tid 26. april 2012 kl. 13 - 17
Instr. Pæd. konsulent Hanne Schriver, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12232

Tid 2. maj 2012 kl. 13 - 17
Instr. Pæd. konsulent Hanne Schriver, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Mobilen i danskundervisningen

Kurset indledes med oplæg om mobiltelefonens pædagogiske potentiale i danskundervisningen. Herefter følger praktiske øvelser med eksempler på, hvordan fx sms-novelleskrivning og produktion af korte lommefilm kan gennemføres.

Forudsætninger: Grundlæggende pc brugererfaring.

Målgr. Dansk lærere i overbygningen
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer CFU11544

Tid 15. september 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Kurt Thybo, VIA CFU
Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11545

Tid 10. november 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Kurt Thybo, VIA CFU
Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Nationale test og anden evaluering i læsning

De nationale test og andre former for evaluering og beskrivelse af elevernes læsning skal pege frem mod bedre og mere målrettet læseundervisning - i alle fag. Der vil blive refereret til bogen "Nationale test og anden evaluering i læsning", som instruktøren har skrevet sammen med Lis Pøhler.

Målgr. Dansk lærere på ældste klassetrin og læsevejledere
Pris 450 kr.

Kursusnummer CFU11312

Tid 5. oktober 2011 kl. 12:30 - 16:00
Instr. Konsulent og fmd. for opgavekommissionen Søren Aksel Sørensen
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Opdatering ved skoleårets start - Udlånsamlingen, undervisningen og prøvekrav

Vil du have en kortere opdatering på det nyeste inden for udlånsamlingen og prøverne? Eller vil du gerne have inspiration til at få øje på noget godt i mængden? Så mød op denne eftermiddag.

Der vil være oplæg og dialog i forhold til det skoleår, der ligger foran os.

Målgr. Dansk lærere på ældste klassetrin
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU11310

Tid 7. september 2011 kl. 12:30 - 16:00
Instr. Pæd. konsulent Hanne Schriver, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Prøveform B/10.-klasse-prøven mundtlig dansk - Hvordan afvikles den i praksis?

Kurset handler om Prøveform B ved den mundtlige prøve ved FSA og den tilsvarende 10.-klasse-prøve i mundtlig dansk.

Ved folkeskolens mundtlige afgangsprøve bliver prøveform B mere og mere populær, og ved FS10 er prøveformen blevet obligatorisk.

Ved prøveformen forbereder eleverne sig i undervisningstiden til prøven inden for et lodtrukket fordybelsesområde. Kurset uddyber, hvordan prøven virker i praksis.

Målgr. Dansk lærere på 9. og 10. årgang og prøveansvarlige
Pris 550 kr.

Kursusnummer CFU11308

Tid 5. september 2011 kl. 12:30 - 16:30
Instr. Fagkonsulent Lise Vogt, Hornslet
Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3,1, Århus C

Kursusnummer CFU11309

Tid 20. september 2011 kl. 12:30 - 16:30
Instr. Fagkonsulent Lise Vogt, Hornslet
Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3,1, Århus C

■ ■ Årets prøver i dansk - Hvad og hvordan

På kurset får du de nyeste betydningsfulde informationer fra undervisningsministeriets fagkonsulent til gavn for dine elever og dig som dansk lærer. Det drejer sig især om prøveforhold til FSA og 10.-klasse-prøven.

Det vil være en fordel derefter at deltage i kurset om de konkrete opgaver i 2012 v. fagkonsulent Lise Vogt og pæd.konsulent Hanne Schriver. Se kursus nr. CFU12229.

Målgr. Dansk lærere på ældste klassetrin og prøveansvarlige
Pris 550 kr.

Kursusnummer CFU12228

Tid 29. februar 2012 kl. 12:30 - 16:00
Instr. Fagkonsulent Lise Vogt, Hornslet
Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3,1, Århus C

■ ■ Prøverne i maj 2012 - Retarbejde og karakterfastsættelse

Kurset indeholder en gennemgang af årets prøver og opgaver inden for FSA i læsning, retskrivning og skriftlig fremstilling og FS10's skriftlige prøve.

Kursusdeltagerne vil inden kursusdagen få tilsendt udvalgte eksempler på elevbesvarelser. Der vil blive lejlighed til at drøfte elevbesvarelserne og karaktergivningen.

Det vil være en fordel først at deltage i kurset om de overordnede forhold til FSA og FS10 i 2012 v. fagkonsulent Lise Vogt. Se kursus nr. CFU12228

På tilmeldingen anføres, om man ønsker tilsendt opgaver fra FSA, skriftlig fremstilling eller FS10, den skriftlige prøve.

Målgr. Dansk lærere på ældste klassetrin
Pris 575 kr.

Kursusnummer CFU12229

Tid 29. maj 2012 kl. 12:30 - 16:00
Instr. Pæd. konsulent Hanne Schriver, VIA CFU
Fagkonsulent Lise Vogt, Hornslet
Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3,1, Århus C

Kursusnummer CFU12234

Tid 30. maj 2012 kl. 12:30 - 16:00
Instr. Pæd. konsulent Hanne Schriver, VIA CFU
Fagkonsulent Lise Vogt, Hornslet
Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3,1, Århus C

Gode filer fra mit kursus

Vil du gerne have fat i dokumenter eller andre filer fra et kursus, du var på, så gå ind på viacfu.dk/minekurser og skriv brugernavn til dit UNI-login.

Har du ikke et UNI-login, eller har du ikke meddelt os det, kan du få adgang via den mailadresse, du brugte ved tilmeldingen.

Læs mere på side 72

■ ■ TV-journalist for en dag - for undervisere

På kurset bliver du udsat for en tilrettet udgave af nyhedsdagen, som dels lader dig prøve rollen som redaktør, journalist og redigeringstekniker, og dels klæder dig på, så du selv kan køre et forløb.

Du får en håndgribelig indsigt i de journalistiske nyhedskriterier og journalistens overvejelser, når historierne skal vinkles, og du får et kendskab til hverdagen på en journalistisk redaktion.

Forudsætninger: Elementært kendskab til Internet.

Målgr. Dansk lærere, bibliotekarer og it- og medievejledere
Pris 995 kr.
Medlemmer af Programdatateket 200 kr.

Kursusnummer CFU11526

Tid 22. november 2011 kl. 9 - 16
Instr. Journalist Mads Lykke Haukrogh, Holstebro
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Skrivespor med Cooperative Learning - Undervisning i genrer

Kurset præsenterer måder, hvorpå sproglige og grammatiske opgaver kan inddrages, når klassen ønsker at fokusere på genre, sprog og grammatik.

På kurset gives der ideer til, hvordan "Sæt skrivespor" kan inddrages i danskundervisningen med fokus på genrelæsning. Undervejs sættes der fokus på sprogligt arbejde og sprogrigtighed, samt hvordan anvendelsen af it og Cooperative Learning kan inddrages i undervisningen.

"Sæt skrivespor", 1 og 2, fra Dansk lærerforenings Forlag findes i Udlåns-samlingen.

Målgr. Dansk lærere på ældste klassetrin og læsevejledere
Pris 950 kr.

Kursusnummer CFU11313

Tid 4. oktober 2011 kl. 9 - 15
Instr. Forfatter Jørgen Larsen, Haderslev
Forfatter Roland Hachmann, Haderslev
Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3,1, Århus C

■ ■ Danskfaget NU - 2011 2 dage med fokus på danskundervisningen i de ældste klasser

2 dage, hvor vi vil berøre væsentlige dele af danskundervisningen i skolens ældste klasser. Litteratur, andre udtryksformer, læsning og retskrivning, prøverne og hvad CFU kan tilbyde i den daglige undervisning

Målgr. Dansk lærere i 7. - 9. klasse (10.klasse)
Pris 1400 kr.

Kursusnummer CFU11684

Tid 26. og 27. oktober 2011, begge dage kl. 9 - 15
Instr. Pæd. konsulent Kurt Thybo, VIA CFU
Pæd. konsulent Finn Bangsgaard, VIA CFU
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

■ ■ Ti de kan li' Den nyeste og bedste ungdomslitteratur

Præsentation af de nyeste skønlitterære titler i udlåns-samlingen samt instruktørens egne, afprøvede undervisningsforløb til romanerne.

Foruden opgaveidéer, som kan bruges direkte i undervisningen, ser vi på vel-egnede prøveoplæg samt kort- og spillefilm, der kan gøre god undervisning bedre.

Målgr. Dansk lærere i overbygningen, skolebibliotekarer og andre litteraturinteresserede
Pris 765 kr.

Kursusnummer CFU12626

Tid 15. marts 2012 kl. 9 - 15
Instr. Pæd. konsulent Finn Bangsgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Hent

INSPIRATION
på VIA CFU

Du kan finde **16 gratis inspirationskurser** i dette nummer af *reflex*

DANSK SOM ANDETSPROG

Pædagogiske konsulenter
Inge Helle · Anny Overgaard

■ ■ Dansk som andetsprog i overbygningen Tilrettelæggelse, metoder og materialer

Vi vil i dette kursus høre om, hvordan undervisningen i folkeskolens ældste klasser kan tilrettelægges - i den supplerende undervisning samt når dansk som andetsprog er tænkt som en dimension i undervisningen.

Vi vil kigge på, hvilke metoder og hvilke materialer der kan understøtte en sådan undervisning.

Der vil være plads til spørgsmål samt idé- og erfaringsudveksling

Målgr. Lærere i overbygningen, der underviser tosprogede elever såvel i den supplerende undervisning som i den almindelige.
Pris 450 kr.

Kursusnummer CFU11827

Tid 22. september 2011 kl. 12 - 16
Instr. Lærer Mette Winther Schytz, Vejle
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11826

Tid 13. oktober 2011 kl. 12 - 16
Instr. Lærer Mette Winther Schytz, Vejle
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Inspirationseftermiddag - dansk som andetsprog

- En præsentation af nyere materialer, som er velegnede til klasser med tosprogede elever
- Gensidig inspiration og indsigt i relevante materialer på nettet
- Indsigt i søgning og bestilling i VIA Center for Undervisningsmidlers samlinger

Målgr. Undervisere af tosprogede elever, undervisere i dansk som andet-sprog og andre interesserede
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12802

Tid 2. maj 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

Kursusnummer CFU12801

Tid 7. maj 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Inge Kirstine Helle, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12800

Tid 10. maj 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ IWB og dansk som andetsprog

På kurset bliver DSA-læreren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i dansk som andetsprog.

Kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" opgaver, hvor deltagerne selv løser opgaver eller udarbejder forslag til undervisningsforløb.

Kurset tager udgangspunkt i SMARTboardsoftwaren.

Der udleveres undervisningsmateriale.

Forudsætninger: IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus

Målgr. Undervisere med tosprogede elever
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 195 kr.

Kursusnummer CFU12550

Tid 8. marts 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Inge Kirstine Helle, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

Kursusnummer CFU12549

Tid 14. marts 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Inge Kirstine Helle, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12551

Tid 21. marts 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Inge Kirstine Helle, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Mobilen som værktøj i tosprogsundervisningen Hvordan udnyttes mobiltelefonen i undervisningen?

Tosprogede elever har allerede mobiltelefoner lige ved hånden.

- Hvordan kan læreren udnytte det?

Mobilen er en af videnssamfundets mange it-former, vi skal lære at bruge.

- Hvordan kan den enkelte folkeskolelærer gøre det, og hvordan kan det især gøres i forhold til tosprogede elever?

Kurset giver inspiration gennem praktiske eksempler og diskussioner.

Målgr. Lærere som underviser tosprogede elever - og andre interesserede
Pris 590 kr.

Kursusnummer CFU11830

Tid 16. november 2011 kl. 13 - 16
Instr. Specialkonsulent, Ph.D Mads Bo-Kristensen, Århus
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11831

Tid 1. december 2011 kl. 13 - 16
Instr. Specialkonsulent, Ph.D Mads Bo-Kristensen, Århus
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Polske elever i tosprogsundervisningen

Ideer til hvordan man med udgangspunkt i østeuropæiske børns personlige, kulturelle og sproglige forudsætninger kan tilrettelægge basisundervisningen i modtageklasserne og den supplerende undervisning i dansk som andet-sprog.

Der vil også være en kort gennemgang af det polske sprog, sammenlignet med dansk.

Målgr. Lærere og pædagoger, der arbejder med polske elever
Pris 400 kr.

Kursusnummer CFU12211

Tid 26. januar 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pædagog og modersmållærer Barbara Pedersen, Horsens
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

FREMMEDSPROG

Pædagogiske konsulenter

Ulla Sørensen · Lisbeth Wagener · Charlotte S. Pedersen

■ ■ Det Elektroniske Klasseværelse - strøm til sprogundervisningen

Mulighederne for at inddrage IT og medier i sprogundervisningen er efterhånden mange, men hvordan får vi et overblik, og hvordan kommer vi i gang med at anvende mulighederne i praksis?

Instruktørerne på kurset er kendte fra "Det Elektroniske Klasseværelse" i Praktisk Sprog.

Deltagerne bedes medbringe egen bærbar pc samt mobiltelefon.

Målgr. Engelsk- og tysklærere i grundskolen
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer CFU11538

Tid 7. november 2011 kl. 12 - 16
Instr. Lærer og EMU redaktør i engelsk Rasmus Sune Jørgensen, Rønde
Lærer og redaktør Erik Sønderup Kristensen, Tønder
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

Kursusnummer CFU11539

Tid 8. november 2011 kl. 12 - 16
Instr. Lærer og EMU redaktør i engelsk Rasmus Sune Jørgensen, Rønde
Lærer og redaktør Erik Sønderup Kristensen, Tønder
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Film i engelskundervisningen

Film har en ganske særlig evne til at formidle komplekse historier, som giver indsigt i andre kulturer og tankemønstre. På dette kursus får du indsigt i at åbne en engelsk film på tematisk, kulturel og filmisk vis. Vi sætter fokus på filmens form, indhold og udtryk. Desuden får du idéer og inspiration til hvordan konkrete film kan inddrages i engelskundervisningen.

Målgr. Engelsklærere i overbygningen
Pris 910 kr.

I samarbejde med Det Danske Filminstitut

Kursusnummer CFU11286

Tid 28. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Uddannelseskonsulent Lisbeth Juhl Sibbesen, Det Danske Filminstitut - Børn & Unge
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11287

Tid 29. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Uddannelseskonsulent Lisbeth Juhl Sibbesen, Det Danske Filminstitut - Børn & Unge
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Forum for sprog lærere 2011 Fokus på Cooperative Learning i sprogundervisningen

Sprogundervisningen skal fra begyndelsen give den enkelte elev optimale muligheder for at udvikle sit sprog gennem interaktion.

Cooperative Learning er en speciel målrettet struktureret form for gruppearbejde, der er særligt velegnet til sprog. Strukturerne sikrer, at alle elever er aktive samtidig, og den enkelte elev får mere taletid end ellers.

Oplægsholderen og underviserne på de forskellige workshops vil give bud på, hvordan du kan arbejde med disse principper.

Målgr. Fremmedsproglærere i folkeskolen
Pris 1290 kr.

I samarbejde med Alinea

Kursusnummer CFU11670

Tid 1. september 2011 kl. 9 - 16
Instr. Instr. fra Cooperative Learning DK Janet Reid, København K
Lærer og lærebogsforfatter Helle Kirstine Petersen, Bagsværd
Lærer og lærebogsforfatter Jacob Ragnvid Chammon, København
Lærer, cand. mag. i fransk og fremmedsprogspæd. Fabienne Borresen, Allerød
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Hvem skal jeg på kursus med?

Når du er tilmeldt et CFU-kursus, kan du finde deltagerlisten på viacfu.dk/minekurser, hvor du skal bruge brugernavn til dit UNI-login.

Har du ikke et UNI-login, eller har du ikke meddelt os det, kan du få adgang via den mailadresse, du brugte ved tilmeldingen.

... Læs mere på side 72

■ ■ At nå langt ud over klasseværelset - med engelsk

Om udvikling af elevernes skriftlige færdigheder fra 3. til 9./10.klasse

Kursusdagen sætter fokus på arbejdet i klasserne hen mod dette mål:

- How to motivate ALL learners to write in English?
- A meaningful activity
- European and global platforms
- Assessment for learning - and final exams in English

Målgr. Engelsklærere på begynder- og mellemtrin og i udskolingen
Pris 965 kr.

Kursusnummer CFU12622

Tid 11. januar 2012 kl. 9 - 15
Instr. Lærer, pæd.konsulent, cand.pæd. Hanne Thomsen, Karlslunde
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

Kursusnummer CFU12623

Tid 12. januar 2012 kl. 9 - 15
Instr. Lærer, pæd.konsulent, cand.pæd. Hanne Thomsen, Karlslunde
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Inspirationseftermiddag i engelsk

Denne eftermiddag på VIA Center for Undervisningsmidler kan du bruge alene, sammen med dit fagteam eller fagudvalg.

Du vil få inspiration fra den pædagogiske konsulent, en introduktion til søgning og online booking og lejlighed til at se de nyeste materialer til fremmedsprogsundervisningen.

Målgr. Engelsklærere i grundskolen
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12606

Tid 18. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Charlotte Sejer Pedersen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

Kursusnummer CFU12607

Tid 19. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Charlotte Sejer Pedersen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12210

Tid 23. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Ulla Sørensen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ IWB og engelsk

Med udgangspunkt i SMARTboard

På kurset bliver deltageren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i engelskundervisningen. Kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" opgaver ved boardet.

Kurset tager udgangspunkt i SMARTboardsoftwaren.

Forudsætninger: IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus .

Målgr. Alle undervisere i engelsk
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 195 kr.

Kursusnummer CFU11530

Tid 14. september 2011 kl. 13 - 16
Instr. Programdatatekets uddannergruppe, Skive
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Klædt på til FSA i fransk - den skriftlige prøve

Fra maj 2011 er de skriftlige prøver i FSA i fransk igen blandt puljen af fag til udtræk. Det er vigtigt at lærerne, føler sig godt forberedt til at inddrage de kompetencer, som den nye prøveform indeholder. Hvad går den skriftlige prøve ud på? Hvordan forbereder vi bedst eleverne til at klare sig godt?

Målgr. Franskklærere i grundskolen og på ungdoms- og efterskoler
Pris 1050 kr.

Kursusnummer CFU11285

Tid 6. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Sprogkonsulent Eva Kambskard, Rydsgård, Sverige
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Den skriftlige dimension i tyskundervisningen

Nyt fra UVM's fagkonsulent i tysk

På baggrund af sidste års prøver sættes der fokus på den skriftlige dimension i tyskundervisningen. Kursisterne får indsigt i, hvordan prøverne i tysk FSA og FS10 er bygget op, hvilke færdigheder eleverne prøves i, og hvilke fingerpeg tidligere prøver giver os til arbejdet med skriftlig tysk.

Målgr. Tysklærere i grundskolen
Pris 785 kr.

Kursusnummer CFU11686

Tid 26. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Skolekonsulent og UVM's fagkonsulent for tysk Lore Rørvig, Albertslund
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11687

Tid 27. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Skolekonsulent og UVM's fagkonsulent for tysk Lore Rørvig, Albertslund
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Film i tyskundervisningen

Film har en ganske særlig evne til at formidle komplekse historier, som giver indsigt i andre kulturer og tankemønstre. På dette kursus får du indsigt i at åbne en tysk film på tematisk, kulturel og filmisk vis. Vi sætter fokus på filmens form, indhold og udtryk. Desuden får du idéer og inspiration til hvordan konkrete film kan inddrages i tyskundervisningen.

Målgr. Tysklærere i overbygningen
Pris 910 kr.
I samarbejde med Det Danske Filminstitut

Kursusnummer CFU12207

Tid 22. februar 2012 kl. 9 - 15
Instr. Uddannelseskonsulent Lisbeth Juhl Sibbesen, Det Danske Filminstitut - Børn & Unge
Sted VIA Lærerruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer CFU12208

Tid 23. februar 2012 kl. 9 - 15
Instr. Uddannelseskonsulent Lisbeth Juhl Sibbesen, Det Danske Filminstitut - Børn & Unge
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Inspirationseftermiddag i tysk og fransk

Denne eftermiddag på VIA Center for Undervisningsmidler kan du bruge alene, sammen med dit fagteam eller fagudvalg. Du vil få inspiration fra den pædagogiske konsulent, en introduktion til søgning og online booking samt lejlighed til at se de nyeste materialer til fremmedsprogsundervisningen.

Målgr. Tysk- og fransklærere i grundskolen
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12604

Tid 23. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Lisbeth Wagener, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12209

Tid 24. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Ulla Sørensen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12605

Tid 26. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Lisbeth Wagener, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

HISTORIE KRISTENDOMSKUNDSKAB SAMFUNDSFAG

Pædagogiske konsulenter · Henrik S. Larsen
Jens R. Schmidt · Kaare Øster · Kurt Thybo

■ ■ Hvordan gøres historie levende? Fælles Mål 2009 i historie

Med udgangspunkt i grundbogssystemet "Indblik og udsyn", historiebøgerne "Historisk Bibliotek" og Melonis virtuelle historieunivers gives der forslag til, hvordan eleverne ud fra Fælles Mål 2009 og historiekanon kan arbejde med kronologi, sammenhængsforståelse, historiebevidsthed, kildekritik og den historiske fortælling.

Målgr. Historielærere i folkeskolen 3. til 9. klasse
Pris 125 kr.
I samarbejde med Forlaget Meloni

Kursusnummer CFU11657

Tid 15. november 2011 kl. 13 - 16
Instr. Forfatter og underviser Henning Brinckmann, Skagen
Forfatter og forlagschef Thomas Rønn, Odense
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Når fagene er udtrukket

Hvert år i slutningen af april får lærerne at vide, om de skal afholde mundtlig prøve i fagene historie, kristendomskundskab og samfundsfag. Få dage efter afholder VIA CFU et kursus, hvor vi først giver et fælles oplæg om prøveoplæggenes opbygning, produktion af prøveoplæggenes og prøvens afvikling. Herefter deler vi os ud og arbejder videre i tre grupper, som er lig de tre fag.

Målgr. Lærere, som skal have elever til prøve i et eller flere af fagene historie, kristendomskundskab og samfundsfag.
Pris 490 kr.

Kursusnummer CFU12628

Tid 3. maj 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Kurt Thybo, VIA CFU
Pæd. konsulent Jens Rahr Schmidt, VIA CFU
Pæd. konsulent Henrik Smedegaard Larsen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12629

Tid 8. maj 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Kurt Thybo, VIA CFU
Pæd. konsulent Jens Rahr Schmidt, VIA CFU
Pæd. konsulent Henrik Smedegaard Larsen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Listen over aktuelle
TEMADAGE
finder du altid på
viacfu.dk/temadage

■ ■ Fælles Mål 2009 og 2 kanonpunkter - Jellingstenen og Genforeningen

Hvad er det nye i faghæftet Historie og Fælles Mål 2009?

To konkrete eksempler, med idéer til din egen undervisning, på hvordan kanonpunkterne kan inddrages i historieundervisningen. De to berørte kanonpunkter er Jellingstenen og Genforeningen.

Målgr. Historielærere
Pris 605 kr.

Kursusnummer CFU11665

Tid 22. september 2011 kl. 12 - 16
Instr. Pæd. konsulent Jens Rahr Schmidt, VIA CFU
Pæd. konsulent Henrik Smedegaard Larsen, VIA CFU
Sted VIA Lærerruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer CFU11666

Tid 29. september 2011 kl. 12 - 16
Instr. Pæd. konsulent Jens Rahr Schmidt, VIA CFU
Pæd. konsulent Henrik Smedegaard Larsen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Bibelske fortællinger i kristendomsundervisningen Hvilke bibelske fortællinger passer til almene livsemner?

Almene livsemner er centrale i kristendomsundervisning. I fælles mål 2009 er oplyst en række livsemner, hvor bibelske fortællinger skal inddrages. Men hvilke fortællinger til hvilke emner er ofte spørgsmålet for læreren. Kurset giver bud på fortællinger og forslag til konkrete undervisningsforløb med bibelske tekster og temaer

Målgr. Lærere i kristendomsundervisning i grundskolen
Pris 410 kr.

Kursusnummer CFU11685

Tid 9. november 2011 kl. 13 - 16
Instr. Præst Benny Overvad Vindelev, Aalborg
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Den røde tråd i Bibelen

Med afsæt i et konkret undervisningsmateriale "Den røde tråd i Bibelen", gives indblik i de bibelske fortællingers sammenhæng og idéer til den daglige undervisning.

Alle kursister får et gratis eksemplar af bogen, dog max 3 bøger pr. skole.

Målgr. Lærere i kristendomsundervisning
Pris 605 kr.

Kursusnummer CFU12627

Tid 23. februar 2012 kl. 13:30 - 16:30
Instr. Formand for Religionslærerforeningen, John Rydahl, Fredensborg
Sted VIA Lærerruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

■ ■ Økonomi som tema i samfundsfag Fokus på bl.a. det økonomiske kredsløb og øvelser for eleverne

Kurset gennemgår med oplæg og øvelser en række emner, blandt andet udbud og efterspørgsel, det økonomiske kredsløb, økonomisk vækst og baggrunden for den globale økonomiske krise. Der bliver tid til at overveje, hvordan eleverne skal forstå en verden, der er stadig mere præget af økonomi, og hvorledes de selv som forbrugere er økonomiske aktører.

Målgr. Samfundsfags- og historielærere
Pris 630 kr.

Kursusnummer CFU12624

Tid 21. februar 2012 kl. 12 - 16
Instr. Lærebogsforfatter og seminarielektor Lars Søndergaard, Holte
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12625

Tid 22. februar 2012 kl. 12 - 16
Instr. Lærebogsforfatter og seminarielektor Lars Søndergaard, Holte
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

it og medier

Pædagogiske konsulenter
Peter Bak-Jensen • Peter Søgaard

■ ■ Caféeftermiddag - Midi keyboard

Lav dit eget orkester og egen musik. På dette kursus vil du lære, hvordan du komponerer din egen musik på keyboards via computeren – udstyret i udlånskasserne er lige til at gå til og nemt at benytte

Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU11403

Tid 10. maj 2011 kl. 14 - 16
Instr. Programdatatekets uddannergruppe, Skive
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

■ ■ Caféeftermiddag - GPS-ure

Oplev mulighederne for at anvende GPS-ure i forskellige fag. På dette kursus vil du lære, hvordan GPS-ure kan benyttes i matematik, natur/teknik og idræt.

Målgr. Alle interesserede
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU11556

Tid 26. april 2011 kl. 14-16
Instr. Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ IWB grundkursus - kom igang med IWB Med udgangspunkt i SMARTboard

På dette kursus vil kursisten blive introduceret til de grundlæggende pædagogiske principper og ideer i anvendelse af IWB. Kursisten vil efter kurset være i stand til at opbygge egne præsentationer.

Kurset tager udgangspunkt i SMARTboardsoftwaren.

Forudsætninger: Elementært kendskab til Windows og tekstbehandling.

Målgr. Lærere, der anvender eller skal til at anvende IWB i undervisningen
Pris 975 kr.
Medlemmer af Programdatateket 465 kr.

Kursusnummer CFU11527

Tid 16. august 2011 kl. 9 - 15
Instr. Programdatatekets uddannergruppe, Skive
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11528

Tid 23. august 2011 kl. 9 - 15
Instr. Programdatatekets uddannergruppe, Skive
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ IWB grundkursus Med udgangspunkt i ActivInspire

På dette kursus vil kursisten blive introduceret til de grundlæggende pædagogiske principper og ideer i anvendelse af IWB. Kursisten vil efter kurset være i stand til at opbygge egne præsentationer.

Kurset tager udgangspunkt i ActivInspire-softwaren, men kursisterne kan opleve at skulle arbejde på et andet board end ActivBoard.

Forudsætninger: Elementært kendskab til Windows og tekstbehandling.

Målgr. Lærere, der anvender eller skal til at anvende IWB i undervisningen
Pris 975 kr.
Medlemmer af Programdatateket 465 kr.

Kursusnummer CFU11529

Tid 30. august 2011 kl. 9 - 15
Instr. Programdatatekets uddannergruppe, Skive
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

■ ■ Programmer i skyen

På kurset får du indblik i bl.a. Dropbox, Skydrive, Google dokumenter, MS Office Live Workspace samt pædagogisk relevante online tjenester. Kurset veksler mellem oplæg og "hands on" aktiviteter.

Forudsætninger: Grundlæggende pc brugererfaring.

Målgr. It- og medievejledere
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer CFU11546

Tid 26. oktober 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11547

Tid 23. november 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11548

Tid 30. november 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

■ ■ Robotter i undervisningen

Arbejdet med robotter kan give børnene reelle udfordringer. Udfordringer, hvor både de faglige krav og elevernes engagement spiller sammen og gør opgaverne både spændende, vedkommende og sjove.

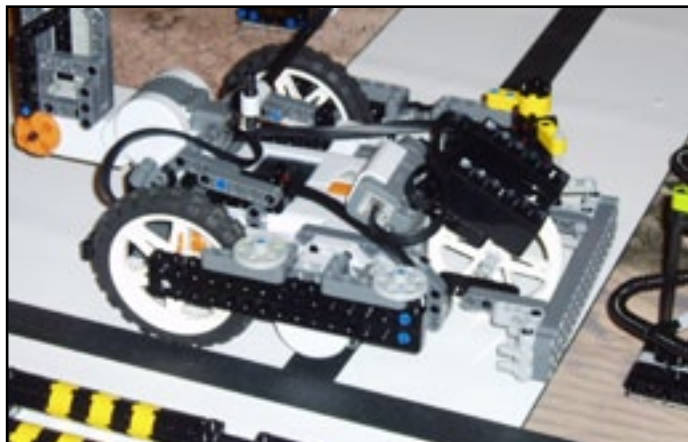
På dette kursus vil der blive arbejdet med programmering af robotter. Vi vil både arbejde med robotter, der fysisk foretager sig noget og virtuelle robotter, der foretager sig noget på en skærm.

Forudsætninger: Elementært kendskab til Windows.

Målgr. Matematiklærere, It-vejledere, natur/tekniklærere og andre interesserede
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer CFU11537

Tid 10. november 2011 kl. 13 - 16
Instr. Afdelingsleder Ebbe Raun, VIA CFU
Pæd. konsulent Søren Kristian Østergaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

■ ■ Samarbejdsværktøjer på nettet

Der er rigtig mange spændende muligheder for at arbejde sammen på nettet.

- Man kan dele filer gennem fildelingstjenester
- Man kan skrive samtidig i dokumenter og regneark
- Man kan holde små videokonferencer med flere deltagere
- Man kan udarbejde fælles mindmaps

På kurset vil kursisterne selv komme til at arbejde med dette, og der vil blive vist praktiske eksempler.

Forudsætninger: Elementært kendskab til arbejde på nettet.

Målgr. Alle interesserede
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer CFU11520

Tid 13. september 2011 kl. 13 - 16
Instr. It-vejleder og viceinspektør Aage Brund Nielsen, Kibæk
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12521

Tid 7. marts 2012 kl. 13 - 16
Instr. It-vejleder og viceinspektør Aage Brund Nielsen, Kibæk
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Temadag for it- og medievejledere Nye og kommende muligheder på IT- og medie- fronten

Hvilken betydning får e-bøgerne for skolen?

Vil eleverne arbejde med håndskrevne notater på computeren?

Dette vil være eksempler på emner, der vil blive taget op denne dag.

Dagen vil desuden byde på præsentation af nyheder, og der vil i workshops være mulighed for at arbejde med nogle af de præsenterede produkter.

Forudsætninger: Elementært kendskab til arbejde på nettet.

Målgr. IT- og medievejledere, bibliotekarere og andre nysgerrige
Pris 995 kr.
Medlemmer af Programdatateket 200 kr.

Kursusnummer CFU12523

Tid 14. marts 2012 kl. 9 - 16
Instr. Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

Kursusnummer CFU12522

Tid 20. marts 2012 kl. 9 - 16
Instr. Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12525

Tid 21. marts 2012 kl. 9 - 16
Instr. Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, VIA CFU
Sted Campus Viborg, Prinsens Allé 2, Viborg

Kursusnummer CFU12524

Tid 27. marts 2012 kl. 9 - 16
Instr. Pæd. konsulent Peter Søgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Temadag om mobiltelefonen i undervisningen

Op med mobilen og inddrag den i undervisningen

Mobiltelefonerne har for længst holdt deres indtog i folkeskolen. På denne temadag vil der blive fokuseret på det potentiale mobiltelefonen kan tilføre undervisningen. Med udgangspunkt i forskellige faglige sammenhænge vil oplægsholderne komme med deres praktiske erfaringer i brugen af mobiltelefonen i undervisningen.

Fælles oplæg:

09:00 Autentisk læring med mobilen
v/pædagogisk it-konsulent John Klesner
09:30 Beretning om en skoledag, hvor elevernes egne mobiler bliver brugt i undervisningen v/lærer Kasper Schmidt Engberg

10:20-11:05 Workshop 1

Vælg en af nedenstående to workshops:

A: Mobilen i sprogundervisningen v/lærer og EMU redaktør i engelsk Rasmus Sune Jørgensen

B: Mobilen i matematik v/pædagogisk it-konsulent John Klesner

11:15-12:00 Workshop 2

Vælg en af nedenstående to workshops:

A: Mobilen i idræt v/pæd. konsulenter Helle Rahbek og Søren Kristian Østergaard

B: Film med mobilen v/partner, Lomme-film Martin Spenner

12:45-13:30 Workshop 3

Vælg en af nedenstående to workshops:

A: Litteratur på mobilen v/forfatter Merete Pryds Helle og Forlagsredaktør Astrid Pejtersen

B: Mobilen i naturfag v/lærer og it-vejleder Hanne Voldborg Andersen

Afslutningsoplæg:

13:45-15:00 Læringsunderstøttende digitale medier - the social turn
v/associate Professor Ole Sejer Iversen.

Målgr. Alle interesserede
Pris 995 kr.
Medlemmer af Programdatateket 200 kr.

Kursusnummer CFU11552

Tid 25. oktober 2011 kl. 9:00 - 15:00
Instr. Se program
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Husk at
vores temanummer om
Mobilen i undervisningen
stadig kan downloades fra
viacfu.dk/reflex

■ ■ Aktiv matematik og GPS -undervisningsforløb med GPS i matematik på mellemtrin og i udskoling

Der vil blive vist eksempler på undervisningsforløb med GPS.

Der vil være oplæg om:

- Længde og breddegrader.
- Løb med GPS.
- Matematikfaglige arbejde ifm. løb.
- Søkort og GPS.
- Kompasrosens opbygning.
- Inddragelse af it. Medbring mobiltelefon.
- Geocaching.

Og så skal det hele afprøves. Husk tøj efter vejret.

NB: VIA CFU har materialesæt med GPS'er til udlån.

Målgr. Lærere i matematik, der underviser på mellemtrin og i udskolingen
Pris 840 kr.

Kursusnummer CFU11296

Tid 12. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Lærer og lærebogsforfatter Jørn Starcke-Jensen, Ikast
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11297

Tid 19. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Lærer og lærebogsforfatter Jørn Starcke-Jensen, Ikast
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Dynamisk geometri og trigonometri - matematik 7. - 10. klasse

På kurset får du en introduktion til det gratis program Geogebra. Læs mere på: www.viacfu.dk/link/80

Kurset er udviklet i samarbejde med Dansk GeoGebra Institut hos Navimat. Du vil om eftermiddagen få en introduktion til trigonometri og et kig på, hvilke materialer der kan bruges i undervisningen.

Målgr. Lærere, der underviser i matematik 7. - 10. klasse
Pris 970 kr.

Kursusnummer CFU11298

Tid 13. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Pædagogisk konsulent Simon Hempel-Jørgensen, UCL CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11299

Tid 20. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Pædagogisk konsulent Simon Hempel-Jørgensen, UCL CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Eksperimenter med matematik, 7. - 9. klasse Kom i gang - vær kreativ og innovativ i din matematikundervisning

Gør matematikken til en kreativ leg uden at miste fagligheden. Løs matematiske spørgsmål, mens du tænker og arbejder kreativt og innovativt. Kurset er tænkt som et hands-on kursus, hvor der veksles mellem matematiske aktiviteter, eksperimenter, kreativ tankegang og den teori, der ligger til grund for den iværksættende undervisningsform.

Målgr. Matematiklærere i 7. - 9. klasse
Pris 545 kr.
For medlemmer af Young Enterprise er kurset dog gratis.
Er din skole ikke medlem kontakt ye.dk
I samarbejde med Young Enterprise

Kursusnummer CFU11836

Tid 27. oktober 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Søren Kristian Østergaard, VIA CFU
Sted Campus Viborg, Prinsens Allé 2, Viborg

Kursusnummer CFU11837

Tid 1. november 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Søren Kristian Østergaard, VIA CFU
Sted Amagterskolen, Amagervej 35, Skjern

■ ■ Geometri i 3D

Lær at eksperimentere med kuber, cylindre og selvkonstruerede rumlige figurer i et 3D koordinatsystem. De rumlige figurer kan drejes rundt og ses fra alle sider.

De elever, der indtil nu har været introduceret i SketchUp, har eksperimentet i 3D miljøet med stor entusiasme og med flotte resultater til følge. De har helt klart erhvervet en større rumlig forståelse.

Forudsætninger: Elementært kendskab til billedbehandling.

Målgr. Matematiklærere i 6., 7. og 8. kl./billedkunstlærere/lærere i materiel design
Pris 995 kr.
Medlemmer af Programdatateket 200 kr.

Kursusnummer CFU12553

Tid 6. marts 2012 kl. 9 - 16
Instr. Pæd. konsulent Leif Vilhelm Petersen, Brønshøj
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Inspiration til årsplanen - matematik og naturfag

Mangler du eller dit naturfagsteam inspiration og faglige materialer til årsplanen? I løbet af eftermiddagen vil du få korte oplæg om:

- Aktuelle nyheder
- Materialer på nettet
- Søgning og on-line booking af materialer
- Råd og vejledning til informations- og materialesøgning

Målgr. Lærere i matematik og naturfag
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12214

Tid 8. maj 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Ole Haubo Christensen, VIA CFU
Pæd. konsulent Kaare Øster, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

Kursusnummer CFU12215

Tid 9. maj 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Ole Haubo Christensen, VIA CFU
Pæd. konsulent Kaare Øster, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12216

Tid 10. maj 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Søren Kristian Østergaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Jens Rahr Schmidt, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ IWB og matematik Med udgangspunkt i SMARTboard

På kurset bliver matematiklæreren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i matematikundervisningen. Kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" opgaver.

Kurset tager udgangspunkt i SMARTboardsoftwaren.

Forudsætninger: IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus.

Målgr. Alle undervisere i matematik
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 195 kr.

Kursusnummer CFU11531

Tid 12. oktober 2011 kl. 13 - 16
Instr. Programdatatekets uddannergruppe, Skive
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11534

Tid 7. december 2011 kl. 13 - 16
Instr. Programdatatekets uddannergruppe, Skive
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ IWB og matematik Med udgangspunkt i ActivInspire

På kurset bliver matematiklæreren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i matematikundervisningen. Kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" opgaver.

Kurset tager udgangspunkt i ActivInspire-softwaren.

Forudsætninger: IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus.

Målgr. Alle undervisere i matematik
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 195 kr.

Kursusnummer CFU11533

Tid 16. november 2011 kl. 13 - 16
Instr. Programdatatekets uddannergruppe, Skive
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

■ ■ Matematik - Hvor sejler vi hen? - Årets matematikkonference med fokus på nye vinkler af faget

Årets matematikkonference tager udgangspunkt i nye faglige og pædagogiske tiltag inden for faget. En dag hvor vi til stadighed søger svar på, hvordan vi skaber det optimale rum for læring. Hvordan kan vi gøre det bedst muligt? Se endeligt program og tilmelding på www.viacfu.dk/mateva

Målgr. Matematiklærere
Pris Oplyses senere
I samarbejde med UCN, Center for Undervisningsmidler

Kursusnummer CFU12219

Tid 29. marts 2012 kl. 9:00 - 15:30
Sted Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus C

■ ■ Skriveværktøjer i matematik - matematik 7. - 10. klasse

Har man Office 2007, kan man installere et lille gratis Microsoftprogram. Med dette kan eleverne lave FSA Problemløsning i Word 2007 på en elegant måde. Vi ser også på SMath, som er et gratis matematisk skriveværktøj. Vi supplerer med gratisprogrammer til tælletræer og geometri.

På kurset regner vi gamle FSA-sæt på CFUs eller egne medbragte computere.

Målgr. Lærere der underviser i matematik i 7. - 10. klasse
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer CFU11294

Tid 8. november 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pædagogisk konsulent Simon Hempel-Jørgensen, UCL CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11295

Tid 15. november 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pædagogisk konsulent Simon Hempel-Jørgensen, UCL CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Specialundervisning i matematik

Dette kursus sætter fokus på, hvad det vil sige ikke at lykkes i matematik. Der vil blive arbejdet med typer af matematikvanskeligheder som børn med særlige behov kan opleve og der sættes fokus på relevant undervisningsindhold og tilpassede undervisningsmetoder.

Kort kan det siges, at en elev lærer matematik ved at gøre erfaringer og sætte ord på de erfaringer hun gør. Forløber denne proces ikke på en rimelig måde, får eleven vanskeligheder i matematik.

Målgr. Matematiklærere

Pris 690 kr.

I samarbejde med Alinea

Kursusnummer CFU12212

Tid 23. februar 2012 kl. 9 - 15

Instr. Pædagogisk konsulent, cand.pæd.psyk. Michael Wahl Andersen, København NV

Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer CFU12213

Tid 24. februar 2012 kl. 9 - 15

Instr. Pædagogisk konsulent, cand.pæd.psyk. Michael Wahl Andersen, København NV

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Matematik i bevægelse - indskolingen og mellemtrinnet

At inspirere til brug og udarbejdelse af matematiske aktiviteter, hvor eleverne er fysisk aktive.

Det er nu videnskabeligt dokumenteret, at fysisk aktivitet generelt forbedrer hjernens evne til indlæring, hukommelse og social adfærd. Det er samtidig en kendsgerning, at mange af eleverne i skolen er kinæstetiske og lærer bedst, hvis de samtidig er fysisk aktive

Målgr. Lærere der underviser i matematik i indskolingen og på mellemtrinnet samt i specialundervisningen.

Pris 770 kr.

Kursusnummer CFU11672

Tid 3. oktober 2011 kl. 10 - 15

Instr. Lærer og lærebogsforfatter Janus Madsen, Odense M

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11673

Tid 14. november 2011 kl. 10 - 15

Instr. Lærer og lærebogsforfatter Janus Madsen, Odense M

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11674

Tid 21. november 2011 kl. 10 - 15

Instr. Lærer og lærebogsforfatter Janus Madsen, Odense M

Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

■ ■ Cooperative Learning i matematik

Hvordan kan man arbejde med Cooperativ Learning (CL) i matematik og dermed opkvalificere og sikre eleverne et større udbytte af undervisningen?

Kurset er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teoretisk oplæg, eksempler fra undervisningen og afprøvning af strukturer i praksis.

Afslutningsvis får kursisterne mulighed for at fremstille eget materiale til CL strukturer, hertil bedes medbragt egen matematikbog/opgave.

Målgr. Lærere der interesserer sig for Cooperativ læring, såvel nybegyndere, som erfarne, der underviser i matematik i indskoling og mellemtrin, samt lærere der underviser tosprogede elever.

Pris 785 kr.

Kursusnummer CFU11675

Tid 6. oktober 2011 kl. 10 - 15

Instr. Lærer Hanne Dorthe Vogelius Mikkelsen, Odense N

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11676

Tid 25. oktober 2011 kl. 10 - 15

Instr. Lærer Hanne Dorthe Vogelius Mikkelsen, Odense N

Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11677

Tid 1. november 2011 kl. 10 - 15

Instr. Lærer Hanne Dorthe Vogelius Mikkelsen, Odense N

Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

ISLAND
er nok et besøg værd

Studietur til efteråret
se viacfu.dk/kurser

PS: Hurtig tilmelding

Naturfag

BIOLOGI • FYSIK/KEMI GEOGRAFI • NATUR/TEKNIK

Pædagogiske konsulenter

Ole H. Christensen • Henrik S. Larsen

Kaare Øster • Jens Rahr Schmidt • Søren Østergaard

■ ■ De vilde planter i undervisningen Teoretisk og praktisk kursus

Kurset indeholder inde- og udeundervisning om:

- plantens opbygning
- blomster og bestøvningsbiologi
- frugter og frøspredning
- planternes tilpasning til levestedet
- udarbejdelse af simple bestemmelsesnøgler
- gode historier om planterne

Målgr. Undervisere i natur/teknik og biologi
Pris 830 kr.

Kursusnummer CFU11660

Tid 18. august 2011 kl. 9 - 15
Instr. Biolog og naturvejleder Bo Boysen, Holstebro
Sted Naturskolen, Nybo Bakke 10, Holstebro

Kursusnummer CFU11661

Tid 30. august 2011 kl. 9 - 15
Instr. Biolog og naturvejleder Bo Boysen, Holstebro
Sted Skov- og Naturstyrelsen, Vasevej 7, Randers NV

■ ■ Fremtidens Naturfag 2011 - Nye tendenser og læreprocesser

For syvende år i træk tilbydes "Fremtidens Naturfag" tre steder i landet. Et nyt og aktuelt tema belyses i dagens program.

Deltag i en af de tre konferencedage og vær med til at sætte dagsordenen for fremtidens naturfag i den danske undervisningssektor.

Program, sted og tilmeldingsformular finder du fra forår 2011 på:
www.fremtidensnaturfag.dk

Målgr. Undervisere, konsulenter, forlagsfolk og andre interesserede
Pris ca. 1200 kr.

I samarbejde med DI Organisation for erhvervslivet, NTS-centret og Centre for Undervisningsmidler i Danmark

Kursusnummer CFU11317

Tid 13. september 2011 kl. 9:00 - 16:15
Sted Naturvidenskabernes Hus, P.E. Eriksensvej 1, Bjerringbro

■ ■ Naturfag i spil - Temadag med flerfaglige trinmål i naturfagene

Årets temadag tager udgangspunkt i nye faglige og pædagogiske tiltag inden for naturfagene. En dag hvor vi til stadighed søger svar på, hvordan vi skaber det optimale rum for læring. Hvordan kan vi gøre det bedst muligt? Se endeligt program og tilmelding på www.viacfu.dk/naturfagispil

Målgr. Undervisere i biologi, geografi, fysik/kemi, naturfag og andre interesserede

Pris Oplyses senere

I samarbejde med UCN, Center for Undervisningsmidler

Kursusnummer CFU11300

Tid 23. november 2011 kl. 9:00 - 15:30
Instr. : Oplyses senere
Sted Naturvidenskabernes Hus, Bjerringbro

■ ■ Mikroskopi i biologi Gennemgang af mikroskopet og mange praktiske øvelser

Kurset starter med en gennemgang af mikroskopet, og herefter vil der være praktiske øvelser, hvor vi skal bruge det på blod, mundhuleceller, fiskeskæl, honningbi, encellede dyr og planter, vandpestblad, spalteaåbninger, træ og stængler. Diskussion af anvendelse i skolen.

Bogen "Mikroskopi i biologi" af Eigil Holm uddeles på kurset.

Målgr. Biologilærere og andre interesserede
Pris 965 kr.

Kursusnummer CFU11654

Tid 25. oktober 2011 kl. 9 - 15
Instr. Forfatter, biolog, cand. mag. Eigil Holm, Gedved
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Fysikken i vandkraft, vindmøller og solceller

Hvad er fysikken i energi fra vind vand og sol? Hvordan fungerer teknologien, som forvandler energien til strøm, og hvordan fordeles strømmen fra grøn og vedvarende energi rundt i samfundet?

Kurset finder sted på Tangeværket og Elmuseet. Kursusdagen afsluttes med en klatretur op i møllehatten i en 60 meter høj 1 MW vindmølle på Elmuseet.

Målgr. Lærere der underviser i fysik/kemi 7.-10. klasse
Pris 515 kr.

Kursusnummer CFU11671

Tid 4. oktober 2011 kl. 9 - 16
Instr. Cand. pæd. i fysik Erik Jørgensen, Karup J
Sted Elmuseet i Tange, Bjerringbrovej 44, Bjerringbro

Europa rundt med Fibonacci

CFU-ernes europæiske naturfags og matematikprojekt søger nye skoler til næste skoleår. Er du og din skole interesseret – så se mere på www.fibonacci-project.dk

■ ■ Spiselig kemi - er det overhovedet spiseligt?

Kurset vil veksle mellem øvelser og teori på en måde, så deltagerne har mulighed for at arbejde i forskellige workshops. Kursisterne kan dermed selv tone deres fokusområde.

Øvelserne vil være de traditionelle, men der vil også blive introduceret mindre kendte øvelser om f.eks. tilsætningsstoffer og fødevareproduktion.

Målgr. Lærere, der underviser i natur/teknik, biologi, fysik/kemi og geografi
Pris 755 kr.

Kursusnummer CFU12619

Tid 1. marts 2012 kl. 10 - 16
Instr. Lektor, cand.scient Beth Wehner Andersen, Kolding
Sted Hammerum Skole, Hovedgaden 1, Herning

■ ■ Motorvejen bygges - Spændende geografiundervisning

Brug motorvejen i din geografiundervisning. Kurset foregår både inden- og udendørs. Vi besøger bl.a. dalbroen i Funder Ådal. Kurset handler om:

- Befolknings- og byudvikling
- Erhvervsforhold
- Infrastruktur
- Kort og andre data
- Landskabsdannelse
- Miljø- naturmæssige konsekvenser
- Regionale og globale mønstre
- Trafiktælling
- Undersøgelser og målinger
- Ekspropriation/jordfordeling

Målgr. Undervisere i geografi.
Pris 545 kr.

Kursusnummer CFU11664

Tid 15. september 2011 kl. 10 - 15
Instr. Morten Bendsen, Randers C
Sted VIA Læreruddannelsen i Silkeborg, Nattergalevej 1, Silkeborg

■ ■ Ta` med til istidens landskaber - feltgeografisk bustur til Hald Sø området Danske landskaber ind i din undervisning

Få ny viden og ideer til at lægge mere feltarbejde og praktisk arbejde ind i din undervisning.

For at kvalificere dig bedre til dette, så tag med på feltgeografi, hvor der via landskabet omkring Hald Sø og Karup Hedeslette vises en række feltgeografiske muligheder. Turen sker i fælles bus fra/til Hald.

Målgr. Undervisere i geografi og andre interesserede
Pris 1.050 kr.

Kursusnummer CFU12233

Tid 12. april 2012 kl. 10 - 15
Instr. Lærer og geograf Lennie Boesen, Lystrup
Sted Naturskolen, Hald Hovedgaard, Ravnsbjergvej 71, Viborg

■ ■ En dag i skoven - med håndværk og design

Vi arbejder med grøn sløjd med speciel fokus på design-processen samt dekoration og udsmykning.

Vi diskuterer og udveksle idéer, og der bliver konkret inspiration til at anvende grøn sløjd i flere fag og sammenhænge i skolen.

Målgr. Lærere der underviser i sløjd, håndarbejde, billedkunst, natur/teknik, friluftsliv, tværfagligt samt SFO-personale og andre interesserede
Pris 865 kr.

Kursusnummer CFU11301

Tid 6. september 2011 kl. 9 - 16
Instr. Lærer Carsten Conrad Nielsen, Thisted
Sted Lystbækgård, Lystbækvej 1, Ulfborg

■ ■ Et døgn i naturen - UD med natur/teknik Jord, vand og luft - en del af natur/teknik

Få bedre styr på at tage din klasse med ud i naturen. En både vigtig, sjov og givende del af et fag som natur/teknik.

På kurset midt i de smukke Mols Bjerger lærer du, at det slet ikke er så svært.

Der overnattes på Molslaboratoriet, og der bliver også tid til at erfaringsudveksle med de andre deltagere.

Forudsætninger: Gerne metodisk-pædagogisk erfaring men ikke et krav

Målgr. Undervisere i natur/teknik og andre interesserede
Pris 2750 kr.
Kurset er med overnatning og forplejning

Kursusnummer CFU11318

Tid 9. november 2011 kl. 10.00 - 10. november 2011 kl. 15.00
Instr. Naturvejleder Morten DD Hansen, Molslaboratoriet
Skoletjenesteleder Pernille Mølgaard Andersen, Naturhistorisk Museum / Molslaboratoriet
Afdelingsleder Bo Pagh Schultz, Naturhistorisk Museum Salling, Fur
Sted Molslaboratoriet, Strandkærvej 6-8, Femmøller, Ebeltøft

■ ■ Forsøgsarbejde og aktiviteter i natur/teknik Natur/teknik 1. - 6. klasse

Hvordan kan du udvælge og organisere eksperimenter i natur/teknik og sikre, at de faglige mål opfyldes? På denne dag får du masser af inspiration til at planlægge og udføre enkle eksperimenter i natur/teknik undervisningen. Undervejs inddrages trinmålene og vi diskuterer fordele og ulemper ved forskellige evalueringsformer samt hvordan man kan opbygge en årsplan.

Målgr. Lærere i natur/teknik 1. - 6. klasse
Pris 785 kr.

Kursusnummer CFU12217

Tid 24. januar 2012 kl. 9 - 15
Instr. Lærer og formidler Charlotte Trolle Olsen, Skoletjenesten, Randers Regnskov
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

>>>>

Kursusnummer CFU12218

Tid 31. januar 2012 kl. 9 - 15
 Instr. Lærer og formidler Charlotte Trolle Olsen, Skoletjenesten, Randers Regnskov
 Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ El - helt enkelt

Lær bl.a. at forvandle sol og vind til strøm og få strømmen til at lave noget.

Dette kursus giver på en lærerig og fornøjelig måde de nødvendige forkundskaber til at gøre elektricitet til et stort emne i natur/teknik undervisningen fra 3.- 6. klasse.

Kurset er et hands on kursus, hvor man lærer gennem praktisk arbejde.

På kurset lærer man bl.a. at forvandle sol og vind til strøm, at lave en selvkørende fejekost, og man lærer også at lodde.

Målgr. Natur/teknik lærere 3. - 6. klasse
 Pris 640 kr.

Kursusnummer CFU11662

Tid 1. september 2011 kl. 9 - 15
 Instr. Cand. pæd. i fysik Erik Jørgensen, Karup J
 Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11663

Tid 20. september 2011 kl. 9 - 15
 Instr. Cand. pæd. i fysik Erik Jørgensen, Karup J
 Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

■ ■ Ny inspiration til din natur/teknikundervisning

Afprøv nye idéer og tag udgangspunkt i elevernes egne spørgsmål

Kurset har bl.a. fokus på:

- IBSE-metoden, hvor der tages udgangspunkt i elevernes egne spørgsmål
- Ideer og inspiration til at vende undervisningen "på hovedet" og at se kritisk og med nye øjne på det materiale skolen råder over.

Et praktisk og teoretisk kursus.

Målgr. Lærere der underviser i natur/teknik
 Pris 995 kr.

Kursusnummer CFU11688

Tid 27. marts 2012 kl. 10 - 16
 Instr. Cand. Pæd. Bio. og pædagogisk konsulent Bettina Brandt, Rømø
 Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11689

Tid 28. marts 2012 kl. 9 - 15
 Instr. Cand. Pæd. Bio. og pædagogisk konsulent Bettina Brandt, Rømø
 Sted Hotel Skanderborghus, Dyrehaven 3, Skanderborg

Internationalisering

■ ■ eTwinning – lærende fællesskab for skoler i Europa

Praktisk kursus i brug af www.etwinning.net til dit internationale arbejde i klassen

Formål:

Gennem kontakt- og samarbejdsværktøjet eTwinning at gøre den internationale dimension til en måde at arbejde med intentionerne i Fælles Mål 2009.

Indhold:

Introduktion til arbejdet med den internationale dimension.

Beskrivelse og praktisk introduktion af eTwinning

eTwinningværktøjets opbygning og brug

1. Det offentlige område på eTwinning www.etwinning.net med inspirationsmateriale til indholdet.
2. Det personlige område, Desktop, man får adgang til efter registreringen
3. Projektområdet TwinSpace, som tildeles i forbindelse med registreringen af et projekt.

Derefter præsentation af et praksiseksempel på anvendelsen af eTwinning i praksis v/ lærer Signe Sloth, Hammel

Gennem kurset arbejdes praktisk.

På kurset introduceres værktøjet, hvordan du kommer i gang med at arbejde internationalt, søge og finde interesserede samarbejdspartnere, interessante projekter og ikke mindst hvilke muligheder, eTwinningværktøjet tilbyder.

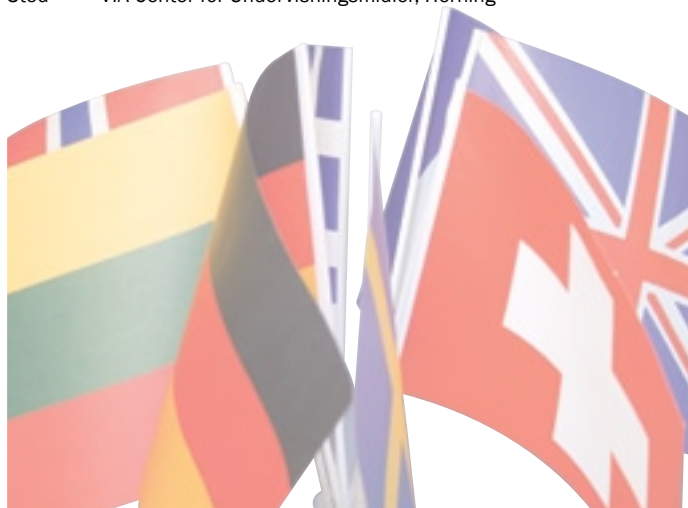
Deltagerforudsætninger:

Før kurset udsendes brev sammen med en eTwinningbrochure, hvor du bliver bedt om at registrere dig og lave en profil. I brevet er endvidere en henvisning til instruktionsvideoerne på EMU – <http://etwinning.emu.dk>: så alle, herunder nye brugere, har mulighed for at orientere sig om, hvad portalen omfatter.

Målgr. Lærere i grundskolen
 Pris 350 kr.

Kursusnummer CFU 11292

Dato: 4. oktober 2011, kl. 12 - 16
 Instr. Pæd. konsulenter Kurt Thybo og Ulla Sørensen, VIA CFU
 Sted VIA Center for Undervisningsmidler, Herning

BILLEDKUNST · HJEMKUNDSKAB · HÅNDARBEJDE · IDRÆT · MUSIK

■ ■ Billedkunstens Dag

Fest og farver - med udgangspunkt i billedkunst

En dag, hvor du møder mange facetter af ordene fest og farver. Farverne som nærmest er "grundstenene" i billedkunst. "Hip, hip hurra" Skaensmalerne festede også i deres billeder. Vi mikser ordene, så det bliver en farverig fest, - og et farverigt og festligt kursus.

Målgr. Billedkunstlærere, pædagoger og andre interesserede i billedkunstens muligheder
Pris 990 kr.
I samarbejde med Danmarks Billedkunstlærerforening

Kursusnummer CFU11647

Tid 25. august 2011 kl. 9 - 15
Instr. Leder af Herning Billedskole Lisbet Hauge
Pæd. konsulent Kirsten-Marie Kjær, VIA CFU
Lærer og medievejleder Anna Mølgård Støttrup, Herning
Sted Herning Billedskole, Knudsvej 12, Herning

■ ■ Kunst og matematik - Et kreativt par!

Gennem eksperiment og leg med kendte billeder fra kunsthistorien afsløres at megen kunst; gammel som ny bevidst/ubevidst er bygget på matematik. En aha-oplevelse og ny udforskning af kendte materialer der måske ender med nyt til væggene i klasseværelset eller derhjemme!

Målgr. Matematik og billedkunstlærere (1.-6.kl.) og andre interesserede
Pris 990 kr.
I samarbejde med KKArt

Kursusnummer CFU12615

Tid 10. maj 2012 kl. 9 - 15
Instr. Billedkunstner Marianne Thingholm, Åbyhøj
Billedkunstner Niels Rahbæk, Århus
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ En dag med billedforståelse og tegning

Jannik Broz er vært ved en blanding af praktiske tegneøvelser, billedforståelse og almene råd om undervisning i billeder. En rød tråd gennem dagen er, at tegning også er et ekspressivt og undersøgende medie. Den gode tegning er altså ikke nødvendigvis den, der ligner bedst.

Målgr. Lærere, der underviser i billedkunst
Pris 760 kr.

Kursusnummer CFU11652

Tid 3. oktober 2011 kl. 9 - 15
Instr. Jannik Broz Lorentzen, Randers
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

■ ■ Billedkunst

- et fag med et udsyn til en 3D verden i farver

Der arbejdes med tematisk billedforståelse. Ud fra et globalt tema skal deltagerne arbejde med at komme fra idé, skitse til færdigt produkt. Der arbejdes med maleri som baggrunde for små modellerede skulpturer. Disse iscenesættes og fotograferes til en lille billedpræsentation. Deltagerne får oplæg med egne produktioner med hjem til brug i skolen.

Målgr. Billedkunstlærere
Pris 925 kr.

Kursusnummer CFU12616

Tid 5. marts 2012 kl. 9-15
Instr. Seminarlærer Anette Møller Hansen, Fuglebjerg
Sted VIA Læreruddannelsen i Århus, Trøjborgvej 82, Århus

■ ■ Design

Der arbejdes med konkrete designforløb, som kan bruges i skolens obligatoriske undervisning og i forbindelse med valgfag. Vi vil arbejde med bl.a. gummi, genbrug og knagerækker til strik. De praktiske oplevelser danner grundlag for refleksion og teoretiske betragtninger.

Målgr. Undervisere i sløjd og håndarbejde
Pris 745 kr.

Kursusnummer CFU11668

Tid 15. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Lektor i håndarbejde og materiel design Betty Mørck-Pedersen, Silkeborg
Sted VIA Læreruddannelsen i Århus, Trøjborgvej 82, Århus N

Kursusnummer CFU11669

Tid 22. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Lektor i håndarbejde og materiel design Betty Mørck-Pedersen, Silkeborg
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Se også kurset:

■ ■ En dag i skoven - med håndværk og design

SE SIDE 61

■ ■ Inspirationseftermiddag i hjemkundskab

Vi ser på de nyeste materialer og inspirationsmuligheder for faget hjemkundskab. Kom med dine egne gode idéer og mød kolleger til en snak om undervisning, oplevelse og faglighed.

Målgr. Hjemkundskabslærere
Pris Kurset er gratis.

Kursusnummer CFU12617

Tid 24. maj 2012 kl. 13:30 - 15:30
Instr. Pæd. konsulent Kirsten-Marie Kjær, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Inspirationseftermiddag i håndarbejde

Vi ser på de nyeste materialer og inspirationsmuligheder for faget håndarbejde. Kom med dine egne gode idéer og mød kolleger til en snak om undervisning, oplevelse og faglighed.

Målgr. Håndarbejds lærere
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12614

Tid 25. april 2012 kl. 13:30 - 15:30
Instr. Pæd. konsulent Kirsten-Marie Kjær, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Idræt i indskolingen Inspiration til undervisningen

Der kommer bl.a. omkring: motorisk træning, fysisk træning, boldspil, lege, tumleaktiviteter, dans/rytmik og o-lege.
Kurset vil fortrinsvis være praktiske øvelser/forløb om ovenstående idrætsområder. Der vil blive givet konkrete idéer, som man kan tage med hjem og bruge i den daglige undervisning.

Målgr. Idrætslærere og pædagoger der underviser i idræt i indskolingen
Pris 995 kr.
I samarbejde med Dansk Skoleidræt Midt- og Vestjylland og Dansk skoleidræt Østjylland

Kursusnummer CFU11644

Tid 5. oktober 2011 kl. 9 - 15
Instr. Lærer Preben Hansen, Dansk Skoleidræt Fyn
Lærer Christian Dalager Ditlevsen, Dansk Skoleidræt Fyn
Sted Lindhallerne, Kollundvej 33, Herning

■ ■ Idræt på mellemtrinnet Inspiration til din undervisning

Kurset indeholder to moduler: Street Handball, der er et nyt, sjovt og lærerigt spil, som grundlæggende ligner traditionel håndbold - og så alligevel ikke. I det andet modul får du masser af idéer til dans, rytmetons, musik og bevægelse.

Målgr. Idrætslærere på mellemtrinnet
Pris 955 kr.

I samarbejde med Dansk Skoleidræt Midt- og Vestjylland og Dansk Skoleidræt Østjylland

Kursusnummer CFU11645

Tid 27. oktober 2011 kl. 9 - 15
Instr. Konsulent i Street handball organisationen Ole Bruun Andersen
Lektor John Birch Friis, UC Nordjylland
Sted Balleskolen, Balle Kirkevej 120, Silkeborg

■ ■ Idræt i overbygningen Inspiration til undervisningen

Fitness er blevet en større del af undervisningen de senere år, få derfor ideer til både drenge og piger. Der bliver ligeledes præsenteret et kreativt og sjovt idrætsforløb: Skørlympiske lege. Dagen slutes af med at afprøve Free Walker der en balance line, som kan lånes gennem VIA CFU.

Målgr. Idrætslærere
Pris 755 kr.

I samarbejde med Dansk Skoleidræt Midt- og Vestjylland og Dansk Skoleidræt Østjylland

Kursusnummer CFU11646

Tid 20. september 2011 kl. 9:00 - 14:45
Instr. Fitness og aerobic Instr. Helle Sand, Ikast
Bo Holm Nielsen, Herning
Product scout Henrik Laursen,
Sted Engesvang Skole, Gammel Kongevej 97, Engesvang

■ ■ Idrætsunderviserens dag Konkrete idéer til den daglige undervisning

Kurset indeholder følgende: Computerspillet Counterstrike omsat til idrætsaktiviteter i skoven, zumba/fitness og indledende øvelser og småspil der leder frem til det færdige spil floorball.

Målgr. Idrætslærere
Pris 745 kr.

I samarbejde med Dansk Skoleidræt Midt- og Vestjylland og Dansk Skoleidræt Østjylland

Kursusnummer CFU11643

Tid 30. august 2011 kl. 9:00 - 14:45
Instr. Naturskoleleder Jens Frydendal, Tjele
Zumba-/fitness Instr. Annette Funch-Nielsen, Skive
Breddekonsulent floorball Ole Nicolai Blædel, Vejen
Sted Hald Ege Skole, Birgittelystvej 2, Viborg

■ ■ DJEEO - ikke kun for idrætslærere

GPS'er, mobiltelefoner og en webbaseret spilmonitor. Med spillet DJEEO kan dine elever få god motion, frisk luft og samtidigt lære noget om samarbejde. På kurset vil du blive præsenteret for de mange muligheder og afprøve spillet.

Målgr. Lærere fra 5. klasse med interesse i at bruge GPS og mobiltelefoner i undervisningen.
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU11655

Tid 27. september 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Søren Kristian Østergaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Helle Rahbek, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11656

Tid 29. september 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Søren Kristian Østergaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Helle Rahbek, VIA CFU
Sted Morten Børup Skolen, Møllegade 45, Skanderborg

Kursusnummer CFU12618

Tid 6. marts 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Søren Kristian Østergaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Helle Rahbek, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

■ ■ 2 dags-kursus for idrætslærere Inspirationskursus på Dejbjerglund Efterskole

Bliv inspireret til den daglige idrætsundervisning. Vælg mellem skovlege/fri-luftsliv, rytmisk gymnastik, Spring og leg, boldbasis, streetdance, stafetter, dramalege og fodbold.

Målgr. Idrætslærere
Pris 1675 kr.
I samarbejde med Dansk Skoleidræt Midt- og Vestjylland

Kursusnummer CFU11640

Tid 29. september 2011 kl. 15:00 - 21:40
30. september 2011 kl. 8 - 13
Sted Dejbjerglund Efterskole, Ugbljergvej 10, Skjern

Tilmeldingsfrist:
torsdag den 2. juni 2011
Se side 72-73

■ ■ Rytme, leg og bevægelse med bogstaver og tal

Rytmik- og bevægelsesaktiviteter som stimulerer hele sanseapparatet og som samtidig sætter fokus på den psykiske, sociale og kognitive udvikling. Deltagerne får mange konkrete aktivitetsforslag med hjem, og der vil være et teoretisk oplæg omkring baggrunden for at arbejde med børns kropslighed i indskolingen, samt om betydningen af arbejdet med stemme og rytme.

Målgr. Lærere i indskolingen
Pris 1275 kr.

Kursusnummer CFU11651

Tid 5. september 2011 kl. 9:30 - 16:00
Instr. Idrætspædagog Birgitte Møs, Brønshøj
Musik- og bevægelsespædagog Annette Møs, Allingåbro
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Sammenspil med mange børn og minimal instruktion

På dette kursus skal vi spille, arrangere og komponere numre, hvor man kan få mange børn placeret ved instrumenter. Alt kan videreføres til egen undervisning.

Kurset tager udgangspunkt i "Sammenspilsmappen 1-8", hvor der introduceres metoder hertil.

Målgr. Musklærere for 3.-6. klasse
Pris 780 kr.

Kursusnummer CFU12612

Tid 16. april 2012 kl. 9 - 15
Instr. Seminarielektor i musik Gitte Trier, Ringsted
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer CFU12613

Tid 17. april 2012 kl. 9 - 15
Instr. Seminarielektor i musik Gitte Trier, Ringsted
Sted VIA Læreruddannelsen i Århus, Trøjborgvej 82, Århus N

■ ■ Musik i luften 2

Kurset retter sig mod musikundervisning i 3. og 4. klasse og er et bud på, hvad musikundervisningen på disse klassetrin kan indeholde. Kurset tager udgangspunkt i materialet "Musik i luften 2", og der arbejdes med konkrete aktiviteter, så kursisterne "får noget med hjem".

Målgr. Musklærere på mellemtrinnet
Pris 780 kr.

Kursusnummer CFU11653

Tid 10. oktober 2011 kl. 9 - 15
Instr. Seminarielektor Inger Ubbesen, Egå
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer CFU11667

Tid 13. oktober 2011 kl. 9 - 15
Instr. Seminarielektor Inger Ubbesen, Egå
Sted Sønderagerskolen, Tjaikofskisvej 3, Herning

KREATIVITET · INNOVATION · IVÆRKSÆTTERI

■ ■ Den Kreative Platform Kreativ udfoldelse i undervisningen

Kurset er en indføring i en nyudviklet pædagogik, der har vist sig specielt anvendelig til at skabe de nødvendige rammer for kreativ udfoldelse i undervisningen. Den Kreative Platform er udviklet af bl.a. lektor ved Aalborg Universitet, Søren Hansen. Den eneste forudsætning for at deltage er, at du TØR være dig selv - for du vil HELT SIKKERT blive udfordret i løbet af de 2 dage.

Dag 1: Oplev et intenst forløb på DKP på egen krop. Bliv klædt på til at lave et DKP-forløb i egen klasse.

Dag 2: Præsentation af pædagogikken bag DKP. Opfølgning på egne afprøvede undervisningsforløb.

Målgr. Alle lærere
Pris 1530 kr.
For medlemmer af Young Enterprise er kurset dog gratis.
Er din skole ikke medlem kontakt ye.dk
I samarbejde med Young Enterprise

Kursusnummer CFU12803

Tid 29. februar og 19. marts 2012, begge dage kl. 9 - 15
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Sted VIA University College, Gl. Struervej 1, Holstebro

■ ■ Elevengagerende undervisning Aktiviteter i alle fag

Du vil gennem kurset blive præsenteret for mange læringsaktiviteter, som du direkte kan gå hjem at bruge i din undervisning. Aktiviteter, hvor eleverne er fysisk aktive samtidig med, at de arbejder med faglige emner i undervisningen.

Eleverne vil udvikle deres faglige og kreative kompetencer gennem læringsaktiviteterne.

Målgr. Lærere på mellemtrinnet og i udskolingen
Pris 610 kr.

Kursusnummer CFU11829

Tid 26. september 2011 kl. 12 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Projektleder InnoLab, Viborg Idrætsråd Rasmus Fiil Hjorth, Viborg
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11828

Tid 3. oktober 2011 kl. 12 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Projektleder InnoLab, Viborg Idrætsråd Rasmus Fiil Hjorth, Viborg
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Inspirationseftermiddag Innovativ undervisning, Ideeer og materialer

Hvilke materialer kan støtte dig, som vil undervise kreativt og innovativt. Bl.a. vil nedenstående blive brugt i øvelser og gennem dialog

- LEGO Serious Play
- Materialer fra Young Enterprise
- Step by Step (materiale til mellemtrinnet)
- Frame Games
- m.m.m.

Hvordan kan man inddrage kreativitet, innovation og entreprenørskab i sin årsplan?

En eftermiddag med øvelser, dialog og idéudveksling - nye idéer og materialer.

Målgr. Alle med interesse for kreativitet, innovation og entreprenørskab
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12805

Tid 10. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU12804

Tid 23. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive,

Kursusnummer CFU12806

Tid 24. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Kreativitet, innovation og entreprenørskab Ny didaktik i undervisningen

Et oplæg hvor disse tre flygtige og hotte ord tages under kærlig behandling og gøres forståelige gennem åben dialog og masser af øvelser og eksempler. Et kursus for både erfarne og uerfarne lærere i forbindelse med kreativitet, innovation og entreprenørskab.

Målgr. Alle med interesse for kreativitet, innovation og entreprenørskab
Pris Kurset er gratis

I samarbejde med Skoleafdelingen, Herning Kommune

Kursusnummer CFU11838

Tid 25. oktober 2011 kl. 12:30 - 15:30
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Projektkoordinator, Entrepreneurskab i Undervisning Rune Overvad
Skibelund Schou, Herning Kommune
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

■ ■ Arbejdet med adfærd, kontakt og trivsel - i den inkluderende skole

På denne temadag fokuseres der på AKT-arbejdet i et inkluderende perspektiv. Dvs. at AKT-fænomenet sættes ind i den forståelsesramme og den viden, der findes i den nyeste inklusionsteori og -forskning. Selv om dagens indhold er funderet på forskning og teori, er der primært fokus på arbejdet i praksis: dvs. konkrete redskaber, der kan støtte en velfungerende AKT-indsats.

Målgr. AKT-lærere, specialundervisningslærere - men alle med interesse for området kan få noget ud af dagen.
Pris 1090 kr.

Kursusnummer CFU11832

Tid 21. september 2011 kl. 9 - 15
Instr. Autoriseret psykolog og organisationskonsulent Rasmus Alenkær
Sted Campus Viborg, Prinsens Allé 2, Viborg

■ ■ Brug kroppen og computeren til læring Kropslig læring og it

Kurset "Brug kroppen og computeren til læring" vil arbejde med elevernes muligheder for at inddrage kroppen i undervisningen ud fra tankerne bag læringsstile og de mange intelligenser. Eleverne skal kunne interagere med softwaren ved at hoppe, berøre eller på andre måder kropsligt interagere med computeren.

Forudsætninger: Elementært kendskab til arbejde på nettet.

Målgr. Specialundervisningslærere, indskolingslærere, it-vejledere og andre nysgerrige
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer CFU12535

Tid 11. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, VIA CFU
Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

Kursusnummer CFU12536

Tid 12. april 2012 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, VIA CFU
Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU
Sted Veng Fællesskole, Søballevej 2, Skanderborg

■ ■ Børn med særlige behov

To eftermiddage om, hvordan vi tilrettelægger hverdagen i skolen for elever med særlige pædagogiske behov. Kravene til rummelighed opleves stigende og er i fokus rundt om på skolerne. Vi skal rumme elever som har helt særlige pædagogiske behov, i nogle tilfælde også uden at vi som lærere, modtager vejledning eller supervision i forhold til hvordan vi takler elevens vanskeligheder. Der vil blive plads til egne cases, så få sparring fra lærer Helle Overballe Mogensen, forfatter til bogen - Børn med særlige behov - en praksisguide i rummelighed.

Målgr. Lærere og pædagoger der arbejder med børn med særlige behov
Pris 500 kr.

Kursusnummer CFU11302

Tid 9. november 2011 og 12. januar 2012, begge dage kl. 13 - 16
Instr. Lærer Helle Overballe Mogensen, Højbjerg
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU11303

Tid 17. november 2011 og 19. januar 2012, begge dage kl. 13 - 16
Instr. Lærer Helle Overballe Mogensen, Højbjerg
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

Kursusnummer CFU11304

Tid 24. november 2011 og 26. januar 2012, begge dage kl. 13 - 16
Instr. Lærer Helle Overballe Mogensen, Højbjerg
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

■ ■ Inspirationseftermiddag for specialundervisere

Brug eftermiddagen sammen med dit fagteam og CFUs konsulenter. Bliv præ-senteret for nye læremidler, udforsk vores samling og find ny inspiration. Eftermiddagen vil foregå som en vekslen mellem oplæg, dialog og selvstændigt arbejde.

Målgr. Specialundervisere
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer CFU12240

Tid 25. april 2012 kl. 12 - 16
Instr. Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU
Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Sted VIA Lærerruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer CFU12239

Tid 26. april 2012 kl. 12 - 16
Instr. Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Kursusnummer CFU12238

Tid 15. maj 2012 kl. 12 - 16
Instr. Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU
Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Nyt kursuskoncept

På CFU forsøger vi os med et nyt kursuskoncept, hvor vi blander selvstudie, onlinekurser og tilstedeværelse i et og samme forløb. På vores hjemmeside placeres tre programmer, som er anvendelige i specialundervisningen. Melder du dig til et eller flere af nedenstående kurser, skal du inden 1. kursusgang være sikker på at dine færdigheder svarer til de områder, der bliver gennemgået i selvstudierne.

Til slut er der mulighed for at melde sig til et fremmødekursus, hvor programmernes anvendelighed i praksis sættes til debat.

■ ■ En online håndsrækning til it-rygsækken

Hvad kan programmer med oplæsning og prædiktion? Hvilke muligheder giver det elever med læse-skrivevanskeligheder? Hvordan kan du som lærer være den bedste støtte for en elev med it-rygsæk?

Her er et kursus der kommer til dig. Kurset foregår som et online-kursus, hvor der først vil blive gennemgået nogle generelle programfunktionaliteter og hvor der derefter også er plads til spørgsmål og mere individuel vejledning.

Forudsætninger: Du skal på dagen fysisk opholde dig et sted, hvor du har mulighed for internetopkobling.

Du skal have et basiskendskab til programmet svarende til de web-instruktioner om it-rygsækken, der ligger på CFU's hjemmeside.

Målgr.	Kurset henvender sig primært til lærere der underviser elever, som har fået tildelt en it-rygsæk. Det kan både være lærere med tovholder-funktioner, såvel som lærere der kun har eleven i et mindre timetal, men som gerne vil være en bedre hjælper for eleven.
Pris	75 kr.

■ ■ It rygsæk i praksis

- Konkret problemløsning og mulighed for netværksopbygning

Selvom man selv kan bruge programmerne - og eleven måske også kan, så er det ikke sikkert at det hele er let! Det kan både være tekniske spidsfindigheder der driller, programmet der ikke har de funktioner man kunne ønske sig, eller eleven, der ikke tager fra i arbejdet, selvom alle forudsætningerne nu burde være på plads. Kom og snak med ligestillede, få nye ideer og andres syn på dine udfordringer.

Forudsætninger: Deltagelse på on-linekurserne eller et grundigt praksis kendskab til arbejdet med it-rygsæk. Husk at anføre ved tilmeldingen hvilke programmer du bruger.

Målgr.	For lærere til elever med it-rygsæk
Pris	250 kr.

Kursusnummer CFU12220

Tid	9. maj 2012 kl. 13 - 16
Instr.	Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, VIA CFU Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU
Sted	VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Med udgangspunkt i programpakken CD-ORD 7

Kursusnummer CFU12223

Tid	25. januar 2012 kl. 14 - 16
Instr.	Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, VIA CFU Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU

Med udgangspunkt i programpakken fra Scandis

Kursusnummer CFU12221

Tid	1. februar 2012 kl. 14 - 16
Instr.	Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, VIA CFU Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU

Med udgangspunkt i programpakken Second Guess Skrivestøtte

Kursusnummer CFU12222

Tid	2. februar 2012 kl. 14 - 16
Instr.	Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, VIA CFU Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU

■ ■ IWB og specialpædagogik

Med udgangspunkt i SMARTboard

På kurset bliver deltageren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i specialpædagogik. Kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" opgaver. Kurset tager udgangspunkt i SMARTboardsoftwaren.

Forudsætninger: IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus.

Målgr. Lærere i specialundervisningen
Pris 475 kr.
Medlemmer af Programdatateket 195 kr.

Kursusnummer CFU11532

Tid 26. oktober 2011 kl. 13 - 16
Instr. Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skive

Længerevarende kurser

I januar måned udgav CFU et ekstra reflex med kurser af længere varighed. Deadline for disse kurser er den 19. april. Nedenfor er kurserne oplistet på titel. Ønsker du at tilmelde dig et af disse kurser, kan du finde dem på www.viacfu.dk/kurser.

Efter den 19. april kan vi ikke garantere, at der er ledige pladser, ligesom enkelte af dem kan være aflyst.

Hjælp - vi skal have en 1. klasse
Læsning I
Læsning II
Mellemtrinnet læser 2011
Dansk med de store 2011
Det, der IKKE er skønlitteratur
De store læser
Creative Methodology in the English Classroom
Culture of the UK
Special Needs
and Inclusive Learning for Teachers of English
Aktuelle Landeskunde
Matematik i indskolingen
Specialundervisning i matematik
Flerfaglige trinmål - naturfag på tværs i 7. - 9. klasse
Natur/teknik 1. - 6. klasse
Studietur til energiøen Island
Læseundervisning, som får alle med (Modul 1)
Læseundervisning af svage læsere (Modul 2)
Læseundervisning med læseiatagelser (Modul 3)
Samfund og samfundsfag under ombrydning
Cooperative Learning
eTwinning - europæisk samarbejde i øjenhøjde

viacfu.dk/kurser

■ ■ Specialundervisningens dag

Formiddagen har overskriften: Håndtering af udfordrende elever.

I fællesskab analyseres forskellige cases, og der gives bud på, hvordan man kan arbejde konstruktivt og fremadrettet med vanskelighederne og koble praksis på et teoretisk grundlag.

Eftermiddagen er delt i 3 workshops, hvoraf man kan vælge 2. Overskriften er digitale læremidler anvendt i specialundervisningen

Workshop 1

- Programmer til læse-/skrivestøtte. Herunder CD-Ord og Scan-Read

Workshop 2

- Digitale læremidler herunder brug af den interaktive skærm

Workshop 3

- LEGO SERIOUS PLAY - Hvordan kan vi inddrage LEGO i specialundervisningen?

Målgr. Specialundervisningslærere og andre interesserede
Pris 1050 kr.

Kursusnummer CFU11833

Tid 7. november 2011 kl. 9 - 16
Instr. Lærer, PD i specialpædagogik, kandidat i pædagogik Pia Bælum Christensen, Svendborg
Lærer, konfliktvejleder, psykoterapeut Lotte Palsteen
Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU
Speciallærer Carsten Boesgaard Nielsen, Center for Kommunikation
Afd. leder LEGO Education Kristian Østergaard, Mikro Værkstedet
LEGO konsulent Michael Jakobsen, Mikro Værkstedet
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Skanderborg

Kursusnummer CFU11834

Tid 14. november 2011 kl. 9 - 16
Instr. Lærer, PD i specialpædagogik, kandidat i pædagogik Pia Bælum Christensen, Svendborg
Lærer, konfliktvejleder, psykoterapeut Lotte Palsteen
Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU
Speciallærer Carsten Boesgaard Nielsen, Center for Kommunikation
Afd. leder LEGO Education Kristian Østergaard, Mikro Værkstedet
LEGO konsulent Michael Jakobsen, Mikro Værkstedet
Sted VIA Lærerruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer CFU11835

Tid 21. november 2011 kl. 9 - 16
Instr. Lærer, PD i specialpædagogik, kandidat i pædagogik Pia Bælum Christensen, Svendborg
Lærer, konfliktvejleder, psykoterapeut Lotte Palsteen
Pæd. konsulent Anny Overgaard, VIA CFU
Pæd. konsulent Linda Kolling Pedersen, VIA CFU
Speciallærer Carsten Boesgaard Nielsen, Center for Kommunikation
Afd. leder LEGO Education Kristian Østergaard, Mikro Værkstedet
LEGO konsulent Michael Jakobsen, Mikro Værkstedet
Sted VIA Center for Undervisningsmidler i Herning

Konsulenter

INDSKOLING

Marianne S. Pedersen

mspe@viauc.dk
87 55 27 16

DANSK SOM ANDETSPROG INNOVATION · UEA SPECIALPÆDAGOGIK

Anny Overgaard

aov@viauc.dk
87 55 27 23

INDSKOLING

Kirsten Glavind

kigl@viauc.dk
87 55 28 34

DANSK SOM ANDETSPROG

Inge Helle

ikh@viauc.dk
87 55 28 32

DANSK PÅ MELLEMTETRINNET, IDRÆT

Helle Rahbek

hera@viauc.dk
87 55 27 17

FREMMEDESPROG

Charlotte S. Pedersen

csp@viauc.dk
87 55 27 67

DANSK PÅ MELLEMTETRINNET, IDRÆT

Sara Sejrsild

sara@viauc.dk
87 55 28 48

FREMMEDESPROG

Lisbeth Wagener

lw@viauc.dk
87 55 27 21

DANSK PÅ DE ÆLDSTE KLASSETRIN

Finn Bangsgaard

fb@viauc.dk
87 55 27 64

FREMMEDESPROG, INTERNATIONALISERING

Ulla Sørensen

usor@viauc.dk
87 55 28 35

DANSK PÅ DE ÆLDSTE KLASSETRIN

Hanne Schriver

hasc@viauc.dk
87 55 28 25

GEOGRAFI, HISTORIE, KRISTENDOMSKUNDSKAB, SAMFUNDSFAG

Henrik S. Larsen

hsla@viauc.dk
87 55 27 65

DANSK PÅ DE ÆLDSTE KLASSETRIN, INTERNATIONALISERING

Kurt Thybo

kth@viauc.dk
87 55 27 18

NATUR/TEKNIK, BIOLOGI, HISTORIE, SAMFUNDSFAG

Jens Rahr Schmidt

jers@viauc.dk
87 55 27 19

... flere konsulenter

**NATURFAG, HUM.FAG,
INTERNATIONALISERING,
KOORDINATOR**

Kaare Øster
kaos@viauc.dk
87 55 28 28

SPECIALPÆDAGOGIK

Linda Kolling Pedersen
lkpe@viauc.dk
87 55 28 33

**MATEMATIK, FYSIK/KEMI,
NATUR/TEKNIK**

Ole Haubo Christensen
oleh@viauc.dk
87 55 28 10

KOMMUNIKATION

Lotte Svane Strange Petersen
losv@viauc.dk
87 55 28 37

MATEMATIK, FYSIK/KEMI, GEOGRAFI

Søren Østergaard
soe@viauc.dk
87 55 27 22

**PRAKTISK MUSISKE FAG,
KULTURPROJEKTER**

Kirsten-Marie Kjær
kmk@viauc.dk
87 55 27 20

**KULTURPROJEKTER,
SKOLEKONCERTER**

Ruth Elling
re@viauc.dk
87 55 27 63

IT OG MEDIER

Peter Bak-Jensen
pbak@viauc.dk
87 55 27 81

IT OG MEDIER

Peter Søgaard
peso@viauc.dk
87 55 27 82

Se træffetider på
viacfu.dk/konsulenter

Praktiske oplysninger

TILMELDING

Online:

Du kan tilmelde dig online på viacfu.dk/kurser.

Når du har modtaget et deltagerbrev pr. mail, kan du efterfølgende benytte nettet til at hente deltagerliste m.v. på kurser, du skal deltage i.

Tilmeldingsblanket:

Du kan benytte blanketten her i bladet, som sendes til adressen, der er påført blanketten.

Tilmelding til CFU's kurser er bindende.

Vi gør opmærksom på, at det er op til den enkelte at sørge for skolelederens accept.

Sidste frist for tilmelding er torsdag den 2. juni 2011.

Alle CFU's kursuser er inkl. forplejning og materialer.

OPTAGELSE OG AFSLAG

Straks efter sidste frist tager vi stilling til, hvilke kurser der skal gennemføres.

Der er ofte ledige pladser på de kurser, vi vælger at gennemføre, så vær opmærksom på at du kan tilmelde dig online indtil 14 dage før kurset, hvis der er ledige pladser.

Der udsendes besked om optagelse og/eller afslag pr. mail lige før sommerferien.

Du er ikke optaget på kurset før der udsendes bekræftelse fra kursusadministrationen.

Husk at kontrollere at ansættelsessted er korrekt udfyldt.

AFBUD

Det er skolen, der har købt pladsen. Den kan overdrages til en kollega, i tilfælde af at du selv bliver forhindret.

Ring til vores kursusadministration for at melde afbud/oplyse hvem der kommer i stedet for.

De fleste kurser er pålagt et deltagergebyr. Dette gebyr opkræves under alle omstændigheder. Tilmeldingen er bindende.

FORSLAG TIL NYE KURSER

Du er altid velkommen til at indsende idéer til nye kurser, samt rekvirere kurser direkte til skolen/kommunen. Benyt evt. katalogets kurser til at få idéerne.

Indsend dine idéer direkte til kursusadministrationen eller henvend dig til den faglige konsulent, der har med området at gøre.

Se konsulentoversigten side 70 og 71.

KURSUSSEKRETARIAT

HERNING

Sanne Lundby
salu@viauc.dk
87 55 27 05

Tina Agesen-Pagh
tap@viauc.dk
87 55 27 04

SKANDERBORG

Else G. Jensen
ejen@viauc.dk
87 55 28 08

Jytte Rohde
jyro@viauc.dk
87 55 28 12

SKIVE

Sandra Jensen
saje@viauc.dk
87 55 27 61

NYT

viacfu.dk/minekurser

Har du oplyst os dit brugernavn til UNI-login, kan du gå direkte til de kurser, du er optaget på.

Her kan du finde deltagerliste og alle andre praktiske oplysninger.

Har du ikke et UNI-login, kan du benytte dig af mailadgang via den mail, du har oplyst ved tilmeldingen.

Kursustilmelding

Hjælp dig selv og os ved at tilmelde dig online:
vi får dine rigtige data - og du får lettere adgang til vore online-tjenester

**Online tilmelding til kurserne på
viacfu.dk/kurser senest den 2. juni**

**- eller udfyld blanketten og send den til
VIA CFU, A.I. Holms Vej 97, 7400 Herning**

Udfyld venligst alle felter

Navn | CPRnr. |

Privat telefon | Mail | UNI-login |

Adresse |

Arbejdsplads | Skolekode |

Adresse |

Postnr./By | Telefon | EAN-nummer |

Jeg tilmelder mig følgende kurser

Kursusnummer | Titel |

Kursusnummer | Titel |

Kursusnummer | Titel |

**A.I. Holms Vej 97
7400 Herning**

Att. Kursusafdelingen

Praktisk information

LEDELSE

Lennart Svensson
Centerchef

87 55 27 02
ls@viauc.dk

Poul Mortensen
Afdelingsleder

87 55 27 03
pmo@viauc.dk

Søren Grosen
Afdelingsleder

87 55 28 15
sg@viauc.dk

Ebbe Raun
Afdelingsleder

87 55 27 80
er@viauc.dk

TELEFON

Omstilling

Herning	87 55 27 00
Skanderborg	87 55 28 00
Skive	87 55 27 55

Telefontid

Mandag - torsdag	9.00 - 15.00
Fredag	9.00 - 14.00

Når omstillingen er lukket:

Benyt venligst direkte numre - se viacfu.dk > om CFU

Telefax

Herning	87 55 27 01
Skanderborg	87 55 28 01
Skive	87 55 27 56

INFORMATIONSSAMLINGERNE

Herning	87 55 27 00
Skanderborg	87 55 28 55
Skive	87 55 27 55

Åbningstid

Mandag - torsdag	9.00 - 16.00
Fredag	9.00 - 14.00

Fleksibel åbningstid

Grupper kan i Informationssamlingen aftale besøg, der går ud over almindelig åbningstid. Kontakt afdelingen eller konsulenten for fagområdet for en aftale.

UDLÅNSSAMLINGERNE

Herning	87 55 27 00
Skanderborg	87 55 28 44
Skive	87 55 27 55
Film & tv	viacfu.dk/filmogtv

Åbningstid

Mandag - torsdag	9.00 - 15.00
Fredag	9.00 - 14.00

ADRESSER

VIA Center for Undervisningsmidler • Herning
A.I. Holms Vej 97, 7400 Herning
E-mail: cfu.herning@viauc.dk

VIA Center for Undervisningsmidler • Skanderborg
Vesterskovvej 4, 8660 Skanderborg
E-mail: cfu.skanderborg@viauc.dk

VIA Center for Undervisningsmidler • Skive
Kastanievænget 5, 7800 Skive
E-mail: cfu.skive@viauc.dk

FERIELUKNING 2011 - 2012

Påskeferie	18. - 25. april 2011
Kr. Himmelfart	2. - 3. juni 2011
Sommerferie	4. juli - 5. august 2011
Efterårsferie	uge 42, 17. - 21. oktober 2011
Juleferie	23. december 2011 - 1. januar 2012
Se også CFU' kalender 2011 - 2012 på side 40	

Temadage, det er værd at holde øje med

■ ■ Børnehaveklasseledernes temadage

4. - 5. oktober 2011, begge dage kl. 9 - 16.15 / Herning
11.- 12. oktober 2011, begge dage kl. 9 - 16.15 / Skive
31. januar - 1. februar 2012, begge dage kl. 9 - 16.15 / Skanderborg

■ ■ Forum for sprog lærere 2011

1. september 2011 kl. 9 - 16 / Herning

■ ■ Temadag for it- og medievejledere

14. marts 2012 kl. 9 - 16 / Skive
20. marts 2012 kl. 9 - 16 / Herning
21. marts 2012 kl. 9 - 16 / Viborg
27. marts 2012 kl. 9 - 16 / Skanderborg

■ ■ Matematik - Hvor sejler vi hen?

29. marts 2012 kl. 9 - 15:30 / Aarhus

■ ■ Fremtidens Naturfag 2011

13. september 2011 kl. 9 - 16:15 / Naturvidenskabernes Hus, Bjerringbro

■ ■ Specialundervisningens dag

7. november 2011 kl. 9 - 16 / Skanderborg
14. november 2011 kl. 9 - 16 / Skive
21. november 2011 kl. 9 - 16 / Herning

viacfu.dk/temadage